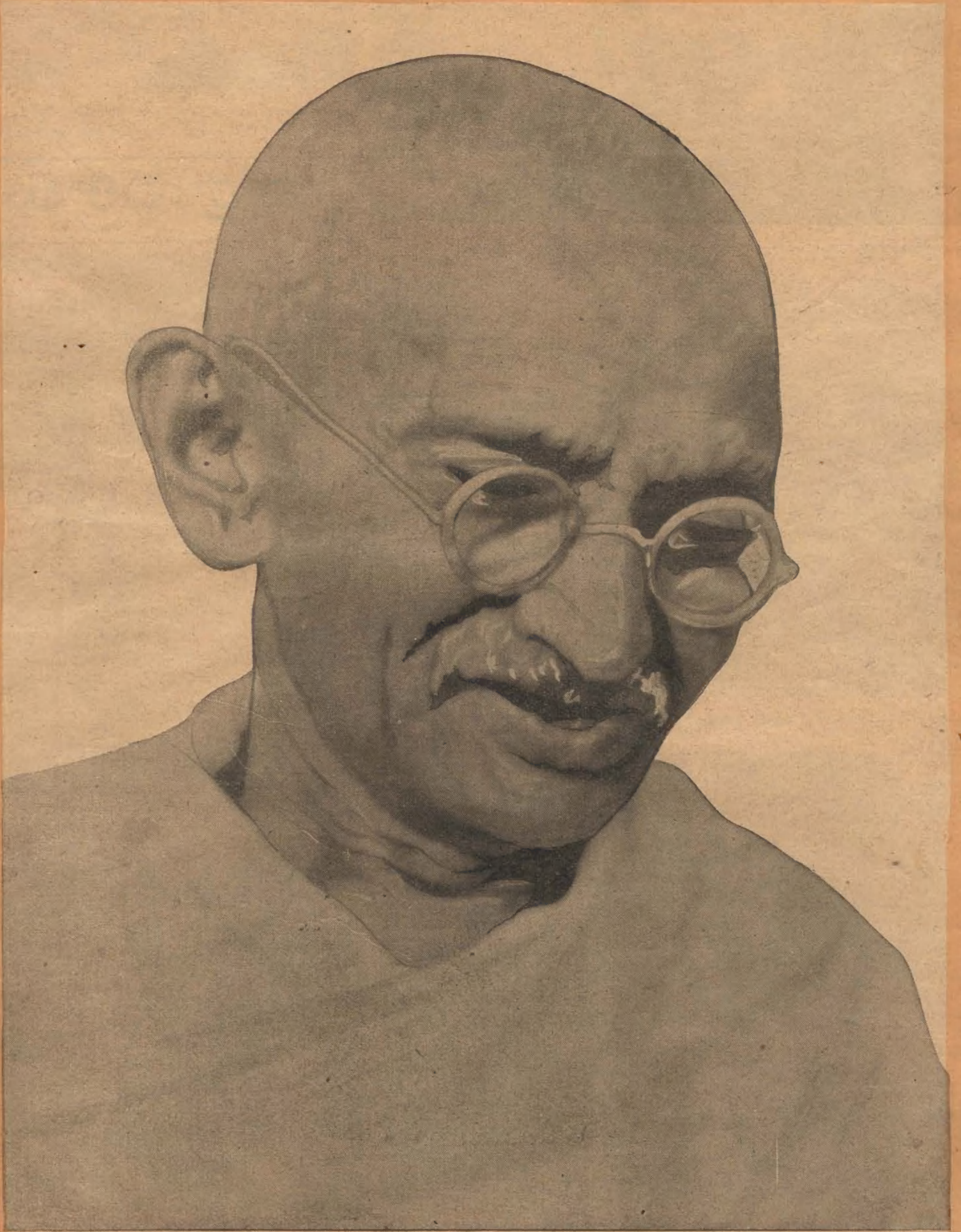

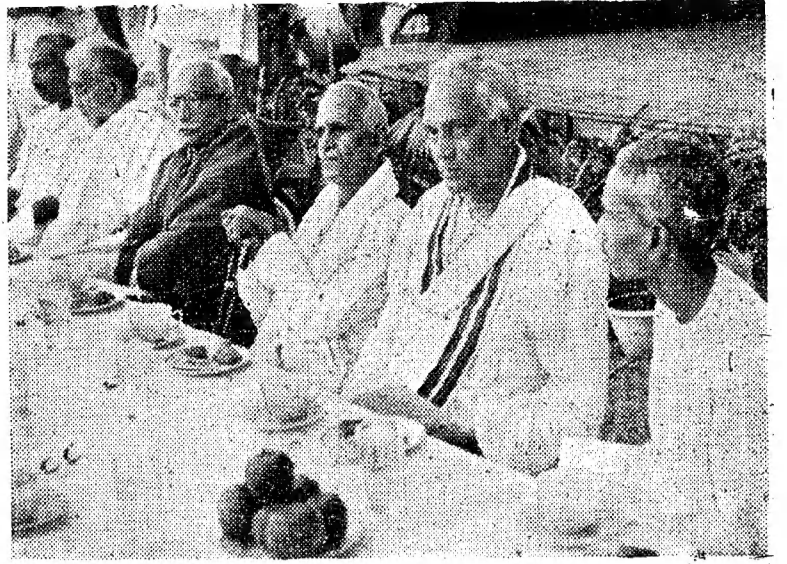
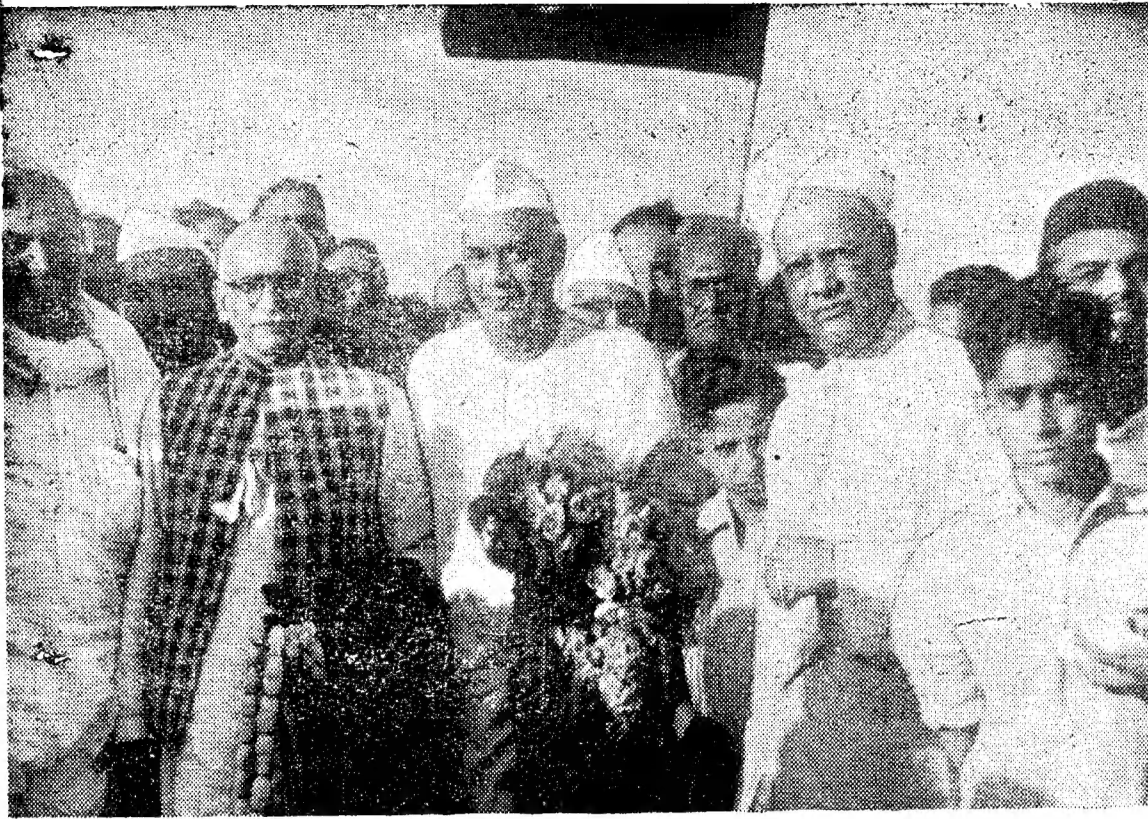
ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవార్షిక

సంస్మరణ దిన సంచిక

★ మద్రాసులో రాష్ట్రపతి పట్టాభి ★

మదరాసు పురపముఖుల సంఘం రాష్ట్రపతి పట్టాభి, శ్రీ కళావంకట్రావు గార్లకు విందుచేసిన సందర్భమున తీసిన ఛాయాపటము.

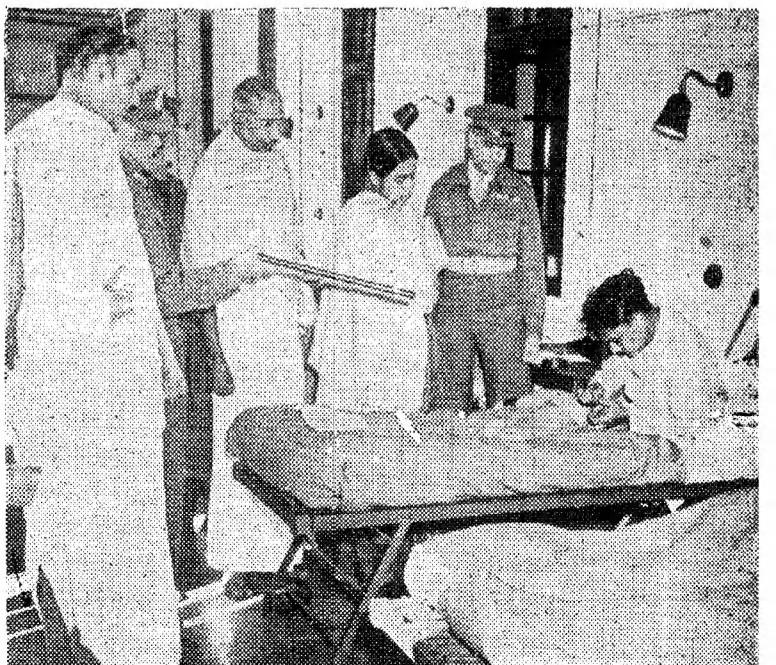
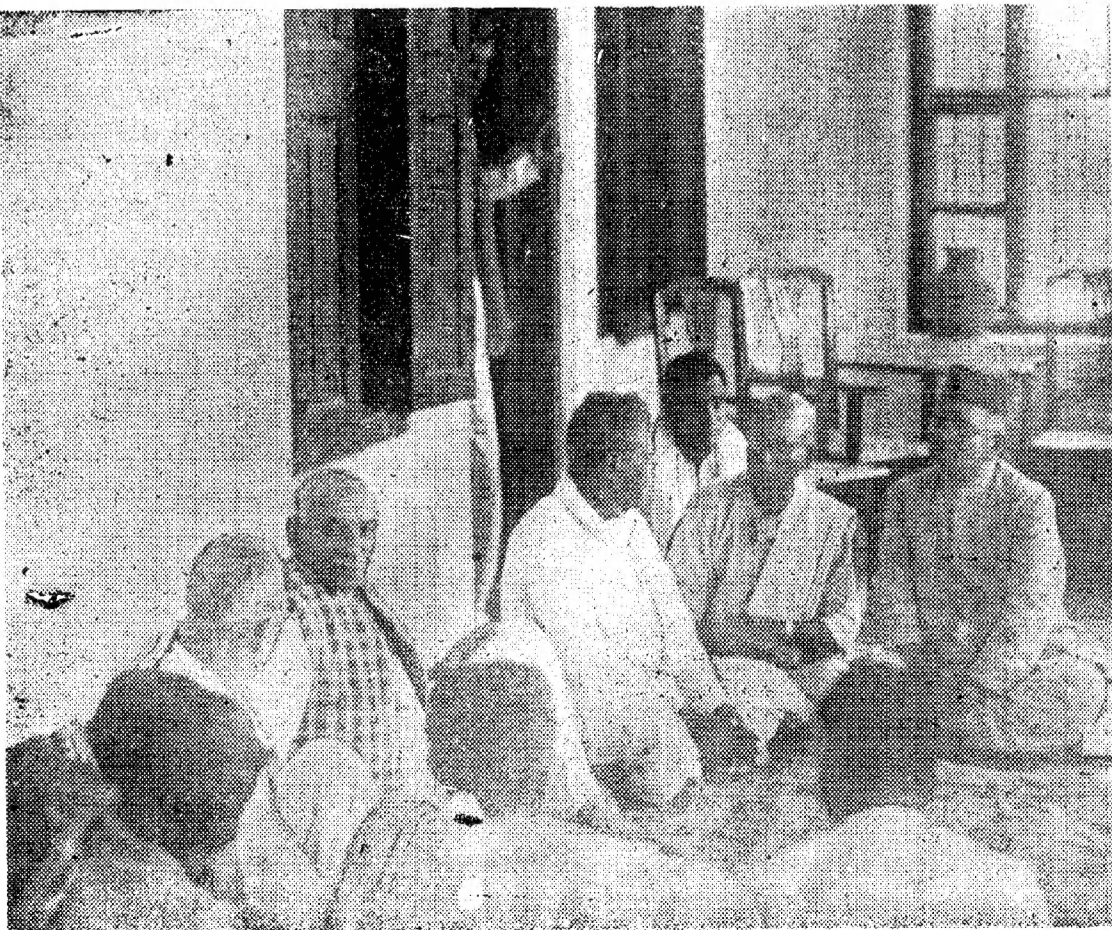
|| వార్తా చిత్రాలు ||

విమానాశ్రయంలో శ్రీ కామరాజనాథార్, డా॥ పట్టాభి సీతారామయ్య, కళావంకట్రావుగారు.

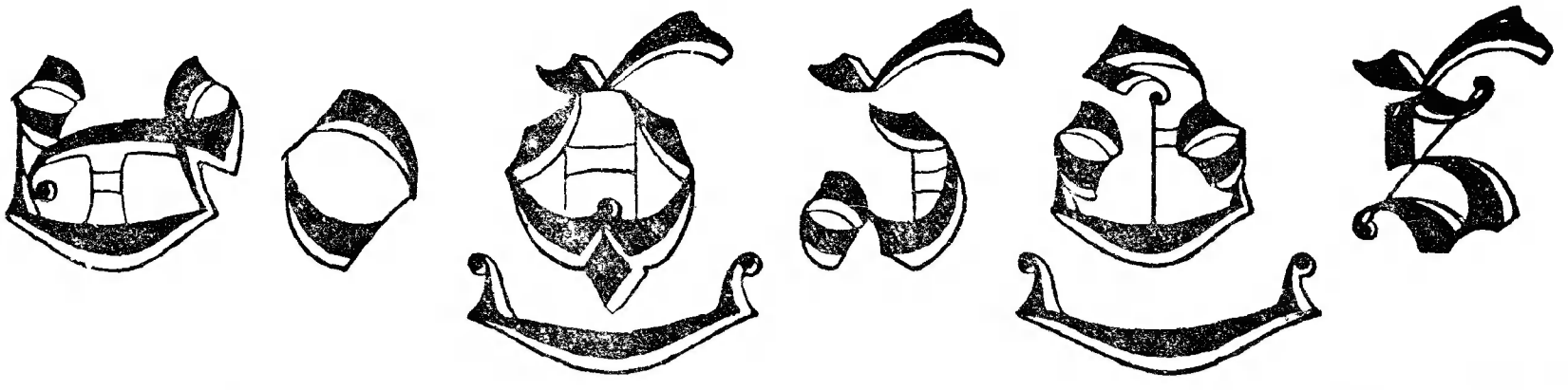
రాష్ట్రపతి డా॥ పట్టాభిగారు మినంబాకం విమానాశ్రయములో దిగినపుడు స్వచ్ఛందసేవికలు స్వాగత మిస్తున్నారు.

కార్యవర్గ సమావేశంలో పాల్గొనేందుకు కామరాజనాథార్ కళావంకట్రావుగార్లు మ్యాథిలీ వచ్చినపుడు విమానాశ్రయంవద్ద తీసిన ఛాయాచిత్రం.

అదమూర్ 'శేరళ' తననంలో విమానాశ్రయముంచి రావడంతోనే డాక్టరుగారు మిత్రులతో ఇష్టాగోష్ఠి జరుపుకొన్నదృశ్యం

కాశ్మీరురంగంనుండి వచ్చిన వైనికులు చికిత్సపొందుతూ ఉన్న వైనిక వైద్యశాలను పరివర్తనధ్యులు భవోపాధ్యాయ, కామరాజనాథార్, సుచేత కృపలానీగార్లు దర్శించినపుటి చిత్రం.

సంవత్సర చందా రూ. 12-0-0

విజ్ఞాపక అంకాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన సరవరి ! యశ్రియము తన మనంబున కగు దా

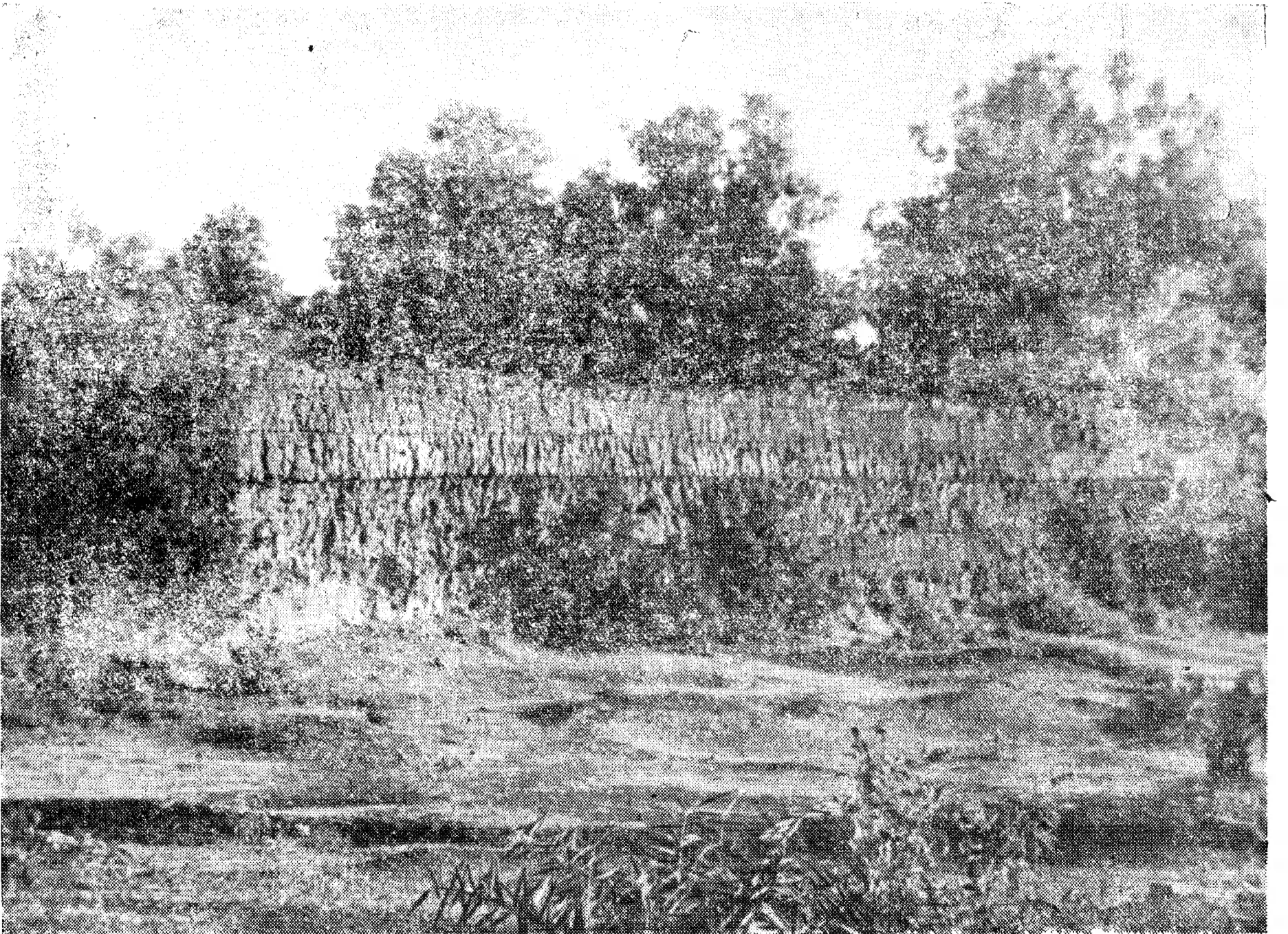
నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁగా. (మహాభారతము)

సంపుటము 41

సంచిక 20

Founder : K. NAGESWARA RAO

సర్వధారి సంవత్సర పుష్య బహుళ త్రయోదశి బుధవారము

శిథిలమైన పెద్దాపురం కోటగోడ

ఆంధ్రపత్రిక

1949-వ సం॥ జనవరి నెల 26-వ తేది బుధవారము

సంస్కరణము

మహాత్ముడు గతించి పన్నెండు మాసములు గడిచినవి. తొలివార్షిక దిన మరుదెంచినది. “సర్వోదయ దిన” మని పెద్దలా దినమునకు నామకరణ మొనర్చినారు.

గత సావత్సర మీ సమయమున ప్రపంచమంతయు అశ్రుతప్తమైపోయినది. మానవ మస్తిష్కమునకు “మరపు” గుణమే లేకపోయిన మానవుడుమనలేడు. కాని గాంధీ నామస్మరణమున హృదయ మార్ద్రమగు సుగుణ మింకను అట్లే యున్నది.

ప్రజలలో ఆ నామమహత్వ మట్లే నిలిచియున్నది. కాని పెక్కు రుప నాయకులు ఈ మహత్త్వముచాటుననే తమ అవగుణములను కప్పకొనగలుగుట, ఇట్టి మహాత్ముల అనంతర మాయా దేశములకు పట్టు దౌర్భాగ్యములలో నొకటి. ఈ నాయకత్వములకు మన హాగా నిలచినది ఒక్క “సర్వోదయ సంఘము” మాత్రమే. కాని ఆ సంఘము స్వకీయముగ ఆదర్శ పాలన మొనర్చుట తప్ప నిత్య నైమిత్తిక వ్యవహారములో జోక్యము కలుగజేసి కొనునదిగ లేదు. ఆచార్య వినోబా భావే ప్రచలిత ప్రచారవేషి గాడు. మహాత్ముని ఆదేశముల ప్రకారము “కాంగ్రెస్” ఆ సంఘస్వరూప మున నిలిచి యుండవలసినది. కాని అటు ప్రభుత్వముగానూ, ఇటు ప్రజగానూ ఏకకాలమున వ్యవహరించగల సమ్యగ్విధానము ఆ చరణలో కాంగ్రెసున కింకను కక్కలేదు.

నేడు భారతదేశమును అలయించుచున్నది, అరాచక శక్తులను ప్రేరేపించుచున్నది, చట్టముల లోపము గాదు, అర్థిక నైపుల లేమి కాదు. ప్రజలలో నైతికవర్తనముచేంపొందించవలెన్న కొత్త చట్టములకు, కొత్త ఆర్థికనైపులకు వెదకుకొనుటకర్తవ్యము గాదు. ఉన్నవాటిని ధర్మబద్ధముగా, సంపూర్ణముగా అమలుపరచగలిగినచో, ప్రజలలో చట్టబద్ధ స్వభావము, నైతికవర్తనము ఉద్యోగులపట్ల శూన్యభావము వానియంత యవే వృద్ధికాగలవు.

ప్రజలను మహాత్ముని ఆదేశము

ప్రకారము నడిపింపవలెనన్న, శుద్ధాంతాభిప్రాయాలై ధర్మబుద్ధితో కాంగ్రెస్ సేవకులు పూనుకొన్న గాని, ప్రజాకు ధర్మాభిరతి పూర్తిగా కలుగదు. ప్రభుత్వమునకు ప్రజకు మధ్య సామరస్య మేర్పరచగల ఉత్తమ స్థానము నేడు కాంగ్రెస్ కొక్కదానికే ఉన్నది. గాంధీజీ స్మరణను యధార్థ మొనరింపవలెనన్న, అహింసా మార్గములో కాంగ్రెస్ సంస్థ ఎక్లర్ వాల్లేస్ నవలలో లిఖించిన ‘Four Just men’ వలె వ్యవహరింపవలసి ఉన్నది.

స్థూలముగా కనబడు తొడి, బట్ట ఇల్లు వీటిలేమి. ఈ ప్రతిపత్తు ప్రకృతమునకు కొంత కారణము కావచ్చును. కాని, తొడి, బట్ట, ఇల్లు వీటిలేమి ననుభవించుట, భారతదేశ ప్రజ కీవాడు క్రొత్త గాదు. ఇవి అనుభవించగల సహన మొకనాడు రివ్విర్యతగ పరిగణించి. “దేశభక్తులు” ఆనినాదమునే పురస్కరించుకొని ప్రజలను రెచ్చగొట్టిరి నేడి నాదములనే ప్రతిపత్తులూ, ప్రగతికలుకూడా దొరకవుచ్చుకొని “ఎడపెడా” ఉపయోగించుచున్నవి. మహాత్ముని నామమును, ఆ విస్తృత జీవితములోనుండి, గాంధీజీ రచితమైన అనేక గ్రంథపాఠములనుండి, ఎవరికి అవసరార్థము, ఏ నీతివాక్యము కావలసినవచ్చినప్పుడు, ఆ వాక్యము నుదాహరించి ప్రజలను చిచ్చికొట్టి తమ పనిగడుపుకొన జూచుచున్నారు. ఇంత కన్న నాయకు లెవరునూ గాంధీజీ నామమును విస్మరించిననే, ఆయన నామ ముచ్చరించకున్ననే ఆయన నెక్కువగా పూజించినవారగుదురేమో అని అనిపించుచున్నది.

సర్వోదయ దిన తీర్మానములో, “తమ బాధ్యతలను, విధులనూ నిర్వర్తించినగాని స్వాతంత్ర్య ఫలమును బొందజాలరు. ఈ బాధ్యతలను, విధులను వహించి, ప్రజలకు సేవ చేయు భాగ్యము మన కుండిన దనియు, ఇక మీదకూడ నుండవలెననియు మనము జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను ఈ విధులను విస్మరించి నదవీవ్యామోహమున పడిన వారు దేశమునకు ద్రోహము చేసినవారగుదురు” అని కాంగ్రెస్ కార్య

వర్గము ఉచిత శరీర తిని హెచ్చరించి నది. కాంగ్రెస్ సేవకుల నైతిక బాధ్యతలనూ, విశిష్టవర్తనావసరమునూ వివరించుచూ ఈమధ్యనే రాష్ట్రపతి కాంగ్రెస్ సభ్యులందరకూ హెచ్చరిక విచ్చినది.

నేడు ప్రభుత్వ పదవిలో నేటిని ఆశించకుండా, ఆ పదవిలో నున్న వారు మాత్రము నైతికవర్తనలై యుండునట్లు, ద్వేష గహిత మగు విశ్వాంతాభిప్రాయములతో హెచ్చరించుచు, వారి నైతికవర్తనమునకు బాధ్యులుగా వ్యవహరించి, ప్రజలకు, ఉద్యోగులకును మధ్య పగస్సర పోవకముగా వెరిగిపోవుచున్న అవివేచిని, లంచగొండికనమును, సంకుచితస్వజన అభిమానాత్మకపాఠములను గూఢుమాపుటకై, నడుముగట్టి, అహింసా విధానములలో పనిచేయుటయే గాంధీజీ ఆత్మకు శాంతి కూర్చుట; గాంధీ మహాత్ముని నామమును ఉచ్చరించుటకు, ఆయనను ప్రార్థించుటకునూ తగిన అర్హత తెచ్చికొనుట. ప్రజలలో గాంధీయందలి భక్తిభావము, నిర్మాణాత్మకముగ దేశక్షేమంకరముగ విస్తృతము కావలెనన్న ఈ “సర్వోదయదినతీర్మానమును” అధవా కాంగ్రెస్ వార మని చెప్పుకొనువారైన “అక్షరాలా” పాటించుటయే మార్గము. ఇదియే గాంధీజీ ఆత్మకు మనము చేకూర్చగల నిజమైన శాంతి.

చాంగ్ కై షేక్ “నిష్క్రమణ”

జనరలిసిమో చాంగ్ కై షేక్ అధ్యక్షుడవడి గాజీనామా నొసగి, నానింగును వదలి వెళ్లిపోవుటతో చైనాసమస్య పరిష్కారము గాదు. అంతర్యుద్ధము పరిసమాప్తమై శాంతి ఏర్పడదు. సంధిరాయభారములను ప్రారంభించుటకు చాంగ్ కై షేక్ పనవి పరిత్యాగము, నిష్క్రమణ కొంత అనుకూలమైన పరిస్థితులు కల్పించెను. కాని క్యుయింటాంగ్ కు చెందిన కొందగు ప్రముఖులు తమ కార్యరంగమును దక్షిణప్రాంతమునకు మార్చుకొని చాంగ్ కై షేక్ నాయకత్వమునకమ్యూనిస్టులను ప్రతిఘటించుటకు నిశ్చయించుకొని రను వార్త సంధిసంప్రతింపుల సాఫల్యమునకు ఎంతమాత్రము తోడ్పడదు. చాంగ్ కై షేక్ శాంతి సందేశము నొసగి మూడువారములైనను, వెంటనే ఉధయశక్తులు యుద్ధమును విరమింపవలెనని జాతీయ ప్రభుత్వము విజ్ఞాపనముచేసి వారము రోజులైనను కమ్యూనిస్టుల వైఖరిలో ఇంతవరకు ఎట్టి మార్పు వచ్చియుండలేదు. “బేవరతుగ యుద్ధమును విరమింపవలెనను ప్రతిపాదన అనందర్భముగ నున్న”దని కమ్యూనిస్టురేడియో వ్యాఖ్యానించి యుండెను.

చాంగ్ కై షేక్ దాదాపు రెండు పుష్కరములు చైనా సర్వాధిపతిగ

వ్యవహరించెను. చైనా జాతీయత యనదగు సోయెట్ సేనా సూత్రములను అనుసరించి నవ చైనా నిర్మాణమునకు అపార అవకాశ ముండెను. కాని చాంగ్ కై షేక్ చైనా రిపబ్లిక్ అధ్యక్షుడైనప్పటినుండియు దేశమున అశాంతి, అరాచకము ప్రబలినది. గత మూడు దశాబ్దములుగ, యావత్తు చైనా యుద్ధరంగముగనే యుండెను. కొంతకాలము జపానుతో యుద్ధమును, మరికొంత కాలము కమ్యూనిస్టులతో యుద్ధమును సాగింపవలసి వచ్చెను. దేశమున ఎన్నడూ శాంతిస్థిరముగ లేదు. ఈవిషాదచరిత్రకు చాంగ్ కై షేక్ విధానమేదారి తీసెను. వారి నిష్క్రమణ, కొంతవరకు సంతాపకరమే అయినను, చైనాచరిత్రలో ఒక నూతన అధ్యాయము ప్రారంభమైనదని చెప్పవచ్చును. ప్రజలు, గాజీనింగ వేత్తలు ఇకమీదట తమ సమస్యలను పరిష్కరించుకొనుటకు, తమ ఇల్లు చక్కబెట్టుకొనుటకు పరరాజ్యముపై ఆధారపడక స్వశక్తిపై ననే ఆధారపడి, ఒకరితో ఒకరు సహకరించుచు సోయెట్ సేనా కలలుగనిన చైనాస్థాపనకు ఉపక్రమింపవచ్చును.

తలచుకొనిన, పూర్వమువలెనే ఇక ముందుకూడ చాంగ్ కై షేక్ ఏదో ఒక రూపమున తన అధికారమును నిలబెట్టుకొని, ఏదో ఒక ప్రాంతమునుండి కమ్యూనిస్టులను ప్రతిఘటింపకలిగి యుండెడివాడే. కాని అందువలన నేటి సంక్షుభితచైనా సర్వనాశనము అగును. అట్టి చైనాపై అధికారము చలాయించుట సంతోషకరము కాదు. కనుకనే ఆఖరు తుణములోనైనను, యధార్థ పరిస్థితులను గమనించి, భవిష్యత్పరిణామమును గ్రహించి చాంగ్ కై షేక్ వైదొలగెను. ఇప్పుడు కమ్యూనిస్టుల వంతు వచ్చినది. తమ దేశాభిమానమును ధృవపరచుకొనుటకు అపూర్వ అవకాశము లభించినది. దురాశకు పాల్పడక, ప్రజాక్షేమమును కాంక్షించి, తమ శాంతిప్రయత్నమును వెల్లడించుకొనుటకు వారు వెంటనే యుద్ధమును విరమింపవాసియుండును. నివార్యమైన ప్రాణనష్టమును, యుద్ధమును కొనసాగించి అనివార్యము చేయుట ప్రజాపక్ష ప్రతిఘటనలను సరింపవలసిన విధానము గాదు. ఏనాటికైనను వర్గప్రభుత్వమువలన గాక, స్వచ్ఛమైన జాతీయ ప్రభుత్వము వలననే దేశాభివృద్ధి సాధ్యము. ఆ యధార్థమును గుర్తింపక చైనాకమ్యూనిస్టులను, తమ చిక్ సోదరులవలె వ్యవహరించి జాతీయ ప్రజాస్వామిక శక్తుల నిర్మూలనమునకు తలపడిన ప్రపంచ శాంతికి గాక, దారుణసంగ్రామమునకే దారితీసినవారగుదురు. నేడు యావత్తు ప్రపంచము, ప్రధానముగ ఆసియా ఖండము చైనా కమ్యూనిస్టుల విధానమును అత్యంత శ్రద్ధాసక్తులతో పరిశీలించుచున్నది. వారా విషయమును గుర్తించి వ్యవహరింతురుగాక.

నేటి ప్రశంసం:

చైనాలో శాంతిసూచన, చాంగ్ కై షేక్ నిష్క్రమణ

జనరల్ షాంగ్ కై షేక్ చైనా రాజధాని పడలి, తన అధికారాన్ని ఉపాధ్యక్షపదవిలో ఉన్న విల్సన్ సెక్కు అప్ప చెప్పి స్వగ్రామానికి తిరిగి వెళ్ళి అనిర్దితసానాని కెక్కడికో వెళ్ళిపోయాడు. చాంగ్, అతని రాజీనామా యిచ్చలేదు. అధికారంనుంచి వైదొలగి పోయాడు. ఈపని జరుగుతున్న జ్యోతిష్కలు అంతా అంచనావేసిందే అవ్వలసింది. ఏమో, చైనా ప్రజలు ఉద్రేకులు కాలేదు. స్వస్థమైన పెంఘు సుంచి చైనా ప్రజలకు చాంగ్ సందేశమందినట్లు తన పదవీవిరమణ ప్రకటనలో తన ఉద్దేశించినట్లు ప్రకటన తెలిపింది. అక్కడనుంచి చాంగ్ ఫుక్ కై రాష్ట్రములో అమాయకపురుషులకు ఉన్న ఖుమాకేపురుషులకు వెళ్ళడం ఈవార్తతో తెలిసింది. చైనాలో చాంగ్ పరిపాలనాశకం అంతరించింది. సకమంత్రిగారి లాంఛనానికి రాజీనామా ఇచ్చి మళ్ళీ నూతనంగా అదే మంత్రులతో నియమితమయింది. శాంతిస్థాపనకు ఒక మార్గ మేర్పడినట్లు అనిపించింది.

చైనా ఆంతరంగిక మంత్రిగారి జనరల్ చాంగ్ ఫుక్ కై కమ్యూనిస్టు రాజధాని ఏనాకు సంధి రాయబారిగా పంప నాలోచించారు. విద్యుత్తులతో కూడిన రాయబార సంఘం నియమితమైనది. బేజింగ్ లో యుద్ధవిరమణ చేయవలసిన నాన్నిగం ప్రభుత్వము ఇతఃపూర్వమే చేసిన విజ్ఞప్తి కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వము "అసందర్భ ప్రకటన" తోనే చేసింది. కానీ అచిరకాలంలోనే శాంతి ఏర్పడగలదనే భావమే ప్రజలందరిలోనూ వ్యాపించింది. దానికి తోడు కమ్యూనిస్టు అధికారాలూ, ప్రభుత్వ అధికారాలూ కూడా పీకింగ్ నగరమున కర్ఫ్యూ ఉత్తర్వులు, వైకింగ్ నగరమున కూడా పలికించారు. ప్రజలకు నగరంలో కొంత యశోచ్ఛాసనానికి ఆస్కారం కల్గింది.

గతవారం, కమ్యూనిస్టు నాయకుడు మియో ట్యీటుంగ్ సంధికి ఎనిమిది మరతులను ప్రతిపాదిస్తూ నాన్నింగ్ ప్రభుత్వానికి సూచించాడు.

- (1) సామ్రాజ్యవాదాలతో కుదుర్చుకొన్న జాతీయ విద్రోహకరమైన సంధి ఒడంబడికలు రద్దుచేసుకోవాలి.
- (2) ఈ రాజ్యాంగ వ్యవస్థను రద్దు చేయాలి.
- (3) యుద్ధ సేనలను విచారించాలి
- (4) ప్రభుత్వంనుంచి ప్రతిపక్షకులను తొలగించాలి
- (5) నిరంకుశ ఆస్థలు జప్తుచెయ్యాలి
- (6) భూమి సంస్కరణలు అమలు జరపాలి
- (7) అభివృద్ధి నిరోధకుల తప్పు ముతా చైనావర్గము లన్నింటి ప్రాతినిధ్యం ఉండేట్లు స్టేటుకొన్నింటి ఏర్పాటు చేయాలి
- (8) రిపబ్లిక్ ఏర్పాటు చేసిన దానిగా అమలులో ఉంటున్న క్యాలెండరు మార్చి పాశ్చాత్యుల క్యాలెండరు మాదిరిగా చేయాలి.

ఈ మరతులను పురస్కరించుకొనే ఇష్టము నాన్నింగ్ ప్రభుత్వము విదుగురు సభ్యులతో రాయబార వర్గం ఏర్పరిచామనీ, యుద్ధవిరమణకు పూర్వమే ఈ సంప్రదింపులు జరగాలనీ కమ్యూనిస్టులు చేసిన నూతన నమసరించి ఈ రాయబార సంఘాన్ని పంపుతున్నామనీ కమ్యూనిస్టులు కోరిన ప్రదేశంలో సమావేశం జరపవచ్చుననీ నాన్నింగ్ ప్రభుత్వం కమ్యూనిస్టులకు తెలిపింది.

చాంగ్ కై షేక్ వెల్లిపోవటంతో చైనా ప్రభుత్వ స్వరూపమే మారిపోయింది గాబట్టి, ఇక సంధి, శాంతి తప్పవనే సర్వత్రా అభిప్రాయం ప్రబలింది. లీజింగ్ సభికోసమనే తానే అధ్యక్షుడవని స్వీకరించాననీ, నిష్క్రమణాంతో శక్తివంచనలని ప్రయత్నంతో సంధి కుదరగానే తానే పదవినుండి వైదొలగగలననీ, శాంతికి ప్రభుత్వము సుముఖంగా ఉందనీ ప్రకటించి కమ్యూనిస్టులకు తెలిపాడు. చైనాలో విప్లవకాండ సమాప్తమయిందనే అభిప్రాయపడవచ్చును.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

దక్షిణ ఆఫ్రికాలో భారతీయులు బీభత్సకాండకు గురి అయ్యారు. వందలాది భారతీయులు నాశన మయిపోయి, ఇబ్బతులకి పోయి, ఆశ్రయంగావి ఆశ్రయంకోరే స్థితిగానీ కూడ లేకుండా అయిపోయారు. ఈ స్వర్ణ వికృతంగా భారతీయులకు ఆఫ్రికాలో మధ్యదిగా బైటికి వెళ్ళేటటువంటి వేసింది కాని, నల్ల జాతి విద్యేషంతో పరిపాలన చేస్తూన్న మలాన్ ప్రభుత్వం నల్ల జాతుల్లో స్వర్ణం పెంచి, వాళ్ళ దారిద్ర్యాన్ని, దుస్థితిని ఆ సరాగా తీసికొని ఇల్లాంటి అగ్నిని మళ్ళీ పురికొల్పగలిగింది. కానీ భారతీయులూ ఆఫ్రికాలో ఈ విషయం గుర్తించుకోలేక పోలేరు. అల్లులు జరుగకుండా అన్ని బంధుబంధులూ చేసేకామని మలాన్ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. కాని మలాన్ పద్ధతులంటే, శ్వేతజాతులైతూ వాదియైన స్టెట్సుకే అలజడి పుట్టుకొస్తోంది. ఇది తెలువారికీ, సర్వ ప్రపంచానికి ఏకమైత్రంగా వికటించే విధానమని గుర్తించి అతను మలాన్ ప్రభుత్వంపై విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానం ప్రతిపాదించుచున్నానని తెల్పాడు. ఇల్లాగే ప్రవర్తించవచ్చునని మలాన్ అనుకొన్న, ఇంకొంచెం తాక్యంతో జాగ్రత్తగా ప్రవర్తించాల్సి ఉంటుందని స్టెట్సుకే అనుకొన్న, దక్షిణ ఆఫ్రికాలో, జాతివిద్యేషాలను ఇల్లా అప్రభంబంగా రెచ్చుకొట్టే, శ్వేతజాతులకే వాళ్ళ ఎక్కువద్రోహంచేసిన వారవుతారు.

సర్ తేజబహదూర్ సప్తానిర్యాణం

సర్ తేజ్ బహదూర్ సప్తా 2½ ఏళ్లనుండి వ్యాధిగ్రస్తులై తీసుకొంటూ జనవరి 20 తారీఖున రాత్రి 11-35 గంటలకు కాలము చేరారు.

సప్తా వయస్సు 74. ముగ్గురు పుత్రులు, ఇద్దరు పుత్రికలు మనుమలు మునిమనుమలతో తామర తంపరై పడెదరుంటుంబును.

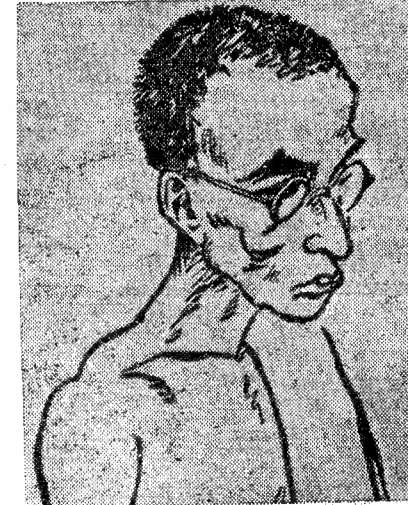
సర్ తేజ్ బహదూర్ సప్తా జననం 1875 డిసెంబరు 8 వ తారీఖున. ఆగ్రా కాలేజిలో విద్యాభ్యాసముచేసి 1896 లో అలహాబాద్ హైకోర్టులో న్యాయవాదిగా ప్రవేశించారు.

1913 నుండి 16 వరకూ యు. పి. లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యుడుగా ఉండి 1923 లో గవర్నరు-జనరలు సలహావర్గంలో న్యాయశాఖా మంత్రిగా నియమింపబడ్డారు. ప్రజాసేవకుడుగా సర్ తేజ్ సాసము అద్వితీయము. 1914 లో యు. పి. రాజకీయసభకు అధ్యక్షుడు. 1918 లోనే యు. పి. సాంఘికమహాసభకు అధ్యక్షులయ్యారు. 1918 నుండి 20 వరకూ యు. పి. లిబరల్ లీగుకు, 1923 లో అఖిలభారత లిబరల్ ఫెడరేషనుకు అధ్యక్షులుగా పనిచేశారు. 1930 రౌండుటేబులు సమావేశంలో హాజరయ్యారు.

సరోపదయదిన తీర్థానము

కాంగ్రెసువర్కింగుకమిటీ జనవరి 30 'గాంధీజీనిర్వాణవార్షికదినమును "సరోపదయదినము"గా తీర్థానము చేసిరి. ఈ దినమును గాంధీజీకి ఉచితమైనరీతిని జరుపవలసినవిధానం కమిటీవారు దేశమును మెచ్చించుచున్నారు. ఆనాడు కాంగ్రెసువాదులు ఉపన్యసించరారు. ఇటీవల జయలూరు కాంగ్రెసు సమావేశమందు తీర్థాన రూపములో ఆమోదించబడిన రిగువ "సందేశము" మాత్రము చదువలెను.

"గాంధీమహాత్ముని నిర్వాణము జరిగి ఏడాది పూర్తి కావచ్చినది. జనవరి 30 ఆయన వార్షిక దినము, "సరోపదయదినము"గా దేశమంతట పరిగణించబడవలెను. ఆ దినము గాంధీజీని, ఆయన జీవితాంతము వరకు ఆచరించి ప్రబోధించిన ఆదర్శములకు అంకితము చేయబడవలెను. ప్రశ్నోచ్ఛి, గాంధీజీ సత్యాగ్రహసల ద్వారా సర్వమానవ వికృతా సామ్రాజ్యత్వములు సాధించవలసిన చేసిన ఉద్బోధన దేశమంతయు

ఆనాడు స్ఫురించవలెను. గాంధీజీకి ఉచితమైనట్లుగా ఆనాడు ప్రార్థనలతో గడుపువలెను. దీక్షగా నూలు వదుకుటయు, సాంఘిక సేవయు జరుగవలెను. బహిరంగసభలలో ఈ "సందేశము" పఠించబడవలెను.

అనేక తరములుగా జరిగిన స్వతంత్ర పోరాటములో ఇండియా కష్టసుఖములను, జయాపజయములను చవిచూచెను. కాని దేశవీతముహా నాయకత్వములో కష్టములు ప్రజల హృదయములను ఊలితము లొనరించెను. అపజయములు విజయములై మునిమనుడింపజేయుటకు దోహదము లయ్యెను.

ఇటీవల దేశమునకు దుర్భరకష్టము లెదురైనను మరల గాంధీజీసందేశము దేశమునకు నూతన శక్తినిచ్చెను. ఈ కాలములో మనకు కొంత విజయము చేకూరి, ఎంతో శ్రమించిన స్వాతంత్ర్యము లభ్యమైనది. కాని దానినిరక్షణకు మాత్రమే దేశమును పెండుగా చీల్చవలసినది. కాని ఈ అభాగ్యపు దేశవిభజనతోపాటు ప్రజలలో ఉన్నతమైన చెలరేగి కొంతకాలముపాటు గాంధీజీ ఆదర్శములు మాటుపడిపోయినట్లయ్యెను. ఆ అంధకారమున గాంధీజీసందేశము ఆశాశ్రుతి వలె వెలిగి అసంఖ్యాకములయిన ఉద్రేక్త హృదయములకు శాంతి శక్తులు లభ్యమయ్యెను.

అటుతరువాత ఒక్కసారిగా ఆకాశము విరిగి పడినది. ప్రేమమూర్తియు, అశ్రేయమైన, సాధువైన, భారతశక్తికి చిహ్నమును అయినవాడు వధించబడినాడు. ఇండియా అతి దీర్ఘకాలము శ్రమించి పోరాడి సాధించిన ఫలితమువెంట సైన్యాధికారికమునకు మారుగా నిర్వేదము సంప్రాప్తమయ్యెను.

గాంధీజీని, ఆయన ప్రబోధములను స్ఫురించి ఈ ఆపదను, భారతీయుల హృదయములను అంధకారమునరించి గాంధీజీ చేసిన ప్రబోధములను మాటుపెట్టిన ఈ దశిని దేశమెదుర్కొనెను.

దేశమును ఉద్దేశపరచి, స్వతంత్ర మొనరించిన గాంధీజీ నిర్వాణము పొంది సంతప్తరము పూర్తి అయిననది. ఈ వార్షికదినమున ఆ మహానీయునికిని, ఆయనసందేశమునకును జోహారు లర్పించి, ఆయనసందేశానుసారము ఇండియాకును, మానవ జాతికిని నిరంతరసేవ చేయ సంకల్పించుచున్నాము.

గాంధీజీనాయకత్వమున ఆహింసాయుత కాంగ్రెస్ క్రమముతో రజకీయ స్వాతంత్ర్యము లభించినది కావున, సాంఘిక, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము ఇప్పుడు సాధించవలసియున్నది; జాతీయత విచ్ఛేదాలు లేక ఇండియా ప్రజ లెల్లరకును అభ్యుదయమును సమానావకాశములను లభించవలసి యున్నది. దీనినిరక్షణ నూతనపంథాలో నిర్వాణదృష్టితో మాత్రమే దేశసేవకు పూనుకొనవలసియున్నది.

భారతీయులు స్వతంత్రులై గాని, స్వాతంత్ర్య ఫలితము లనుభవించవలసిన వారు తమ బాధ్యతలను, విధులను నిర్వర్తించవలెను. ఈ బాధ్యతలను, విధులను వహించి ప్రజలకు సేవ చేయు మహాభాగ్యము మన కుండిన దనియు, ఇకమిద కూడ పుండవలె ననియు మనము జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను. ఈ విధులను విస్మరించి పదనీ వ్యామోహమున పడినవారు దేశమునకు ద్రోహము చేసినవారగుదురు.

ఇండియా ప్రజల వికృత యూ, సోదరభావమును పెంపొందించవలె ననియు, జాతికులమత విభేదములను నిర్మూలించి శాంతియుతమును వర్ధరహిత ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ నిర్మించుటకు సేవ చేయవలె ననియు గాంధీజీ ప్రబోధించి యుండెను. అంతకుంటే కూడా ఎట్టి పరిస్థితులలోగాని జీవితమును సాగకపరచు నైతిక విలువలను విడనాడవద్దని ఆయన గట్టిగా మెచ్చరించెను. నేడు జాతీయముగానూ, అంతర్జాతీయముగానూ ఎదురగుచున్న కష్టములను ఎదుర్కొనుటకు మనఃపూర్వకముగా, గాంధీజీసందేశానుసారము ఇండియా స్వాతంత్ర్యమును నైతిక సాయియు పెంపొందునట్లును గాంధీజీఆశయములు ఫలించునట్లును ప్రయత్నించెదము."

యు. పి. ఉద్యోగనియామక సంఘానికి కొంత కాలం సభ్యులు. 1941 లో, నిష్పాక్షికమైన సర్వపక్ష సమావేశానికి అధ్యక్షులయ్యారు. రాజ్యాంగశాస్త్రవేత్తగా సర్ తేజబహదూర్ సప్తాకు అంతర్జాతీయఖ్యాతి ఉంది. ప్రజలు ఈయనను ఆప్యాయంతో బాబూజీ అని పిలుచుకొనేవారు.

మద్రాసు హైకోర్టు కొత్త న్యాయమూర్తి శ్రీ చింతనంబ రాఘవరావుగారు

దివ్యస్తోత్ర

మహాత్మా గాంధీ

ప్రపంచ భవిష్యత్తుపై 20 వ శతాబ్దమున ప్రముఖ స్థానము తప్పనివాడగు మహాత్మా గాంధీగారు ఈ ప్రత్యేకత నేటి పాశ్చాత్య నాగరికతావిప్లవాలన కన్నా అణుశక్తి ప్రయుక్తమననూ కాదు. అహింసా గూర్చి విలసిల్లిన శతాబ్దములు ఉండటంవల్లనే ఈ శతాబ్దానికి ప్రత్యేకత!

ప్రపంచ మహాపురుషులలో గాంధీ కున్న స్థానము తక్కినవా రెవ్వరికీ లేదు. ఇది సమీప కాలమైన పరికిస్తూంటే కల్లిన దృష్టిశ్రమ గాదు. నిజానికి సమీపమున ఉండటంవల్లనే ఆ ప్రభావాన్ని తగినంత సంతృప్తిగా అవలంబించి చీకట్లను తొలగించుటకు ఉన్నామేమో కూడా.

గాంధీ భారతీయస్వాతంత్ర్యవాద. కాని కేవలం భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యము కూర్చి పెట్టటానికి ఆయితే గాంధీకంటేటివాడు అవ సరమై ఉండకపోవు. ఏ సామ్రాజీయో, పేట్రోస్టాలో, ఈమాత్రము పనికి చాలే ఉండి ఉండును ఒక దేశానికి, ప్రపంచంలో అదంత పెద్ద వాగంగా పరిగణనయ్యే వస్తున్నా, ఎంత విశాల జనరణమునా ఒక దేశానికి, స్వాతంత్ర్యం కూర్చి పెట్టటానికి ఆయితే గాంధీకంటేటి వాడుకాదు. ప్రకృతి సమర్థత, ఉండే వాడు కాదు. సత్యతాగ్రహణ శక్తి, సహనం స్వాతంత్ర్యము సులభమై పెట్టే విధానం, పూర్వముగా ఉంటే ఈ గాంధీ దొంగు తూటే ఉంటుంది. కాని, వా రెవ్వరికీ నా గాంధీకి పోల్చుకొని చూడక నానా సంగంగా, ఎంతటి శక్తి అనుభవించినా పూర్వ మహాపురుషులతో పోల్చి చూసుకొంటే ఆ జేయ గుణ విభాసితుడు గా ప్రముఖులవలె పూర్వ మహాపురుషుల నుండి అధునిక మహావ్యక్తి పేరుగానే కన్పిస్తాడు.

కానీ ఒక్క గాంధీ విషయంలో ఈ తారతమ్య పరీక్ష విపరీత ఫలితాన్నిస్తుంది. క్రీస్తు, బుద్ధుడు, మహమ్మద్, సాటిను-పెల్లెందుకు, మహాపురుషులుగా మనం గణిస్తున్న పూర్వములలో ఏ ఒక్కరినైనా గాంధీతో పోల్చుకొని అలోచించి చూస్తే, త్రాసు గాంధీలేమీ మొగ్గుతుంది. ఒక్కొక్కరిలోనూ సంతృప్తికరమైన త్యాగ విశిష్టత లోటు కనబడుతుంది.

సర్వప్రపంచానికై గాంధీ సంతాపముగా ఉన్నాడే, సర్వ ప్రపంచానికీ ఆనువైన నామోహం, ఆ సందేశాలు ప్రపంచం నూల లకు వారు వారి జీవితకాలాల్లో అందించలేక పోయారు. ఆనాటి ప్రపంచం ఒక్కొక్కరిలా ప్రజలు ఆ సందేశాన్ని, గాంధీజీ కాలంలో, ఆయన సందేశానికే ప్రపంచప్రజలు నూల మూలలో, ఆత్రాగో ఎదురు చూసినట్లు చూడ లేకపోయారు. నాటికి నేటికీ ఉన్న అవకాశాలలో భేదము కొంత ఉండవచ్చు. కాని సందేశాన్ని మాత్రం అజ్ఞే. నేటికాల పాత్రల అధులను దాటి, యుగయుగాలుగా వస్తున్న సర్వప్రపంచ మానవస్వభావాలలోని ప్రగతి శ్రద్ధను తీర్చటానికై ప్రకృతి ఎప్పటికప్పుడు, సృష్టించుకొంటూ వస్తున్న సృష్టజల ప్రవాహమే ఆ సందేశావళి. పూర్వపురుషులందరిలోకన్నా, గాంధీజీ ఆ సందేశ ప్రవాహము ప్రపంచాన్నింతా ముంచేల్చింది.

తక్కిన పూర్వ మహాపురుషులలో, సామాన్యమానవుడు గాంధీతోపల సామీపి న్యము ననుభవించలేడు—దైహికముగ కాదు, జీవితచరిత్రపరముగ.

వారి కథలు వింటూంటే, వారి జన్మ, బాల్యము, పెంపు, వారి చిర్యలు, భాషలు, భావములు అన్నీకూడా, ఏదో మన కందుబాటు కానివి, మనకు సామాన్యము కానివి, మన నిత్యజీవితంలో సంబంధము లేనివి కానటుగా కనబడుతాయి. భర్తనిర్వచనము ఒకటే కావచ్చును. వారు చెప్పేది “సత్యం వది”, “ధర్మం చర”, “అహింసా పర మో ధర్మః” ఇత్యాదులే కావచ్చును. కాని నిత్యజీవితసంఘర్షణ

లలో, ఈ సత్య, ధర్మ, అహింసల స్వరూప మేదో, గాంధీజీవితాన్ని పరికిస్తే తెలిసినట్లు, ఎంత ఉత్తమనిత్యలూరితింగా ఉన్నా, ఎంత వాదనాబలయుతమైన విశేషరణలతో ఉన్నా, వారి బోధనలలో అనుభూత మనటం కష్టం.

మనకు చాలామందిజీవితకథలున్నాయి కానీ, గాంధీ “ఆత్మకథ” వంటిది లేదు. ఇంత సమీపంలో ఇకముందు ఉండగలగటం కూడా కష్టం. తక్కినవారి జీవితపుటాల్లో కథగా వారు చెప్పకొన్నవో, ఇతరులు చెప్పకొన్నవో ఉన్నాయి. గాంధీ తనకథకు “సత్యాగ్రహములో నా అనుభవా”లని పేరు పెట్టించి చాడు. కాని “ఆత్మకథ” అని అంటే అన దగ్గది తక్కిన మరే “స్వీయజీవితచరిత్రము” లేదు. అసలు అన్నింటే ఏమిటో అని అంటే, భగవద్గీతలో చదివిన తెలియనిగ కూడా, లీలగానే నా మానవునిలో “ఆత్మ” అంటే ఏమిటో ఆ కథ చదువుతుంటే గోచరిస్తుంది. ఆ “ఆత్మ” మానవాత్మలో “ఆత్మ” వంటిదే అనీ. తల్పించిందేకానీ అనీ, “సాంకేతికత” ఆ ఆత్మకు కలిగి ఉంటుంది, కాటగిరి, చోట్లా, దాని విశిష్టతలూ ఆత్మగిరిన గతులూ అన్నీ మన “ఆత్మ” సత్యం సంభవించేవేననీ, మనలో కాస్త దార్శనికం అంటే మన ఆత్మ నడకగలిగిన విధానం అనేననీ అనిపించాయి.

“ప్రతిభాకంఠుల ప్రతిభవారి ప్రత్యేకగుణము, వారి లోపములు మాత్రమే వారి కీమాన కూ నామాన్యములు” అని క్రి వివేకానందు ఒక చోట నిర్వచించాడు. ఆ సామ్రాజీ భావాలలో లోపముల నేన్ని అవి మనకు ఉన్నాయని నీచసంతోషాన్ని మధ్యించేవారిని పొందిలినా వారి దుర్మణ్యాలు కాక వా ప్రతిభను పూజించాలనైన ఆత్మకథ మామూలు ఆయన ఆ ప్రబోధాన్నిచ్చాడు.

కాని గాంధీ ఆత్మకథ చదువుతుంటే, ఆ “ప్రతిభ” ఆయన ప్రత్యేక గుణమునీ, మన కంఠం బాటు కాదనీ ఏమాత్రము అనిపించదు.

మనలో సామాన్యమైన కంఠపలసిన తెలివితేటలతో తప్ప ఎక్కడ తెలివితేటలతో జన్మించినట్లు గాంధీజీ జీవితంలో ఎక్కడా కనిపించదు. ఆయన జన్మకు, మన కెక్కిరిస్తే తో ప్రత్యేకత వాతావరణ వేడి ఉన్నట్లు కనిపించదు. మనకు లేని ప్రత్యేకత విప్లవ పోస్టులతో ఆ గుర్తుల విన మనస్సులకన్నా సీత మొదలైనట్లు కనబడదు.

జీవిత ప్రయాణారంభంలో, గాంధీ మనకున్నంతమాత్రం, దైహిక, మానసిక, పరిశర సంపదతోనే బయలుదేరాడు. మనకున్న సంకుచితభావాలూ, దురాశలూ, లోభాలూ, స్వార్థ భరిత్యానూ, అరిష్టాధ్వర్ణనూ, అన్నీ ఆయనకు జన్మసిద్ధంగా మనకువలెనే సంక్రమించాయి.

ఆ ప్రయాణారంభంలో “ఎప్పుడూ అబద్ధం ఆడకూడదు. ఆన్యాయం చెయ్యకూడదు. పరులను హింసించకూడదు. దైవాన్ని, తలదండ్రులను పూజించాలి. ఇతరులను న్యాయము కూడదు. ఎవరికీ అవకాశము తలపెట్టకూడదు. ఎప్పుడూ న్యాయబుద్ధిగనే ఉండాలి” ఇత్యాది పెద్దబాలకృతి నీతులు మన కెంత తెలుసనో ఆయనకూ అంతే తెలుసును. కాని మన కందరికీ అవి పెద్దబాలకృతి నీతులు మాత్రంగానే, జీవితంలో సంతృప్తిసంబంధం లేనివిగానే, నక్షత్రాలలాగా దూరాన్నించి పూజించాల్సినవిగానే, ఒకేజేబ్రతుకు తెరువుకు కొంత కొంత ఆస్కారంగా తీసుకొన్నా, ఆసంతోషపరిచటానికి అవుతూ కానివి, యాగాలు కానివిగానే కనబడి, జీవితపుర్వణలో బలం సంపాదించుకోలేక పెద్దబాలకృతి ఈ కథమాత్రమే కావలసిన నీతులుగానే అలాగారిపోయాయి.

గాంధీమాత్రం అనే యథార్థాలుగా కనబడి జీవితానికి పట్టు గమ్యముగా కనబడాయి. వాటిని అవలంబనగా చేసుకొని ఆచరించటంలో జీవ

తానికి ఎచ్చే ఘర్షణలన్నీ ఆయనకూ చెప్పాయి. ఆ ఘర్షణల, తొలితొలుదులలో తక్కిన వానిన లోకం, వాటి ఆశ్రయం కంటేనీ, వాటిని అణగ ద్రొక్కేనీ అరిష్టాధ్వర్ణనా, అంతకన్నా సుఖంగా జీవితం గడపటం సాగిస్తుంది. గాంధీ ఆమాత్రాలనే అవలంబనగా జీవించాడు. తుల తులనూ, జీవిత ఆశ్రయాలవల్ల కలిగే బాధలూ, ఆనానాలూ అన్నిటిని అనుభవించాడు. కాని అజ్ఞే అవలంబనం అన్న సమీకరణంలో సృష్ట త్వము ఏమాత్రము సమీపించకపోయింది. ఈ కథ చదువుతుంటే, ఇంకొం ం మనస్సు సులభంగా తెచ్చుకొని, ఇంకొంచెం దృష్టితో “సత్య భర్త అహింస” అలంకారంలో సంపదించ గలిగిఉంటే, మన జీవితంలో అనేక మార్పుల సంభవించిన, ఆ జీవిత ఘట్టాలలాంటి ఘట్టాలలో ఆయన లోగే సత్యభర్తలో కన్పించిన గలిగేవాడో కదా అనిపిస్తుంది.

జీవితంలో ఆయనకు వచ్చిన సమస్యలూ, ఆయనకు జరిగిన అవమానాలూ, లోట్లూ, కష్టాలూ, లేమీ, అన్నీకూడా నిత్యం సామాన్య మానవులైన మన అందరి జీవితాలలోనూ ప్రతి నిత్యం జరుగుతుండేవిగా ఉండే గాథ. కనకనే గాంధీ ఆత్మకథ ప్రతివారికీ అంత సన్నిహితంగా కనబడుతుంది. ఆయన త్రొక్కిన పుంతలే త్రొక్కటానికి గల సాకర్యా లేవో అక్కడ కనబడతాయి. అసలు ఆ సత్యభాషే నడవాలా, అక్కడేదా అని అనానామే అక్కడేనా కలిగి, ఆ జీవితానికి అగాచితంగా ప్రపంచంలో కలిగిన భవ్యత్యమే ఆ ఆనానాన్ని పటాపంచలు చేస్తుంది. కేవలం పుంతమే కాదు. ఆవిగైన ఆనందలలో ఆ జీవితానికి చిల్లిన మనశ్శాంతి, స్వేతి, నిత్యసందేశీతి, వీటి లోభంతోనేనా, అయినా అంకరించి తీరాలని, సర్వత్రమైనా ఎప్పుడు కప్పుడు ప్రతి మానవుని మనస్సులోనూ ఆ “ఆత్మకథ” కల్పించ గలముంది. ఆ సత్యభాషలో కాలు జూపినప్పు డెల్లా ధృతి చేకరిస్తున్నామైన మన మనస్సులకు, ఎన్నిమార్లు కాలుజూపింయి కూడా ధైర్యంతో పునఃప్రయత్నానికా “మహాత్మా” పూనికొందో ఆ “ఆత్మకథ” వల్ల జ్ఞాపకం వచ్చి, ఆ నిప్పు హను, నీరసాన్ని మోగట్టి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని

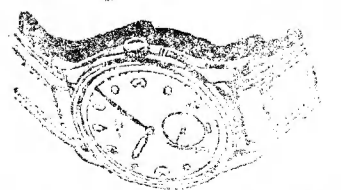
అలిగించాన్ని, తొలితొలుదులలో మళ్ళీ మళ్ళీ ఆ మాత్రంలోనే నడకగలటానికి మనకు ధైర్యం వస్తుంది.

ఒక్క జీవితాంత్ర్య విషయకమైన జీవితంగా గాంధీజీవితం గడిచి ఉంటే, సామాన్య మానవునికి, ప్రపంచంలోకి ఒకపంక్తిగా తప్ప ఆ జీవితావసరం ఉండేదికాదు. నిత్య జీవిత సామాన్యమణిమరిగా ఆ జీవితంలో భాసించటం కలగలే, ఒకకాలా త్రావీతమే, సర్వకాల సర్వ మానవ పృథ్వియూపామిత్వము ఆ జీవిత మే కన్పిస్తుంది.

గాంధీ గాంధీకర్మల జీవితాన్ని పరికించు కొంటేనే తప్ప, నిజంగా గాంధీ, కారణజన్మ డెల్లా విషయం స్పష్టంగా గోచరించదు. ఆ కారణం కేవల నిత్యస్వాతంత్ర్యము కాదనీ కూడా నంటనే గోచరిస్తుంది.

ప్రభు ప్రపంచసంగ్రామానంతరం నుంచే, ప్రపంచజతాలన్నీటిలోనూ, సంకుచిత మనస్సులూ, స్వార్థపగలూ, స్వనియంతృత్వ అభివృద్ధి కారవాంఛాపూరితలూ అయిన నాయకులు బయలుదేరి, ప్రజాసామాన్యం అనభవిస్తూన్న (20 వ పేజీ చూడుడు)

నవీనరకం రిస్ వాచి రు. 16/12-

గాంధీ వీలమరు ఫ్యాబ్రికేషన్ 10 1/2
 నెం. 30W సెకెట్ సెల్వర్ కేసు రు. 112.0-8.
 నెం. 32B Do Do 4 రాబ్బు రు. 20. 8.0.
 నెం. 34R DO సెంటర్ సెకెండ్ రు. 25-12.0.
 నెం. 55C Do 15 రాబ్బు రు. 36-12.0.
 నెం. 44E రోడ్డుగోల్డ్ 10 పిల్లగారంటి రు. 55-12.0.
 ఒకేసారి 3 వాచిలు కొచ్చువారికి ఒక U. S. A. పౌండు పెన్ ఉచితము. ప్యాకింగు, ఫ్రాంట్టి 14 అదాయి. జాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయాలి.
 UNIVERSAL WATCH Co., (A)
 Post Box No. 11401. Calcutta. 6.

నేటి భారతదేశపు వ్యవసాయదారుని నిజరూపము

ఒక ప్రభుత్వమునకు వ్యవసాయదారు వెన్నెముకవంటినాడు. కేవలము తిను బండారములా అనుచున్నప్పుడు సాధారణమని వచ్చిన ప్రభుత్వము కండ్లాడబడిన కళేబరము వంటిది. శరీరాంగ్యమునకు వాత, పిత్తనాడుల సమధాతుత్వమైతేదో, రాజ్యాంగసౌభ్రమ్యమునకు, పారిశ్రామిక, వాణిజ్య, వ్యవసాయముల సమత్వమైతే అవసరము.

భారతదేశము పౌరసత్వము కాక పూర్వము

భారతదేశపు వ్యవసాయదారు తన జీవితావధానములకు పదార్థములను మాత్రమే సేద్యము చేసి పండించుచుండెడివాడు. కాలక్రమేణ విదేశీయులతో వాణిజ్యవాణిజ్యములను నెరప సాగినారు. విలాసములకు మరగి పారిశ్రామిక పదార్థముల సత్ప్రతిభ ప్రారంభించినారు. విలాసవస్తువులను వలయు పదార్థములను పండించి, తమదేశమునందలి పారిశ్రామికకాలయములకు వాటి నందిచ్చినంతకాలము. వీరి అభ్యుదయమున కంతగా చేటు వాటిల్లలేదు. వాటిని విదేశీయుల కనుమరిచేయుటకు ప్రారంభించిన దాది, తన తిండికి కట్ట గుడ్డు కరవగుట ప్రారంభించినది. ఈవిధానమువలన యెట్టిచేటుమాడనో, ప్రైవేట్ లిస్టులను ఆరికాన్ట్రవేత్త యాదినన వివరించిన విషయముగా స్పష్టమైచియున్నాడు:

“విదేశీయులగు తయారగు పారిశ్రామికపదార్థములకు ప్రతిపదాగా, స్వీయదేశపు ముడిపదార్థముల సేగుమరిచేయు జాతి, ఒక చేతిని కోల్పోయిన వ్యక్తివంటిది”.

ఈవాగ్ధి మహమ్మదీయుల పరిపాలనకాలములో సోకినది. పాశ్చాత్యుల వీదేశీయనందు అడుగిడినపదాది వ్యాప్తియొందినది. ఈ స్పృంధి యాకంపెనీవారకాలము విజృంభించి, ఆంగ్లేయుల రాజ్యపరిపాలనాటికి తల విరియి పోసుకొని తాంపెనీ మాని జూచ్చినది.

ఆకాలమునాటికి గున్న బహుళసిన, భూమి విస్తీర్ణము అనంతముగా పెరిగింది. కేవలము వ్యవసాయము చేసి జీవింప జూచెడి వారి సంఖ్య నియమిత పరిమితిమై యుండెడిది. క్రొత్తభూమిని వ్యవసాయ యోగ్యముగా మార్చివలెననుటకు సులభసాధ్యమైన పని కాదు. చెట్లు నరికి, రుప్పలు కొట్టి, పుట్టులు చదునుచేసి, మోడు కాల్చి ప్రక్క పీకి శిథిల మయ్యే వరకు, సరాసరి నాగలిచాలు సాగదు. నాగలి పాగి, లెప్పగా భూమిని దున్నిననే గాని విత్తిన విత్తనముంటూ సత్ఫలముయ్యదు. ఈపనంతా ఒక్కసంవత్సరంలో తేలేది కాదు. అటుపిమ్మట గట్టు వేసి, కోరడి తీసి, కండ్ల పెంచిననే గాని, నీరు మడికట్టుటకు వీలుండదు. పసుపులకాపుకు మార్గముండదు. దొంగలపాలు కాకుండా కాపాడుటకు వలనబ్బదు. ఆకాలపు ప్రజలు, దృఢకాయములు, సీరసంకల్పములు, అన్యచింత తెరుగని ఆహుతులు గలవక, వ్యయప్రయాసాస్పదమున వ్యవసాయమునకు బూనుకొని, మహాకష్టావృతమున భూభాగములను సుత్రములుగా మార్చివలెననుట గలిగినారు. అప్పటిలో వీరికి, వీరిపై నాధారపడిన వారికి, జీవితములు గడుపుటకు అన్య జీవనోపాధులు లేకపోవుట కూడ సొక కారణమై యుండవచ్చును. అంతదనుక భూమికి రొక్క పూర్వకమున విలువ వుండెడికాదు. ఇన్ని యెకరాలనే కొలమానంకూడ లేదు. ఒక వ్యవసాయదారుని పరపతి నిర్ణయించవలసి వచ్చి పప్పుడు నీళ్లు యెన్ని అరకలు కట్టుతావని గాని, నీకు యెన్ని మంచెల పొలమున్నదనిగాని అడిగేవారు. ఈ విధానము చాలకాలము క్రిందటివరకు అమలులో వుండెడిది. 1880 సంవత్సరములో కౌన్సిల్ గానుభవ దొరవారు అప్పర్ గోదావరి డివిజన్ లోని భద్రాచలం, చిత్తూరు, నూగూరు, వెంకటాపురం తాలూకాలు సెటిల్ మెంటు చేస్తూ, ఆ ప్రాంతములందలి భూములకు విలువ తేదనియు, వ్యవసాయదారుమోతుబరి, అతను కట్టే నాగళ్లను బట్టి నిర్ణయింపబడునని, తమ సెటిల్ మెంటు రిపోర్టు నందు లెఖించి యున్నారు.

శ్రీ యద్దనపూడి వెంకటరత్నం

మహమ్మదీయుల పరిపాలన నాటి వ్యవసాయదారు

మహమ్మదీయుల వీదేశీయమైన దండయాత్ర చేసి, స్వాధీన పర్చుకున్నారు. వారికి అరకాంతుయే గాని, భూమ్యాక్రమణేచ్ఛ అంతగా వున్నట్లు కన్పించదు. పంటలుబాగా పండితే, బకాయి లేకుండా దస్తుశిస్తులు వసూలువుతాయని వారి వుద్దేశము. అంతేకాని, మాకు కావలసిన పదార్థములు మీరు పండించండి. మీకు కావలసిన తిను బండారములు మా దేశమునందు తయారు చేయించి పంపిస్తాము. మేము విధించిన పన్ను యిచ్చుకోండి. అనే నిర్బంధములుండేవి కావు. ఉత్తర హిందూస్థానములో, వ్యవసాయదారు క్షేమముకొరి, వారి వృత్తికి దోహద మిచ్చిన, మహమ్మదీయ చక్రవర్తులలో మొదటివాడి షర్హా. సర్వీ సెటిల్ మెంటు డిపార్టుమెంటును ప్రతిష్ఠించినవాడు అక్బరు చక్రవర్తి. ఇతడు తన పాలిత ప్రదేశమునందలి వ్యవసాయదారులందఱుండి పన్ను వసూలు చేయుటకు ప్రత్యేక సిబ్బంది నేర్పాటు చేసెను. ఈ డిపార్టుమెంటున కధిపతి రాజా తోడనుట. ఆ కాలమున కింకను పన్నును రొక్కరూపముగా వసూలుచేయు ఆచారములులోనికి రాలేదు. చెనుపంటను అంచనా వేసి నిర్ణయించేవారు. ఈ అంచనా విధానము కూడ ఆకాళపంచాంగము గాక, చేలో బాగా పండిన భాగమునందలి పన ఒకటి, సాధారణపంట పండిన భాగమునందలి పన ఒకటి, అసలే కంక వేయవట్టి భాగమునందలి పన ఒకటి కోసి తెచ్చించి, వాటిని నల్పించి, పంట పరిమితిని బట్టి యావరేజీచేసి, తదనుగుణ్యముగా, రాజభాగమును వసూలుచేసేవారు. ఇట్టి వివరములన్నీ విని ‘అక్బర్’ అను గ్రంథమునందు వివరముగా గాననను. సర్వీకొలమానములు ఆనగా, రాడ్సు, పోల్సు మొదలగు పరికరములు తలయెత్తినది వీరి కాలములోనే. అక్బరు కాలములో భూమి పంచి యిచ్చింకూడా చాల సరసముగానే యుండెడిది. గ్రామ గుడికట్టుభూమిని, వాటికి వుండే నీటిండ్లల వ్యవసాయ సౌకర్యాలను బట్టి తరగతులువారిగా విభజించేవారు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి నాలుగు. 1. ఫుల్జీ, 2. పెరూతీ, 3. చెచ్చర్, 4. బంజరు. ఫుల్జీ అనగా మామూలుపల్లం. పెరూతీ అనగా మెరకపల్లం. చెచ్చర్ అనగా మెరక. బంజరు అనగా నీటి భూమి. గ్రామములో వ్యవసాయముచేయు కుటుంబములవారికి, యీ నాలుగు బాపతులలోను, ఒకదాని కొకటి చేరియుండులాగున చూచి నాలుగు ప్రతులను, ఒక్కొక్కరికి యిచ్చేవారు. ఒక కుటుంబములో జనసంఖ్య వృద్ధియగుట వలన, ఆ కుటుంబీకుల జీవనోపాధికి, అందుండి ఫలించు ఫలసాయము చాలదని వోచినప్పుడు, అట్టి కుటుంబములలోని ఆ గ్రామమునందలి యుక్త వయస్సువచ్చిన యువకుల సొక సమాజముగా గుదిగచ్చి, ఆ గ్రామము నంటియుండు క్రొత్త భూమిని వారికి పంచియిచ్చి, దానికి ‘సేవారు’ గ్రామ మని నామకరణ మొనర్చెడివారు గ్రామ గుడికట్టుభూమిని దున్నువాడు చనిపోవుట తటస్థించినప్పుడు, చనిపోయినవాని స్వాధీనముండుండే భూమిని సజీవులై యున్న తదితర కుటుంబములవారికి సర్దేవారు. ఈ విధానము వల్ల గతించినవాని కుటుంబములో నిరుపాధికులును, నిరాధారులును అగు వారి సంఖ్య మితిమీర జూచ్చినది. తదాది, వారపత్రికమును, భూమి పంపకమున కన్వయింపజేయవలసి వచ్చినది. రాసురాసు భూమి యెప్పటికైనా వుండి, కుటుంబములు, వృద్ధి కాసాగినకొలది, సేద్యముచేసిన భూమియందు ఫలించిన ఫలసాయము జీవనోపాధికి చాలక, దేశాంతస్థానములకు, పరరాజ్యములకును వలస ప్రారంభించినారు. వీరి వలస విధానము నాపుటకు, మహమ్మదీయ పరిపాలనలో, (అవరోధము లంతగా) కల్పింపబడలేదు గాని, యా కొరత ఆంగ్లేయుల పరిపాలన కాలములో తీర్చబడినది. ఆ వివరములు ముందు గాన

శ్రీ యద్దనపూడి వెంకటరత్నం

నగును. అక్బరుకాలంనాటి లాబండు రివిన్యూ సిద్ధాంతములే, దక్షిణాదిని, మాలికాంబర, హరి హరరాయలు మొదలగువారివలన అమలులో పెట్టబడినవి.

మహమ్మదీయుల దండయాత్రకాలమునుంచే భారతదేశపు వ్యవసాయపుభూములు పరదేశీయుల పాల్పడ జూచ్చినవి. మహమ్మదీయులు తామక మించిన భూభాగములలో కొన్నిటిని, తమ దేశీయులకు సామంతులకు, సరదార్లకు యితర నాయకులకు మిలిటరీ గ్రాంటులుగాను జాగీరులుగాను, మొఖాసాలుగాను, యీనాములుగాను సంక్రమింపజేస్తూ వచ్చినారు. కొన్నిచోట్ల భూముల నిస్తూ వచ్చినారు. కొన్ని సందర్భములలో తమకుగల శిస్తు వసూలుచేసుకొనే అధికారము యిస్తూ వచ్చినారు. కొందరికి సర్వదుం బాలా యీనాములు యిస్తూ వచ్చినారు. వీరి యీవికి ఒక నీతి నియమముగాని, తలా తోకా గాని వుండేది కాదు. తదాది, రాజు, దున్ను కొనేవాని ముగ్ధమగ్ధులలంటూ మూడవరకంవా రొకరు బయలుదేరారు. వీరు దండయాత్రచేసి, స్వాధీనపర్చుకొనేనాటికే, రయితాధీనమైయుండు ప్రాంతమునందలి భూములపన్ను ఒకరకముగాను, దరిమిలాను వీరివలన అమరకము చేయబడిన భూములపై శిస్తువిధించు విధాన మింకొక తీరు గాను, వీరివలన జాగీరులు, మొఖాసాలు యన్య బడిన ప్రాంతములం దింకొక విధముగా నూ వుండెడిది. వీరివలన గ్రాంటుచేయబడిన తరువాత, ఆసామీ చనిపోవుటచేతగాని, సంతతిలేనివాగుట చేతగాని, పరారీ అగుటచేతగాని, దివాలాతీయుట చేతగాని, వదలిపెట్టబడి, ప్రభుత్వాధీనమైన భూముల అమరకం తీరికొకతరహాగా వుండెడిది. ఈవిషయముగా క్రీ. శ. 1000 సంవత్సరములు 1757 వరకు భారతదేశపు వ్యవసాయము, వ్యవసాయదారులశిక్తి, పండించినపదార్థములయొక్క సక్రమవినిమోగము మొదలగు వాటికొక, త్రోవ, తెన్నులేక కలగా వులగం అయినది. వ్యవసాయమునకు సాయాభావముగాని, వ్యవసాయ దారులకు సరక్షితముగాని లేక అగమ్య గోచరముగాండెడిది. వీరిప్రభుత్వ కాలములో వుండే సుగుణసంపత్తి యేమిటంటే: ఎంతసేపు శిస్తు పెంపువల, పన్ను వసూలుకోసం ప్రాకు లాడే వారు కాని, రయితాధీనపు భూమియందలి భూమి హక్కు తమదనే పెనుగులాటలేదు. ఈసంగతినే 1788 సంవత్సరములో, సర్ జాన్ డోరెయిల వారు “రైట్స్ అండ్ ప్రీవీలేజ్స్ ఆఫ్ ది జాగీర్ దార్” అనే మకుటముతో, సెక్రటరీ ఆఫ్ ది నేటువారికి వ్రాసిన రిపోర్టులో యీక్రిందివిధముగా వివరిం యున్నాడు.

“భూమిహక్కు ఆదేశమును పాలించు ప్రభుత్వములది కాదని, పాలకులకు భూమికావలసి వచ్చినప్పుడు, అట్టిదానిని, దాని ఆధీనదార్లందఱుంచి, మూల్య మిచ్చి కొనేవారని రుజువు చేయుటకు ప్రజల నిదర్శనము లనేకము లున్నవి. ఎటను, డిల్లీ సమీపముండుండే లూండి, పాలె పరగణాలను, జైరంగిజీబు చక్రవర్తి మూల్య మిచ్చి కొన్నాడు. అక్బరాబాద్ ఇలహాబాద్ కోటల నిర్మాణము నిమిత్తము, కావలసిన భూములను, అక్బరుచక్రవర్తి, స్వాధీనదార్లకు ఖరీదిచ్చి తీసుకున్నాడు. సాహాబాబాద్ కోట నిర్మాణమునకును, మసీదులకును కావలసిన భూములను సాజు హాజు చక్రవర్తియు జైరంగాబాద్ కోటకును, మసీదులకును కావలసిన భూములను ఆక్రమించుటలో అలంపీరు చక్రవర్తియు వై వారి విధానమునే ఆన లించినారు. చక్రవర్తి, యీ భూములను అదివరకే జాగీరుగా నో మొఖాసాగానో అన్యాక్రంతము చేసియుండినయెడల, భూమికిమ్య వ్యవసాయదారునకును, తన హక్కు పదలు కున్నందుకు జాగీరుదారునకును కొంత పరిహార రూపకముగాను యిచ్చేవారు. ఇట్టి పరిహారమునకే ‘మాలేఖానా’ అనిపేరు. ఇదియును గాక “భూమి దున్నుకొనేవానిది. పన్ను వసూలు చేసుకొనేవాడు రాజు” అనే భారతీయ సంప్రదాయము వసుసరించిన సామెత ఒకటి

కలదు. రాజభాగమున కర్హుడైన వానికి భూమి హక్కుండదు.”

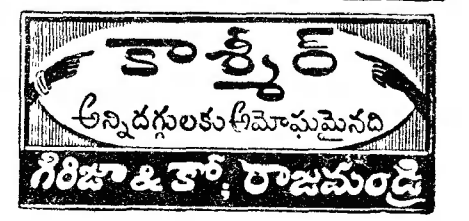
భారతీయుల ప్రభుత్వ కాలములో భూమికి విలువ లేదు. మహమ్మదీయుల కాలములో రాజభాగమునకు సాయాభావము లేదు. బ్రిటిషుప్రభుత్వము నాటికి, ‘పంచినమ్యుకు బొక్కి న దే కూడు’ అనే సీతి లో ని కి వచ్చినది. వైగా మహమ్మదీయప్రభుత్వము లో మలేతరులు పాలకు లగుటవలన, మతాంతరులు మధ్య వర్తులుగా సిద్ధమైనారు. విదేశీయు లీదేశముందు వ్యవసాయపు భూము లాక్రమించుకొనుటకు సావకాశ మువరినది.

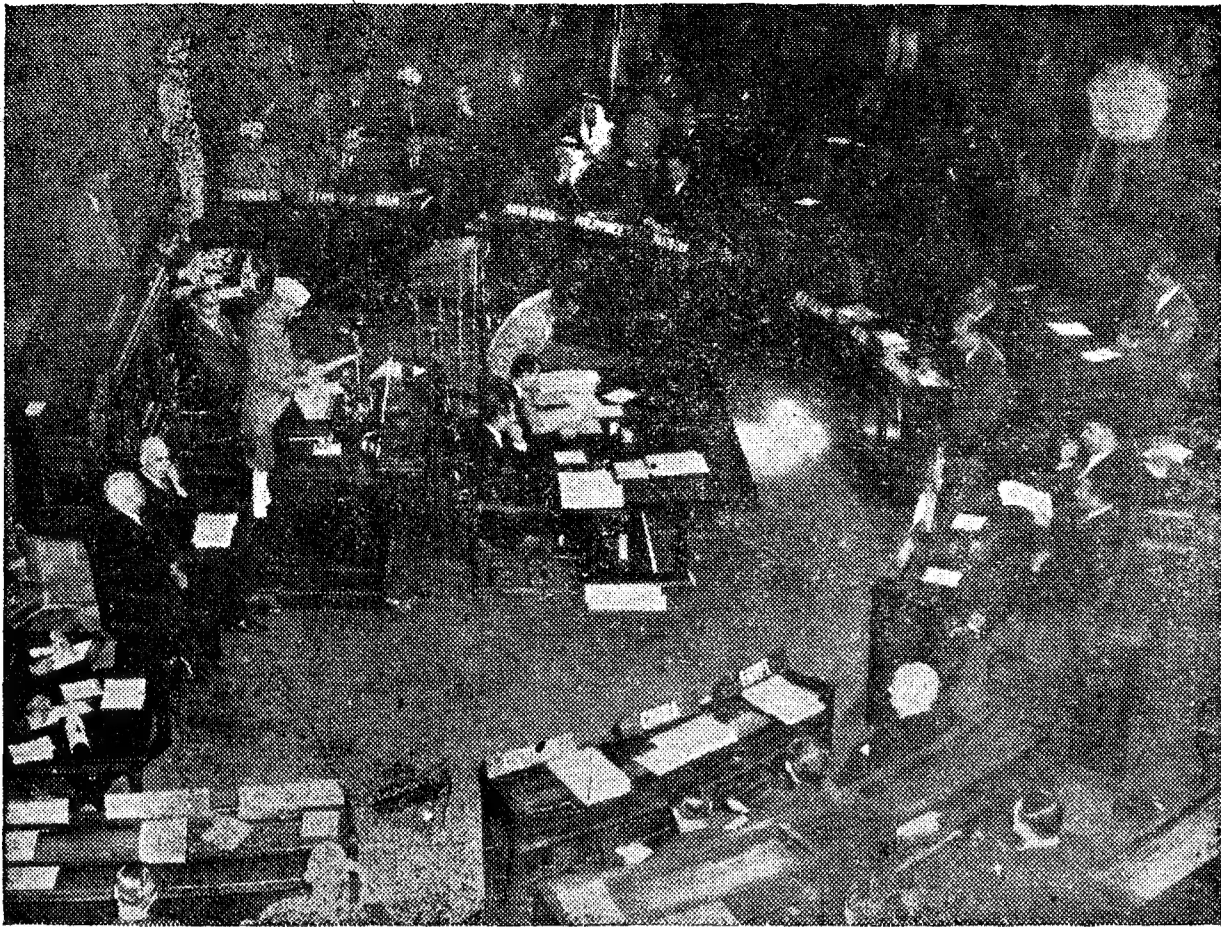
బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునాటి వ్యవసాయదారు

మేము విధించిన ప్రకారం పన్నుచ్చుకో, మాకు పువయోగపడుపంటలు పండించు, పండిన వాటిని మేము నిర్దిష్టముచేసిన ధరలకు విక్రయించు అనే సీతిలోనికి వచ్చినది. బ్రిటిషువారికి భారతదేశమంతట, ఒకే పర్యాయము స్వాధీనము కాలేదు. రమారమి 190 సంవత్సరాల క్రితం, బెంగాలు బీహారు పరగణాలు చేజిక్కినవి. మద్రాసు దిగువవరకు దిగజారి 150 సంవత్సరాలైనవి. సంయుక్తపరగణాలు, మధ్యపరగణాలు పశ్చిమోత్తర పరగణాలు వశమై రమారమి 180 సంవత్సరాలు కాననస్తూ యున్నది. రమారమి 100 సంవత్సరాలైనవి. పంజాబున కెక్వర్రాకి. రమారమి 90 సంవత్సరాలైనవి. భారతదేశ మందలి, తమపాలిత ప్రదేశమును, ఈస్టిండియా కంపెనీవారు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముకంటెనీసి.

ఈ సంధికాలములో, మహమ్మదీయులు పన్ను యా, అరేబియా, టర్కీచేశముల భూమి అమరకం, వ్యవసాయం, శిస్తు వసూలు పద్ధతులను, భారతదేశమునందు దివివరకు అమలులో ఉండు పద్ధతులను చాల వరకు వొత్తిగించి ఆయాదేశపు విధానములను ప్రతిపదితము లాన ర్పించినారు. అటుపిమ్మట ఆంగ్లేయులు, జర్మనీ, ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీలియా, అమెరికా, విర్జాండులలోని విధానములను జూన్సింప ప్రయత్నించినారు. కొన్ని నచ్చాయి. కొన్ని నచ్చలేదు సరికదా? నూతన క్లిష్టతలను రేకెత్తించాయి. ఇందుకు నియోజితలైన, ప్రజ్ఞాసంతులు పరిసీతులను విలోకించారు. వీరిలో ముఖ్యులు, బీడెన్ పోల్, హోట్టెమెకంజీ, సర్ జాన్ స్ట్రాన్గ్ డాక్టరు సి. డి. పిల్లు మొదలగువారు. వీరిందగు భారతదేశపు భూమ్యాదాయపు విధానమునకు, ముక్కుమొఖము యేర్పాటుచేయవలె నని, తమ జీవితములను ధారపోసిన ధరలు. కాని తలాతోకా దొరకలేదు. అవగాహన చేసుకొన ప్రయత్నించినకొలది. వున్న మతికూడా పోయే నూచన లనుపించినవి. అప్పటి కింకను, ఫ్రెంచి, పోర్చుగీసు మొదలగు చైరికర్తపు జాతులవా రీదేశము దున్నారు కదిపితే కందిగిల కుట్టుచుకున్నారు. వున్నది వున్నట్లుంచి, చట్టబద్ధము గావించుట కియ్యకొనలేదు వ్యవసాయదారులకు వొత్తి కలుగజేయుట, పారిశ్రామికుల నదపులో సంత జూచుట, వాణిజ్యవాగ్ధి కంతరాయముల కల్పింపజూచుట, సాయాభావము దాల్చియున్న ప్రభుత్వములలో సంచలనము కలుగజేసి, తారమారుతేయుటకు ప్రబలకారణములుగా పరిమించునని వారికి తెలుసును. డా. మారియర్ గారి కాజ్ డెక్ ఎస్సేనువారు లెస్సగా అనగాహన చేసుకున్నవారే. కాని, భారతదేశ మందలి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము ఒక నీతి, నియమము ననుసరించి ఆర్థింపబరియుండలేదనే సంగతికూడ వారికి విదితమే. కొంత భాగము బయించినారు. కొంతభాగము బెదిరించి తిను

(18 వ పేజీ చూడుడు)

20-వ తేదీన న్యూఢిల్లీలో భూతలప్రధానమంత్రి పండిట్ నెహ్రూ ఇండో-సిషియా సమన్వయ కమిటీను సమావేశమై ఆసియా రాజ్యముల మహాసభలో ప్రారంభోపన్యాసం చేస్తున్న దృశ్యం.

అఖిల ఆసియా మహాసభ

ఇండో-సిషియా సమన్వయ కమిటీ సమగ్రముగ చర్చించి భవిష్యత్తు కర్తవ్యమును నిర్ణయించుటకు ఈ జనవరి 20 వ తేదీన ప్రారంభమై అఖిల ఆసియా రాజ్య మహాసభ న్యూఢిల్లీ స్టేడియాన్ని సభాధానంలో జరిగింది. మొత్తం పందొమ్మిదవరకు ఆసియా రాజ్యాల ప్రతినిధులు, అస్ట్రేలియా ప్రతినిధితో సహా సభకు హాజరైనారు.

పండిట్ నెహ్రూ ఈ సభను ప్రారంభించుటలో ఆసియా రాజ్యాలకు నాయకత్వం వహించుటలో నిరంకుశతయను ఉందని, ప్రపంచ ఐక్యరాజ్యసభను తోసిరాజన మాన్యున్నాడని బ్రిటిష్, అమెరికన్ వర్గాలలో కొందరు కుదించుకొనలు అక్కడక్కడ చేస్తూ వచ్చారు. పండిట్ నెహ్రూ వారంతరికి సమాధాన మిచ్చి 'కట్టు' ఈ సభాసమావేశంలోని ఆశయాన్ని ప్రధాన కర్తవ్యాన్ని, లక్ష్యాలను స్థూలంగా నిర్వచిస్తూ ఉపన్యసించాడు. ఈ సభ ముఖ్యంగా ఇండో-సిషియాపై ఉచ్చి దురాక్రమణులు అరికట్టుటానికి అవలంబించవలసిన పద్ధతిని చర్చించుటానికి సమావేశమైంది. భద్రతానుంభియగు తమ కన్న నమ్మకాన్ని గౌరవాన్ని పునగుడ్డా తీస్తూ, భద్రతానుంభితికి బలం చేకూర్చేందుకు చేదోడువాడోడుగా ఉండేందుకు ఈ సభను సమావేశపెట్టామని పండిట్ నెహ్రూ విశదీకరించాడు. ఈ సమయంలో మహాత్మాని ప్రభాదము సర్వ ఆశీర్వాదానికి, సర్వప్రపంచానికి కూడా ఎల్లా అనుసంధియమో, ఎల్లా శరణ్యమో వివరించాడు.

ఇండో-సిషియాలో ఇటీవల జరిగిన సంఘటనలు ఒక్క ఆసియాలోనే కాక ప్రపంచ వివిధ ప్రాంతాలలోనూ ఎంతటి ఉద్వేగకావేళలను కలిగించాయో నిరూపించటానికి ఈ సభయే శత్రుత్వ తార్కాణం. మరణాసన్నమై ఉన్న తూర్వయుగంల సరాజ్య నిరంకుశవిధానం మట్టి తలపై, నవ్యప్రపంచ నిర్మాణానికి పూనుకొన్న భద్రతయోగ్యమైనట్టి ఒక సవాలుగా నిలిచింది. ఈ సవాలును ఉపేక్షించటానికి వీలులేదు. ఆసియా నానావిధ నిరంకుశ వలసరాజ్య విధానాలలో చిరకాలం దాస్య మనభవించి ఇప్పుడే కాస్త తేగుకొని జాగ్రత్త వహించింది. కాని మృతప్రాయమైన ఈ విధానమే మట్టి ఇప్పుడు ఆసియాను సవాలు చేస్తూన్నది. ప్రపంచవీకరణకు, ప్రయత్నిస్తూన్న అభ్యుదయశక్తులన్నిటిని ఇది సవాలు చేస్తోంది. మాన

వుని అంతరాలిని సవాలుచేస్తూ, ఒక ప్రతీకారోద్యమ జనకమైన ఆహ్వానమైనది.

సర్వమానవకల్యాణానికి, ఏకప్రపంచ ఆదర్శానికి సాధనమైన ఐక్యరాజ్యసమితికే ధిక్కారము జరిగింది.

దాని ఆదేశాలనే ఉచ్చిప్రభుత్వము గడ్డి పోచగా కట్టివేసింది. ఇప్పుడు మనం పట్టుదలతో నిలిచి ఎగురొక్కవాడే, ఇండో-సిషియా, ఆసియాలో కాక సర్వప్రపంచానికి కూడా, దీని దుష్ఫలితాలు వ్యాపించకతప్పదు." అని సభాసమావేశ ఆవశ్యకతను పండిట్ నెహ్రూ అభ్యుదయోపన్యాసంలో విశదీకరించాడు.

ఈ సమావేశచారిత్రక నిశ్చిహితు ఉగ్గడిస్తూ స్వతంత్ర ఆసియా రాజ్యాల ప్రతినిధులు, అస్ట్రేలియా, న్యూజీలండు, ఐజిల్లు ఇథియోపియా, మొదలుగా అనేక స్వతంత్ర రాజ్యాల ప్రతినిధులు, ప్రపంచ భూభాగానికి ప్రపంచ జనాభాలో సగానికి పైపెచ్చుకు ప్రాతినిధ్యం వహించి, ఒక దురాక్రమాన్ని ఖండించటానికి ఇటు సమావేశమటం తిరుగుమూలంగా గోచరిస్తోందని" నెహ్రూ పండితుడు ఉగ్గరించాడు ఈ సమయములో ఆసియాఖండ దీప్తచరిత్రలో సంభవించిన వివిధ భంగపాటు హాకళ్ల ఎదుట పొడగిట్టి చున్నవి. వర్తమానపు యుగపుటంచుల నిలిచిన నాకు, ఆసియా రాజ్యములకు శుభప్రదమైన ఉత్తమ భవిష్యత్తు లభ్యము కాగలదని ద్యోతకముగుచున్నది. ఉజ్జ్వల ప్రాచీన సంస్కృతికి వారసలైన మనము భవిష్యత్తుకు నిర్మాణముకూడ కావలసి ఉన్నది. భవిష్యత్ నిర్మాణబాధ్యత మనము భరించవలెను. ఆ మహాత్మరత్నాత్మక నిర్మాణము మనము యోగ్యుల మనిటంచుకొనవలెను. నేటి ప్రశస్తి సమస్యల దృష్ట్యా ఈ సమావేశముకు ప్రాధాన్యమున్నది. రేపటి సమస్యల దృష్ట్యా దీని కంతకన్న ప్రాముఖ్యమున్నది."

పండిట్ నెహ్రూ గత మూడేళ్ల ఇండో-సిషియా చరిత్ర విచిత్రపరిణామాన్ని పట్టిన మాత్రంగా సమీక్షించాడు. భద్రతానుంభితి ఆదేశాన్ని ఉచ్చివారు ఎల్లా రక్ష్యం చేసింది వివరించాడు. విత్రరాజ్య వైన్యాదే జపాను ఆక్రమణక్రియను ఇండో-సిషియాను జపానువారి నుంచి విడుదలచేసి ఉచ్చివారికి అప్పగించి ఉండటంచేత, ఇండో-సిషియాలో న్యాయం జరగటం విషయంలో విత్రరాజ్యాలకు ప్రశ్నక బాధ్యత ఉన్నదని నెహ్రూ హెచ్చరించాడు.

"ఇండో-సిషియా ప్రజల స్వాతంత్ర్యము అణచివేయుట ఎన్నటికీ సాధ్యముకాదని, ఆసియా ప్రజల మనస్తత్వముతోగాని ఇండో-సిషియా ప్రజల మనోవైఖరితోగాని పరిచయమున్నవారి కెరికైనా తెలియకమానదు. కాని ఇండో-సిషియాపై ఉచ్చివారు బహిరంగంగా, లజ్జాహీనంగా, సాగిస్తున్న ఈ దురాక్రమణుల తక్షణం అరికట్టకపోతే, ప్రజలు నిస్పృహతో, ఫలితాల విచారస్వరూపాన్ని కూడా గణించకుండా సాహసాను ఘాతాంటూ రనటూనికి సంతోషించేరు. కాకున్నా ఒక విషయం తథ్యం. దురాక్రమణకు దాహించి అని ఊరుకోవటం ఎంతమాత్రము సాధ్యం కాదని స్పష్టపరచ గోరుతున్నాను. వలసరాజ్యవిధానము ఇండో-సిషియాలో తిరిగి విధించుటకు మేము ఎన్నటికీ అంగీకరించజాలము" అని పండిట్ నెహ్రూ ఆసియా రాజ్యాల తరఫున పబ్లికరాజ్యాలకు వ్యక్తపరచాడు.

ఐక్యరాజ్యసమితికి పోటీసంస్థ అని ఆమోదానే వారి అపహేళన నెహ్రూ ఉపన్యాసంలోని క్రింది మాటలు తొలగిస్తాయి.

"మేము మందు వనకలు ఆలోచించకుండా ఈ సభ జరపలేదు. ఐక్యరాజ్యసమితిని నూతన ప్రపంచవ్యవస్థకు ప్రతిమూర్తిగా రూపొందించవలెనన్న ఆశయం కలనారముగుటి చేతనే ప్రశ్నక సమావేశము జరుపుటకు ముందు కొందెము సంకేహించితిమి. ఐక్యరాజ్యసమితి అధికారానికి, హోదాకి, భంగం కల్పించేటా తోచే ఏపని చేయకూడదన్న నిర్ణయమే మా ఈ సందేశానికి సంకేయానికి కారణం. కాని భద్రతానుంభితి ఆదేశాన్నే, మండలి జారీచేసిన ఉత్తర్వులనే, తృణప్రాయంగా తోసివేయటంతో, సమితిపరువు ప్రతిమలు, ఇంకా దిగజాతి పొకుండా నింట్టెటి తీరాలని సంకల్పానికి వచ్చాము. పరిసితి ప్రమాదించకుండా నివారించవలెనంటే తక్షణమే కార్యాచరణకు పూనుకోవాలని తేటతెల్లమైనది. అనిర్ణయం ఫలితమే ఈ సమావేశము. కాబట్టి ఐక్యరాజ్యసమితి నియమనిబంధనానికి లొబడి, ప్రణాళికలో నిర్ణయించిన ఉదాహరణములను పురస్కరించుకొని మన మినాడు సమావేశమగుచున్నాము. అంతిగాతీయ శాంతి భద్రతలకు సాధనోపాయముగా ప్రాంతీయ ఒప్పందాలు, ఏర్పాట్లు చేయకపోవచ్చునని సమితి ప్రణాళికయే చెప్పుచున్నది. కావున ఈ సమావేశము సమితి ప్రణాళిక ప్రకారము జరుగుతున్న ప్రాంతీయ సమావేశమని చెప్పవచ్చును. ప్రాంతీయ సమావేశముకనుకనే, ఇండో-సిషియా సమన్వయ, పొరుగున ఉన్న అన్ని దేశాలకు ముఖ్యము కనకనే ఆస్ట్రేలియా న్యూజీలాండులను కూడా, ఈ ప్రాంతీయ సమావేశానికి ఆహ్వానించాము" అని సమావేశ ఆశయంలోని ఉత్కృష్టతను పండిట్ నెహ్రూ వెల్లడించాడు.

సమావేశం నిర్వహించు వలసిన మూడు ముఖ్యంకాలను నెహ్రూ పేర్కొనాడు వివరించాడు.

"మొదటి అంశము ఇండో-సిషియాలో శాంతిని స్థాపించి, ప్రజలకు శీఘ్రముగా స్వాతంత్ర్యమును సాధింపచేయగలండులై భద్రతానుంభితికి కొన్ని అవసర ప్రతిపాదనలు చేయుట కాదు ప్రతినిధులలో ఏ పక్షమైనా ప్రతిపాదనలకు అంగీకరించనియెడల అంతరకార్యక్రమం ఏమి నూచించుట కూడా, ఈ సమావేశంయొక్క లక్ష్యములు సిద్ధించగలండులై ఆసియా రాజ్యము లన్నీ ఎప్పటికీ పృథు పరస్పరము సంప్రదింపులు జరుపుకొంటూ అనంత వైస వంటనే సమితి కార్యాచరణకు పూనుకోవలెను. ఈవిధంగా ఆసియా రాజ్యములు తమలో తాము ఎప్పటికీ పృథు సంప్రదింపులు జరుపుకొంటూ ఉండటానికి ఒక వ్యవస్థను ఒక విధానాన్ని ఏర్పాటుచేసుకోవలెను." అంటూ సమితి సమావేశ కార్యక్రమ ఉద్దేశాన్ని పండిట్ నెహ్రూ నూచించాడు.

ద్వేష సంఘర్షణ దౌర్జన్యాది, దుష్కర్మ విముక్తమై, శాంతి, సత్వములకు జ్యోతియై, యుగయుగాలుగా ఆశీర్వాద మనుపరిస్తూన్న

ఏమెన్ ప్రతినిధులందఱు: కాదీమహమ్మదాల్లి అర్మీ, మహమ్మద్, మహమ్మద్ బినా నెక్లగాంలు.

ఇండోనీషియా సమస్యపరిష్కారము

మూర్ఖాన్ని మరల ప్రపంచానికి చూపించాలని నెహ్రూ ఉద్దేశించాడు. మహాత్మాని పథం యొక్క ఉత్కృష్టతను వివరించాడు :

“ఈ సందర్భములో వి న య వి వ మ్రుడ నయ్యూ, సగర్వంగా, మిమ్ము పారతంత్ర్యపు దుర్భర రాత్రి నుండి స్వేచ్ఛాప్రభాతకాంతిముఖంగా నడిపించిన మా జాతిజనకుని మహత్తర సంచే శాన్ని మీకు విప్పిస్తాను. ద్వేషం, కార్యన్యం, అసహనములద్వారా, ఏ జేతమూ, ఎప్పటికీ, ఔన్యాయము, స్వాతంత్ర్యము సాధించలేదని, అయిన మాకు బోధించాడు. ఆయన మాపిన శాంతియుత మార్గాన్ని కొంత వరకైనా అనుసరించటం వెల్ల నే మేము స్వాతంత్ర్యం పొందగల్గాము.

ప్రస్తుతప్రపంచము, ద్వేషము, కార్యన్యము, భయము, అనే విషయక్రంలోబడి పరిభ్రమిస్తుంది. ఇవిగాక ఇతర మార్గాలను వెదకికొంటే తప్ప ప్రపంచము ఆ చక్రంలోనుండి విముక్తం కాలేదు. సన్మార్గమే, సన్మార్గమునకు దారి తీయు సనే ధృఢవిశ్వాసముతో మనము సన్మార్గం అవలంబించుము గాక. ఈ రీతిగా, నేటి ప్రపంచం ఏ నైతిక బలంకొరకు, ఏ సహకారభావం కొరకు పరితపించుచున్నదో, అది సాధ్యము అగుటకు సాయ మొనర్చినవార మగుచుము గాక!”

అని శాంతిసందేశాన్ని అందచేస్తూ నెహ్రూ తన ఉపన్యాసాన్ని ముగించాడు.

అప్పకసాక్షాత్ప్రతినిధి, పండిట్ నెహ్రూను ఇతరు ఆశ్చర్యముగా చేయటంలో ఉన్న తొచిత్యాన్ని ఉద్గతీస్తూ నెహ్రూ అధ్యక్షతనాసంతో సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తున్నానని తెలిపాడు. సమావేశ సభ్యులంతా ఇండోనీషియాపై ఉచ్చి దురాక్రమణయెడల తమతమ ప్రభుత్వ వైఖరులను సృష్టించేస్తూ, ఇండోనీషియా రిపబ్లిక్ స్వాతంత్ర్య పునరుద్ధరణకు

తమకు తమకు తోచిన సలహాల నన్నిటికీ తమ తమ ఉపన్యాసాలలో వెలిబుచ్చారు.

ఇండోనీషియాకు భద్రతామండలి న్యాయం చేస్తుందనే గట్టిపయ్యకము, ఐక్యరాజ్యసమితిని బలపర్చుననను గాథమైన ఆకాంక్షాసభ్యులందరి ప్రసంగాలలోనూ సుస్పష్టంగా దౌత్యకమయింది. ప్రసంగాలన్నీ వాస్తవికదృక్పథంలో వడిచాయి. ఉచ్చి పైనికచర్య ప్రసక్తి విచ్చినపుడల్లా ప్రతినిధుల్లో ప్రతి ఒక్కరూ, నిండు గాంధీర్యాన్ని, హిందూతనాన్నీ ఏమాత్రం వదలకుండానే, గాఢంగా సుస్పష్టంగా ఖండితంగా, తమ అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చుతూ వచ్చారు.

ప్రాచ్యరాజ్యములన్నిటికీ సంబంధించిన ఉమ్మడిపనుస్యల పరిష్కారానికి ఒక కాశ్యత సంస్థ నెలకొల్పబడాలని, మధ్య ప్రాచ్యదేశాలైన సిరియా, ఎమెకాల ప్రతినిధులు నూచించారు. ఆసియా-రాజ్యాల సమిష్టి ప్రయోజనం నిమిత్తం ఈ మాదిరి సంస్థ ఉండటం సముచితమని మిగతా దేశాలప్రతినిధులు కూడా తమ అభిప్రాయాలను వెలిబుచ్చారు. ఇటువంటి సంస్థ ఏర్పాటుచేయటంగాని, పరస్పరం సహకరించి పనిచేయటంగాని, ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రణాళికకు విరుద్ధము గాదని సభ్యులు యావస్యంబీ ఏకాభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు.

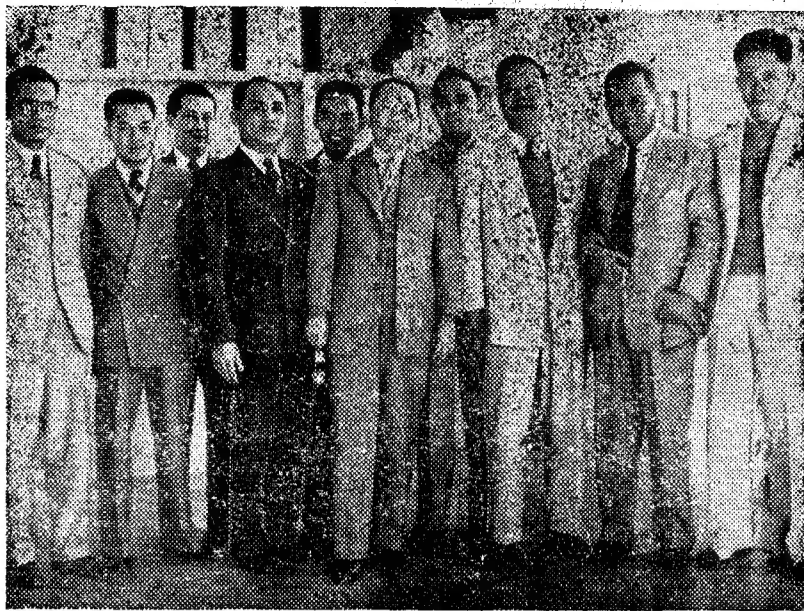
బర్మాప్రతినిధి సభ తీసికోవలసినచర్య ఏ నూత్రాలపై ఉండవలసిందీ నూచిస్తూ క్రింది నూత్రాలను వివరించాడు.

(1) ఇండోనీషియా రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వము చట్టసమ్మతంగా పరిపాలనా నిర్వహణాధికారము గల ప్రజాప్రభుత్వముగా గుర్తించి ఆసియా-రాజ్యాలన్నీ తమ సుహృద్భావం ప్రదర్శించవలెను.

(2) ఉచ్చి నిర్బంధమునందున్న రిపబ్లిక్ నాయకులను యావస్యంబిది వెంటనే విడుదల చేయవలెనని భద్రతామండలికి విజ్ఞప్తి చేయవలెను.

(3) ఇండోనీషియా ప్రజల దురవస్థకు హేతువుగా, ఇండోనీషియాపై అమలులో నన్న దిగ్బంధము తక్షణం తొలగించవలెనని భద్రతామండలి ఉత్తర్య చేయునట్లు చూడవలెను.

(4) ఈ మహాభలో పాల్గొనుచున్న జేతములలోకొన్ని హేలండ్ పై ప్రయోగించిన ఆంతులను, భద్రతామండలి ఉత్తర్యలను ఉచ్చి ప్రభుత్వం అమలు జరుపలేదని రుజువైనవెంటనే మరింత ఎక్కువ చేయవలెను.

ఫిలిప్పీన్ ప్రతినిధులు : జనరల్ రోమలో గారిని మధ్య కాననను.

(5) భద్రతామండలి ముందుముందు చేసే నిర్ణయములు ఎంతియరకు అమలు జరుగుచున్నదీ చూచుటకు ఈ మహాసభ ఇకనుండు జరికే మహాసభలు, చేసే నిర్ణయములు సరిగా అమలు జరికేటట్లు చూచుటకు స్థాయిసంఘమునంటి సంఘము నొకదానిని నెలకొల్పవలెను.

(6) ఉచ్చి ప్రభుత్వమున కిచ్చే సహాయమును తొక్కి పట్టి ఉంచవలసినదిగా అమెరికాకు, మహాసభ తక్షణం విజ్ఞప్తి చేయవలెను.

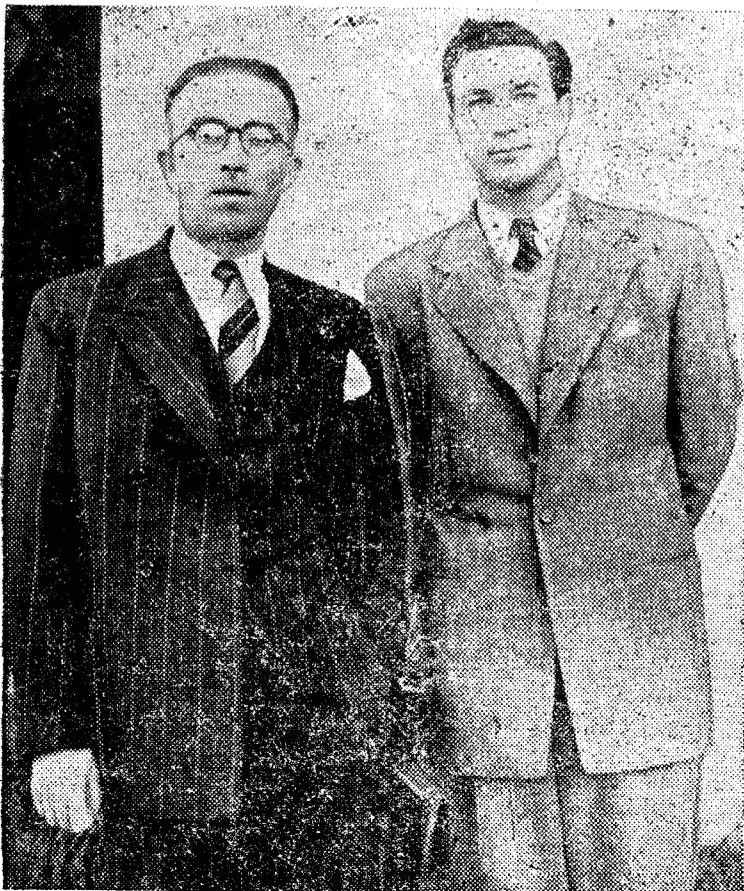
(7) ఇండోనీషియాలో యాద్యము జరమించవలసినదిగా భద్రతామండలి చేసిన ఉత్తర్య ఫలితవేదని శాంతియుతముగా సంప్రదింపులు సాగుటకు తగు నాతావరణమును సృష్టించవలసినదిగా యీ మహాసభలో పాల్గొన్న రాజ్యములు భద్రతామండలిని కోరుచూ మంలికి తమతమ దృక్పథములను లేటెల్ల మొనర్చవలెను. అనగా ఉచ్చివారు పైనికచర్యల ప్రారంభమునకు పూర్వమున్న సానములకు వరతివేసే ఈ నాతావరణం ఏర్పడగలదు. ఇకముందు భద్రతామండలి చర్యలలో

పాల్గొంటుకు ఇండోనీషియా నాయకులు ఆహ్వానించవలెను.”

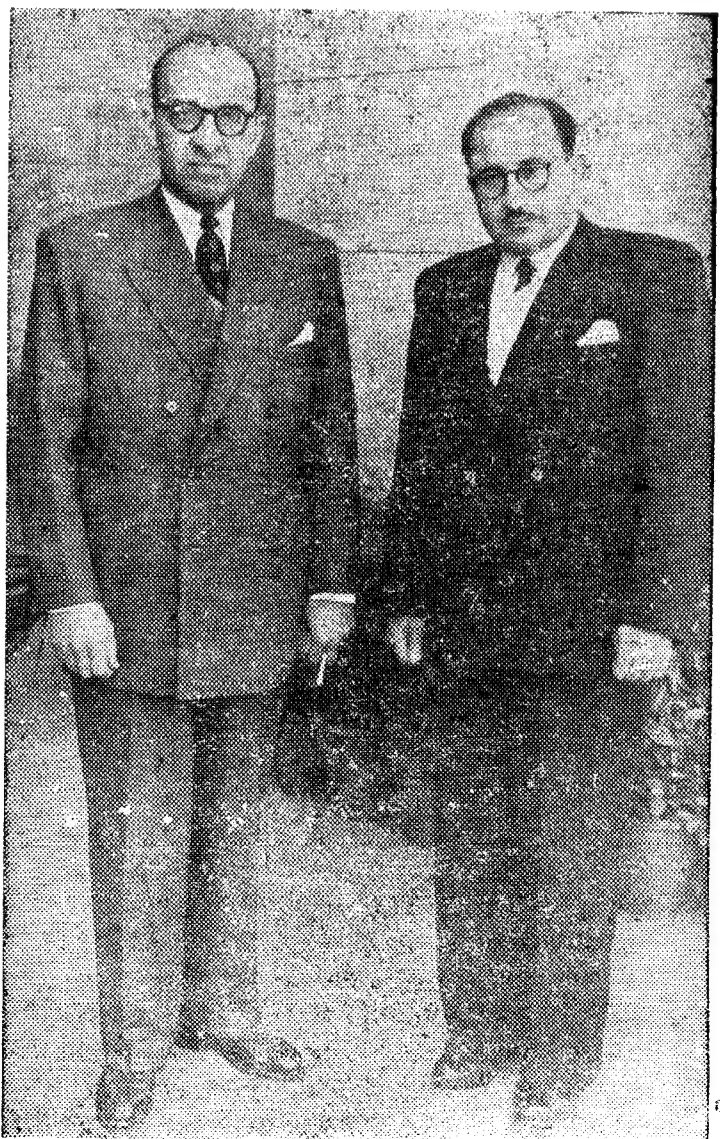
తక్షి-ప్రతినిధుల ఉపన్యాసాలు గూడా వాదాపు ఈ సారాంశాలనే నూచిస్తూ అందరూ ఉచ్చి దురాక్రమణు వెంటనే ఆరికట్టవలననే విషయంవీద ఏకాభిప్రాయంతో ఉన్నారని సృష్టించేసింది.

సభలో నూడు తీర్మానములు ఆమోదింపబడ్డాయి. “ఇండోనీషియా సమస్య పరిష్కారానికి భద్రతామండలికి శిఫార్సులుచేసే తీర్మానము, ఒకటి. రెండు, సమితి ప్రణాళికక్రింద సిఫార్సులను అమలుజగ పుటకు మంజి అవసర చర్యలను కైకోవలెననే తీర్మానము. నూడు ఆసియా-రాజ్యాల నెలకొల్పుకోగల సంస్థాస్వరూపాన్ని వివరించే తీర్మానము. ఈ నూడు తీర్మానాలని సభ ఆమోదించింది. ఆదివారం వాటికి సభ ముగిసింది.

ఆసియా మహాసభ మొదటి తీర్మానం ప్రకారం, భద్రతామండలి (20-వ పేజీ చూడు)

సిరియా ప్రతినిధులు : నాజింబల్ మదాస్ (నాయకుడు : ఎడమచేతివైపు వున్నవారు); జవాదాత్ ఎల్-మఫ్తీ.

ఫిలిప్పీన్స్ ముమ్మదాలీ బేహమాది (లెబనాన్ ప్రతినిధి వర్గనాయకుడు) హెన్రీ బే ఆమూఫాదిల్ (లెబనాన్ ప్రతినిధివర్గ కార్యదర్శి)

తిక్కన-హాస్యం

శ్రీమన్మహాభారత ప్రపంచాన్ని వేదవాక్యసముహర్షి సృష్టిస్తే నన్నయ తిక్కనలు రెండు సముద్రాలుగా తయారయి శోభిస్తావు. యావద్భారత ప్రపంచానికి, సర్వవిజ్ఞాననిలయమైన సంస్కృతమహాభారతాన్ని అవలోదయము చేసి ఆంధ్రకవిత్రయ మాంధ్రులకు వంది నీయం లభ్యమగు వారిని తిక్కన ప్రతిభను చాలమంది పొగడుచూ ఉంటారు. నేను తిక్కన ఒక్కతే గొప్పవాడు కాడనే వాళ్లలో ఒకణ్ణి. త్రిమూర్తులు కవిత్రయముగా నవతరించి, ఆంధ్రుల పుణ్యపరిపాకమువలన ఆంధ్రమహాభారతాన్ని చేపట్టేను. ఒకరి పాండిత్యాని కొకరి ప్రతిభ తగ్గిపోలేదు. ముగ్గురి కవిత్యానికి మనము విలువ కట్టలేము. ఒక్కొక్క దగ్గర చదువుతూఉంటే నన్నయ తిక్కననే తలతన్నే తేమ అనిపిస్తుంది. మరొకప్పుడు ఎత్తాప్రగడ నన్నయ తిక్కనలనే తలతన్నే తేమ అనిపిస్తున్నది. ఒకరికవిత కొకరి కవితాదర్శము. నన్నయ్య తిక్కన వ్రాసిన పదిహేను పర్వాలను వ్రాసి ఉంటే ఎంత ప్రతిభ చూపించేవాడో? మూడు పర్వాల్లోనా పూర్తిగా వ్రాయడానికి నన్నయ కవితాశం లేకపోయింది. తరువాత నన్నయ చచ్చిపోయాడనేటంతటి పిచ్చి నమ్మకాలు నాకు లేవు. అధనా చచ్చిపోయాడంటే, రయస్సు పండిపోయి, మదిమించుచున్న తరువాత కవితలో పలుత్యము లేకపోవడము వలన తన రచనను తిక్కనకంటే కించిమానంగా సాగించాడనే చెబుదాము. అంటేకాని, నన్నయ మేధస్సు తిక్కన ప్రతిభ కేమాత్రమేనా తీసిపోదు.

అయితే ఏ వాటి ప్రగడ మాత్రము తక్కువ
వాదా? కేవలం శంభుదాసుడే. అతిజేతక్కిన
భాగాలను వ్రాసి ఉంటే నన్నయ తిక్కనల
కన్నా బాగా వ్రాసి ఉంటాడేమో? విష
యాన్ని బట్టి కవితల్లో గుణదోషాలు కనిపి
స్తాయి నన్నయకవితాభాగమంతా పంశక్రమము
సామూలపట్టిక, అనంతరకథలు, ఇలాంటివన్నీ
నన్నయ కవిత సర్దిపేయి. అందుకే నన్నయ
తిక్కనఅంత గాణించితేక పోయేడు. ఎఱ్ఱన
కవితాభాగ మంత దిగువుగా కనిపించకపోవడానికి
కారణం నన్నయ తిక్కనలపై శిష్యభావము,
సంప్రదాయానుసరణ అతని కవిత కడ్డంబచ్చేయి.
తిక్కన సహజముగా ప్రతిభాపంతుడు.
అందులోను తనకు దొరికిన కథాభాగ మద్భుత
గోచరము. అందులోను తిక్కన కవితాదృష్టిలో
నన్నయ యెఱ్ఱనలను చూడడము కవులకు
దోహదు చేయదేమీ అన్నమాట.

వస్తువుని బట్టి కవిత రాణిస్తుందని అందరూ అంటారు. అందుకే విరాటపర్వము మొదలు శ్రీ పర్వము సంగోరు వరకు తిక్కనకవిత పీఠ వివరము చేసింది. అక్కడనుండి పిండప్రదానాలు, శ్రాద్ధాలు అంభయపుతాయి. మొదటి ఎనిమిది పర్వాలలోనూ ఉన్న ఆవేశము, రచన, తక్కిన ఏడు పర్వాలలోను లేనిమాట వాస్తవమే. విరాటోద్యోగాలు, యువసంఘకము సౌప్తిక శ్రీపర్వాలు చదివినంత వేగముగా వైభాగాన్ని చదవలేని మాట నిజమే. ఎనిమిది పర్వాలనూ అద్భుతముగా వ్రాసిన మహాస్యక్తి, తక్కిన ఏడు పర్వాలలోను అంత ప్రతిభను చూపలేక పోవడము శక్తినిబట్టి కాదు. కథానుసరణము వల్ల వస్తుంది. నన్నయ ఎఱ్ఱనల కేగతిపట్టినదో, ఆ అవసరాలనే తిక్కనకూడా చిక్కుకొన్నాడు. కాని, చాలా మంది ఎప్పుడు చూసినా తిక్కన కవిత విరాటోద్యోగాలలోనే చూపిస్తారు. కాని, భారతమంతా అమృతప్రాయముగా మనకు గోచరిస్తుంది. తిక్కన కవీంద్రుని భాతశాస్త్రిలో, అతని కవితకు రెండు పర్వాలలోనే నిదర్శనం చూపడము అతని కవితాస్పృహ తక్కువ చేయడ మన్న మాట.

నన్నయ ఒక్కొక్క చోట వచనాని కెచ్చిన
ప్రాముఖ్యం పద్యాల క్రియనట్లు కనిపిస్తుంది.

అనాధపర్యమ నన్నయ భాగము లో కొంత మట్టుగ వినిగిపోతాము. ఒక పేజీకి ఒక్కవృత్త ముంటుంది. వృత్తాలకన్నా మధ్యాక్షరాలు, తరువోజలు మొదలైన దేయ ఛందస్సు లధికముగా కనిపించడం సందేహం. కందుకు, గీతము, నన్నయ్యకు మంచినీళ్లప్రాయాలు. ఒక్కొక్క పేజీలో తప్పనిసరిగా వచన ముంటుంది. ఆదిపర్యమలో ఒకటవ ఆశ్వాసము “భారత కథాప్రస్తావన” 26 పద్యము మొదలు. 6 వ ఆశ్వాసము “కుమారాస్త్రవిద్యాప్రదర్శనము” వరకు చదువుట కొంతపాటు చికాకుగా ఉంటుంది. తరువాత వినవలసిన కథలో నన్నయ చక్కని లాలిత్యమును, తన ప్రతిభను కనపరుస్తాడు. తరువాతి సరణ్యపర్యమలో కొన్ని ఘట్టాలలో శకృత్ సన్నివేశమును కనపరచి పతితిలకు తనలో నిమగ్నుకొంటాడు.

ఎఱ్ఱపమాత్రం తాను వ్రాసిన భాగాన్ని రాజరాజనరేంద్రునికే అంకితం చేస్తాడుకదా? అయినప్పుడు నన్నయ తిక్కనలకు తన శాస్త్రిక సేనను కనపరచిన తన భాగాన్ని పూర్తిచేస్తాడు.

సౌష్టికపర్యములలో తిక్కన సంస్కృత పాండిత్యము స్త్రీపర్యముల వృత్త విశేష రచన ఎక్కువ కనిపిస్తుంది. ఎవరో అజ్ఞులు తిక్కనకు సంస్కృత మెక్కువగా రాదని, సామాన్యవృత్తాలకంటే పెద్ద వృత్తాలను వాడలే"డని అన్నారు. అనుభ్రుతంగా వింటున్నాము. సంస్కృతము రాదన్న వారిని సౌష్టికపర్యములో సుప్రసిద్ధించి స్త్రీ పర్యములో విశేషవృత్తాలనువాడి స్త్రీలను చేసే డని ఒకమాట మా గురువులు చెప్పేరు. ఈ మాట ఎంత బాగుందో అనుకొన్నాను.

“హృద్యమై రసమయమైన, ఈ అపార
కావ్యసంసారమందున కవి యొకండే
బ్రహ్మ, వీతదభిష్టధారాశరంగి
తముగ ననురజించును సుమి శేబ్రప్రవృత్తి.”

అన్నట్లు మా తిక్కన కావ్యసంసారానికి నాన్నగారు. లేకపోతే “కవిబ్రహ్మ” ఎట్లు అవుతాడా? శ్రీపరవ్రులు ద్వితీయాశ్వాసము మొదటిలో 2 వ పద్యము మణిగణి నికరము, ఒక కందము, వరుసగా అయిదులయ్యగ్రామాలలో యుద్ధభూమిని సెల్లిస్తాడు. అబ్బ! తలచుకొంటే భయంగా ఉంటుంది. తిక్కనకు సంస్కృతము రాదన్నవారి మాటలకు జబాబుగా సౌషిక పరవ్రుని దర్శనము చూపేడు. అందులో అంతా యుద్ధమే కనక సంస్కృతపాండిత్యము కనపరచేసంటే ఆశ్చర్యము లేదు, కాని. ఏడుపులు, మొట్టలతో కూడిన పరవ్రుని కందములు, గీతములు సీసములు ఉత్పలములలు తప్పిస్తే మరొక వృత్తములో రక్షికట్టవు. ఆ ఏడుపులనే మంగళ మహాశ్రీ, మానిని, భాస్కరవిలసితము, ఉత్సాహ, భుజంగధూతము, బంధురము, కవీరాజవిరాజితము మొదలైన వృత్తాలతో రక్షికట్టించిన ఉదంఢపిడుగు.

సాక్షికులు సంగ్రహము రా దన్న వాళ్ల
 “బాబుకి వినికీడి” అయేట్లు పద్యాల వ్రాసేడు.
 కృతకర్మ రాజనీతి, కృపాచారుని సాంత్యము,
 అశ్వత్థామ రాద్రస్యార్థి, ప్రచండ వీర
 విహారం చదువుతూఉంటే రూళ్ల కట్టలలాడి సమా
 సాలతో ఉక్కిరిబిక్కిరి అయేట్లు వ్రాసేడు.
 అశ్వత్థామ పాండవ శిరములో చొరబడి
 పాంచాలరచ చంపినప్పుడు, ధర్మరాజు కొడుకు
 లను తలచుకొని ఏడ్చినప్పుడు మహాద్రగధలను
 తిలకించండి. ఈవిధంగా నీడవస్తుడైన తిక్కన
 కళాప్రతిభ లితరపర్యాలలో వేలికే
 లున్నాయి.

ధర్మరాజు కర్ణుడుచేత దెబ్బలు అజ్ఞునిదేహి
చెప్పినప్పుడు డబ్బునుడు కర్ణుని చంపుతానని ప్రతిజ్ఞ
పడతాడు. “ఎల్ల భంగుల రాధంబుత్రరహితం
గావించెద, గాదేని గొంతియ యట్ల యను” అని

ప్రతిజ్ఞ చేస్తాడు. భూమ్యైకాశాలు కదులుతాయి.
ఈ చిన్న మా సంస్కృతభారతములో లేదు.
కాని, ఈ చిన్నమంటలో భారతకథ అంతా
ఇమిడి ఉన్నది.

పాండివులపై కోపంతో నశ్వత్థామ రాత్రి
యందే బయలుదేరగా కృపాచార్యుడిలాగ
అంటాడు:

“అదృశ్య స్వస్వస్థుంతి పాంచాలా
విముక్తకవచా విభో,
విశ్వస్తా రజసిం సర్వ
ప్రేతా ఇవ విచేతసః.
త్వం పునః నూర్యసంకాశః
శోభ్యమాత ఉదితే రవః
ప్రకాశ స్సర్వశూతానాం
విజేతా యుధి శాత్రవాన్.
అసంభావితమావం హి
త్వయి కర్మ విగర్హితం
సక్తే రక్త మివ స్వస్థం
భవే దితి మతి ర్ముఖ.”

అని అశ్వత్థామకోపాన్ని తగ్గించడానికి
యత్నించేడు కృపాచార్యులు. ఇది తెనుగు
భారతంలో ఒక చక్కని వచనంలో తెగ
కొట్టేడు. “నిద్రించినవానిని, ఆయుధంబులు
వీడినవానిని, వాహనపైకల్యం బొందినవానిని,
శరణు బొచ్చినవానినిః ధించుట ధర్మము కాదు.
ఈ సమయంబున సమస్త వైర్యంబులతో పాంశవ
పాంచాలురు నిద్రపోవుదురు. నిదుర పావుఃజిడి
కాదె? సీమంతుల బోలె పడియున్న వారిం బట్టి
పొడిచి పాపంబు కట్టికొనుటమేలే? మహాప్ర
విరులందు మేటి వనంబరసు కల్యణంబులేని నీ
యట్టివారి కిట్టి దుష్కరంబు తగునె? ఇది మధుగు
జీవయందు మనీ దాకినట్లయ్యెడు. సూర్యసంకా
శంశంశుగు నీవు నూర్కొద్దయంబున ప్రకాశకారం
బగు పరాక్రమంబుతో సువక్రమంపుము” అని
తిక్కన వ్రాసేడు. అశ్వత్థామ ఉద్రేకముతో
పాంచాలురపై కత్తి సూరుతున్నాడు. ఆ సమ
యంలో కృపాచార్యునివీరి పద్యాలలోకంటె
వచనంలో చెప్పితే ఎక్కువ రాణిస్తుంది. తొంద
రగా ఎదుటవాడిని శాంతింపచేయుటకుగాని
ఉద్రేకింపచేయుటకుగాని, పద్యముకన్నా వచ
నమే బాగుంటుంది ఏడుపులోను, ఉద్రేకం
లోను సంగీతానికి తా వేదీ? అక్కడ చక్కని
నిదర్శనముగా మాలములో లేకపోయినప్పటికీ,
“మధుగు చీరయందు మనీ దాకినట్లయ్యెడు” అని
ఆ వచనాని కంతటికి శోభితెచ్చిన ఈ మాట
అమృతగుటిక.”

తరువాత ఆశ్వుతామమ మమ చప్పినదంతా పిచ్చిగా కనిపిస్తుంది. పొండవుల అన్యాయాన్ని ఉగ్రగించడం ఆరంభిస్తాడు. ఆ భాగమంతా చదువుతూఉంటే “కారవులు చేసిన అన్యాయా లేమా?” అనిపిస్తుంది. పొండవుల మీద మనకి చెడు అభిప్రాయాలు కలగడంకూడా సంభవమే. రెండుపక్షా లున్నాయంటే ఇద్దరి లోను ధర్మాధర్మా లుండడం సహజమే. రెండు పక్షులలోను న్యాయాన్యాయా లుండవచ్చు. మన ప్రతిదృష్టికై కారవులకూడా ధర్మము కని పించబట్టే పదకొండు అక్షరాల వై న్యం కారవులప్రక్క రాగలిగేరు. కృపాచార్యుల పిచ్చి ధర్మకాస్త్రాన్ని విన్న ఆశ్వుతామలో అగ్ని రవిలిపాయింది. అప్పటి పరిస్థితిలో న్యాయాన్యాయా రెలా గున్నాయువకసహజ మైన కోపం ఆశ్వుతామ నావరించింది. యుద్ధాత్

పూర్వము మాటకేమిగాని, యుద్ధంలో ఓక్క
అమితవ్యవధి తప్పిస్తే మరొక అధ్యక్షుని కారవుల
చేయలేదు. పాండువులో భీష్మద్రోణకర్ణకల్య
దుర్యోధనులలో నొకరినైననూ వ్యాయమానా
చంపలేదు. అదే అతనికి జ్ఞాపకం వచ్చింది.
అప్పటి అశ్వత్థామను చూశాండు:

“దుర్గా సనత్పు భీషేన
సమేత్య గదయా రణే
పశ్యతాం భూమిపాలానా
మధ్యక్షేణ నిహంతితి,
విలాపో భగ్న సకస్య
యోమేరాజ్ఞః పరిత్రతః
వారికాణాం కథయతాం
సమే మరాణి కృంతితి.
ఋత్యహంత్యా నహంహత్యా
పాంచాలాన్ని శి సౌప్తికే
కామం కేటః పతంగో వా
జన్మ ప్రాప్య భవామిన్తై.
న త్వస్య త్వరమాణ్య
కుతో నిద్రా కుతిః సుఖిమ్.”
ఇక్కడ తిక్కన పద్యాలు లిలకించండి
“పలువురు గూడి కారవ నృ
పాలకు నొక్కరు చుట్టుముట్టి, వి
చ్చలవిడి పాపకర్మ మను
శంక యొకించుక లేక, యూ
రులు గద సన్నతేయగ మ
రుక్కుతునిం బురికొల్పి రిన్ని భం
గుల మను వారె కాదె చెవ
చ్చిరి సంగరధర్మ సేతువుకా”
“వారి నెట్లు నిందింపవు, మమ్మునెట్లు వారీం
చెదవు? ఆలింపుము.”

“తొడలు విరిగి నేల పడియుండి నను గణి మా
ఆడె కొన్ని మాట లవి యంతరంగంబు
నందు చిక్కి కినుక యలలిచేసె”
“దీనం జేసి కీటజన్మంబు వాటిల్లిననుపతయె”.
నిజంగా సౌష్టికపర్యయలోనున్న రాజనీతి,
యధ్యధ్యార్థాలు, సంగ్రామచక్ర విపర్యయ
లోనూ కనపడవు. ఉద్యోగపర్యయకన్నా
సౌష్టికపర్యమే చాలా రెట్లు మనలను జోగజీ
సంతోషం కలిగిస్తుంది.

అంధవాజ్ఞయ చరిత్ర

కర్త: కళాప్రహర

శ్రీ॥ షీ॥ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు.

సరికొత్తపద్ధతిని, సంగ్రహయాపంఠా నడ
చిన సమగ్రసమీక్ష. వెయ్యేండ్ల వాఙ్మయ చరి
త్రకూ విశుద్ధదర్శనం.

పాతచరిత్రల నన్నిటిని అవలోడనచేసి, పరిశోధనమునవ్వించి త్రోడీకరించిన సిఫలయిన చరిత్ర.

కానవాలలోనూ వాటిలోనూ అవ్యక్త స్వరూపంలా ఉండిఉండి, నన్నయ ధర్మనూ అది ఒక్క ఉంపున దివ్యాకారంతో బ్రలుబడి, వాచాటికీ నవనవోజ్యులంగా వికసించిన మన వాక్యయం పోయిన పలుపొక్కడలను పోడిమివో ఈ పెట్టబాలిన ఉత్తమో శ్రమో గ్రంథము.

పెల రూపాయలు 2.

ಕಪಾಳಾಖರ್ಯು ೦-೬-೦.

అంధ్ర గ్రంథమాల,

నెం. 7 తంబు శెట్టివిధి, మదరాసు 1.

తా జో మ హ లో బీ డీ లు

పానుకటిపేరు ప్రఖ్యాతులు కలిగినవి

No. 1, Strong Jad, Beedi

REGISTERED
TRADE
MARK

சென்ட்ரல் பன்ஷன் லைன்
பென்ஷன் லைன்
பென்ஷன் லைன்
பென்ஷன் லைன்

தாஜ மஹால்
மார்க்கு பீடி
சூக் நவாப்
சூக் நவாப்

Syed Kader, Pensioned Havildar, Beedi Merchant
Pension Line, Washermenpet, Madras.

செய்தகாதார் பென்ஷனட் அவலதார், பீடி மார்க்செனட்.
பென்ஷன் லைன், வண்ணார்பேட்டை, மதுரை.

நெ. 1, ஸாட்டு ஜாடி பழம்

ఇంకను నాటిలేనిది గాను శ్రేష్ఠ మైనదిగాను వున్నవి. వనికీమాలిన నకలు బిడిలకు
కూపబోవదు. వివరములకు: మాన్యుస్క్రిప్టరరు:

మే స ర్వు న య్య దే బా ద ర్,
వాపర్ మగ పేట, :: మద్రాసు 21.

క్యూరేషన్ excursion కి బయలుదేరాం, నేనూ నా కాలేజీ మిత్రులూ కలిసి ఆ నెల మే, అవడంచాలి మాకు సులభంగా రెస్ట్రాన్ దొరికింది, ఒక పాక తోటలో.

మధ్యాహ్నం అలసట తీగ్గుకుని, నా య త్రం, జలపాతం చూడడానికిని బయలుదేరాం. పెద్ద కొండ పైనుంచి, నల్లని ఆకాశంలో చురుకైనలాగ పడుతుంది ధార. కింద కలకలం దగ్గర, నలుగు రాడవాళ్లు స్నానం చేస్తున్నారు.

“కొండమీద చాల మంచిచోటుంది చూసిస్తా నన్నాడు మణ్సుగం.

సరే నన్నాం, కొండ ఎక్కుతున్నాం, చాల అందంగా వుంది సీసరి. కింది నుంచి మంట పాలూ, గుళ్లూ చిన్న చిన్న ఇల్లూ కనపడుతున్నాయి. వానకొండ జలపాతం ధార ఎక్కువయినప్పుడు వొస్తారట చాలమంది ఇక్కడ తుండడానికి.

వీదో ఒక dream లో పడిపోయి నడుస్తున్నాను. యువయువమనీ కబ్బం చెవులకి వినపడి పులికిపడ్డాను.

ఎదురుగుండా నల్లటి రాతిమీద చిన్న pools ఏర్పడి వున్నాయి. ఒక సన్నటి, రాతిసందు లోంచి, ఆ pools లోకి నీళ్లు పడుతున్నాయి. ఆ pools లో నీళ్లన్నీ కలిసి కిందికిపారి, ఒక కొలను ఏర్పడింది. ఆ కొలనులో చాలమంది స్నానం చేస్తున్నారు.

“స్నానం చేద్దామా?” అన్నాడు మణ్. అందరం బట్ట లిప్పి, బజారునించి తెచ్చిన చందన తైలం తలని అంటుకుని, నీళ్లలోకి దిగాం. ఎంత లోతువుందో తెలీదు ఆ కొలను. కొంతసేపు ఈతకొట్టి నీళ్లలో తేలి, బయటికొచ్చాం.

“చూశారా దైవమహిమ! తలదీసి చూడండి.” అన్నాడు మణ్. జాట్లంతా పూడి పోయిందేమోనని దెదిరిపోయి తలలు తడిసి చూసుకున్నాం. నూనెజడ్డే లేదు, తలంటిపోసు కున్న తలూగు వుంది.

“నీళ్లలో మి స ర ల్స్ వుండివుంటాయి.” అన్నాడు రామూర్తి.

“సినికల్ గా మాట్లాడోయ్ రామూర్తి.” “సి ని స మ్ కాదోయ్. అది సయిన్స్.”

అన్నాడు క్రిష్ణమూర్తి. “గుడికి వెళ్దామా? అన్నాడు మణ్.

“ఏంగుడి?” అన్నాడు రామూర్తి. “కొండమీద మంభగా దేవి కోవెలుంది, తెలీదా?”

“అమ్మో అదేం పేరు భయమేస్తోంది” అన్నాను.

మణ్ బాధగాపెట్టాడు మొహాన్ని. “భయమేమిటి ఎంత అందమయిన పేరే తెలుసా?”

“అందమా?” నవ్వుతున్నాం తెలుగువాళ్ల మయిన మేము ముగ్గురం.

“ఆ పువ్వున్న మీరు చూస్తే—” అంటున్నాడు బాధగా మణ్,

“పువ్వులా ఏం పువ్వులు?” “శంభగపువ్వులు.”

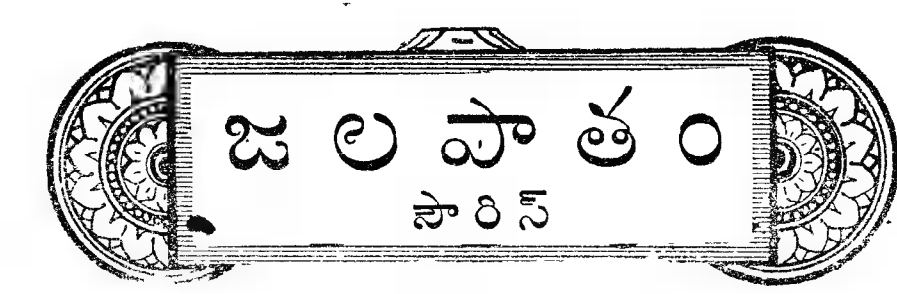
“అదేమోయ్. అనేంపువ్వులు మే మెప్పుడూ చూడలేదే? అవి ఎంతంత పుంటాయేమిటి? ఆ పేరునుపట్టి చూస్తే వినకర్రలంత పుంటాయి అనుకుంటాను” అన్నాడు కృష్ణమూర్తి.

“శంభగపువ్వులని చూడలేదా? అవిగో ఆమె తల్లీ చూడండి.” కొబ్బరిచిప్పలు పట్టుకుని, మానించి పక్క తొలిగిపోతున్న ఒక వనిత తల వేపు చూపించాడు.

“అనా? చంపక పూలుకి వచ్చిన తిప్పలా ఇది. ఏంభావ బాబూ మీది. సంస్కృతంలో వున్న అందాన్నంతా ధ్వంసం చేసేసారోయ్” అన్నాడు రామూర్తి. “సరే, గుడికి వెళ్దామా” అన్నాడు మేము ఎంత ఆటలు పట్టించినా, వీడి పించినా, కోపం తెచ్చుకోని మణ్. ఒక ఇద్దరు క్రైస్టియన్ యువకులు చిన్న టబ్బుల్లాగవున్న (Pools) లో పడుకుని పకపకమని నవ్వుకుంటూ మళ్లయాశంలో మాట్లాడుకుంటూ స్నానం చేస్తున్నారు. మే మక్కడ వున్నామనే ధ్యాస లేకుండా “అరే, నేను కదిలేనురా” అన్నాడు మూర్తి జలసుందరులను చూస్తూ కూలపడి.

“దేవి దర్శనం చేసుకుంటే కాళికి వెళ్లినంత

కథానిక :

పుణ్యం కలుగుతుంది” అన్నాడు భక్తిపగుడు మణ్.

“ఆ దేవి సంగతి ఏమోకాని, ప్రస్తుతం ఈ దేవీల దర్శన ప్రభావం నన్ను అమాంతం కైలాసానికి ఎత్తినంత ఆనందంగా వుంది అన్నాడు. Adventurer క్రిష్ణమూర్తి. “నీ పెళ్లామే ఇక్కడ వుంటే కైలాసంమాట అటుంచి ముందు పాతాళానికి తొక్కపెడేవాడివి” అన్నాడు రామూర్తి.

ఆ విశ్వసాందర్యంలో పరవశం చెందుతున్న నాకు, వాళ్ల జోక్స్, మాటలు, ఏమీ విన పడటం లేదు. ఎప్పుడూ కలగని, మనస్సుని కల వరపెట్టే భావాలు స్ఫురించాయి నాకు.

“గుడికి వెళ్దాం” అన్నాను అప్రయత్నంగా.

“చూశారా, మన ప్రాఫెట్ గూడా వెళ్లా మంటున్నాడు? అన్నాడు మణ్. నేను హాస్టల్ లో అందరికీ జాతకాలు చెప్పండి, ఫీలాసఫీ, సయిన్స్ ఎక్కువగా discuss చేస్తావుండాం వలన నాక్లాస్ మేట్స్, నన్ను ప్రాఫెట్ ని పిలుస్తారు.

అందరం బయలుదేరాం. ఎదురుగుండా కొబ్బరి చిప్పలు పట్టుకుని అడవాళ్లూ, మొగ వాళ్లూ, పిల్లలూ, వస్తున్నారు అమృతవారిని దర్శించుకుని ఎక్కాం, ఎక్కాం ఎంతో రాదు గుడి సాయంకాలపు ఎండలో స్ఫటికపు రాళ్లు మెరుస్తున్నాయి.

చుట్టూ ఆకాశం కనపడకండా, పెద్ద పర్వతం, పాములాగు మెలికలు తిరుగుతోంది మాముందు చీలుదారి. జలపాతం కంటికి కనపడకపోయినా ధ్వనిమాత్రం వినపడతోంది పూసిరిప్పి నవ్వు డల్లా హృదయం కొంపగడ్డి సువాసనతో నిండి వుత్సాహం కలగ చేస్తోంది.

ఆ atmosphere లో వున్న magnetic శక్తి నన్ను వశపరచుకుని మత్తెక్కించింది. స్వప్న ములో లాగ నడుస్తున్నాను.

ఎదురుగుండా నాలుగు చెట్లూ, ఒక గోపురమూ కనపడ్డాయి. నా మత్తుని దులుపుకొని చురుకుగా నడిచాను.

“ఇంత ప్రకాంతంగా వుంటుంది కనుక నే యోగులు కొండలూ, అడవులు పడతారు”. అన్నాడు రామూర్తి.

గుడిదగ్గరకు వచ్చాం. ఆ ప్రదేశమంతా పది గజాల విస్తీర్ణముంటుంది.

అంచున, మాయమయిన జల పాతం మళ్లీ ప్రత్యక్షమయింది. గుడి లోపలికి వెళ్లాం. వెంట తీసుకువచ్చిన కొబ్బరికాయ పూజారి కిచ్చాడు మణ్.

“మీ ద్రావిడులకి ఎంత ఆర్థ్య వుందోయ్. ఈ మాటే మా అంధుల ముందర అంటే వెంటనే, పురి పోసుకుంటారు.” అన్నాడు రామూర్తి గుడిమంటపంచుట్టూ తొరణాలుగాకట్టిన, చంపకపువ్వులనీ, మొగలి రేఖల్నీ ప్రమిదలు అమర్చిన విధానాన్ని చూసి తనవయసువుతూ.

“అంధు లెవరు?”

“అదే. మావాళ్లు. ఆంధ్రా ఆర్టిస్ట్ మని గంతుతారే వాళ్లు.”

“దేవీని చూద్దాం లోపలికి రండి.” అన్నాడు మణ్.

గుడి సువాసన అంటే నాకు ఎంతో ఇష్టం. నూనె, సాంబ్రాణి, అగరు, గంధం, కర్పూరం, కుంకుమ, వానెస్టన్నీ కలిసి ఒక విధమయిన పరిమళం తయారవుతుంది. దేవుడు లేడు, ఒకవేళ వుంటే, వుత్త తెలివితక్కువ దద్దర్లు. గుళ్లూ, అభిషేకాలూ, పూజార్యూ, ప్రజల్ని మోసపుచ్చి, డబ్బులాగే విధానాలు అని ఎంత వాదించినా, గుడికి వెళ్లగానే, గుడి సువాసన తగలంగానే ఒక భంభ మేర్పడుతుంది. ఎక్కడాలేని భక్తి ప్రేమా కలుగుతాయి. ఎప్పుడూ అక్కడ పెరిగినట్టు, నా స్వంతమనిసిస్తుంది. ఎంత

‘గెబెల్స్ అయినా ఆ ఫీలింగ్ వోదలదు. ఎంత విడిపించుకోవాలన్నా, పూర్వం మన మెడికి వేసిన బంధం వోదుల్లుకోగలమా!

వోదుల్లుకున్నామని మోసపోయి నెల రేగుతాం, జయభేరిలు మోగిస్తాం. ఏమీ అడ్డాలు లేకండా కనపడుంది ఆకాశం. రెక్కలు తగిలిస్తాం, ఎగరడానికి ప్రయత్నిస్తాం. ఎగురున్నామాకుంటాం. మనకళ్లు మాతలుపడతాయి. అంతే! కళ్లు తెరిచిచూస్తే చివరికి ఎవరు మనని తాడుతో, ఒక సుంజకి బంధించారో, అక్కడే ఆ సుంజచుట్టూరా తిరుగుతూవుంటాం. పూజారి గంట మోగిస్తూ హారతిస్తున్నాడు అమృతవారికి. హారతి వెలుగులో జగజగమని మెరుస్తున్నాయి. మెడిలో ఆభరణాలు. నున్నవైన నల్లటి వొంటిమీద ఎర్రని చీర, వెండికళ్లు, చూడడానికి భీకరంగావుంది.

పూజారి కొబ్బరి చిప్ప యిచ్చాడు. నుడిటి మీద విధూది, కుంకుమ, పెట్టుకుని, బయల్దేరాం వెనక్కి.

మళ్లీజలపాతం దగ్గరికి వెళ్లి కూచున్నాం. మావక్కనే ఒక అంగుళం ఎత్తున నీళ్లు నిలిచి వున్నాయి. ఈ నీళ్లే కింద కొలనులోకి ప్రవహిస్తాయి. నాకు దాహమేసి, మెలిగా నీళ్లలోకి దిగాను.

“భద్రం, ప్రాఫెట్, సారంగాలున్నాయి అడుగున. జాగ్రత్తి” అన్నాడు మణ్.

“నాస్సెన్స్, లోలే లేదు.” అని ఇంకా లోపలికి పోతున్నాను.

“చూపించనా?” ఒక కర్ర తీసుకుని ఒక చోట నీళ్లలో ముంచాడు. కర్రంతా మణిగి పోయింది. వోణుకుతో వెనక్కి, వొచ్చాను.

“అరే, చాల తమాషగా వుంది.” అన్నాడు క్రిష్ణమూర్తి.

“ఏమనుకున్నావు? ఒక్కక్క సారంగం ఎంత లోతువుందో ఎవరికీ తెలీదు”. అన్నాడు మణ్.

“అంతా నేలలాగవుంది అక్కడక్కడ ఇట్లా సారంగాలుండడం చాల ప్రమాదమే.” అన్నాను.

“మన మేమనడానికి వీలేదు. స్పష్టి అట్లా నిర్ణయించింది” అన్నాడు రామూర్తి.

“కాదు.” అన్నాడు మణ్, అందరం అతని వొంక చూశాం.

“కాదు యాభయవందల సంవత్సరాల కిందట ఈ సారంగాలు లేవు.”

“యాభయవందల సంవత్సరాల కిందట వున్నాయో లేవో ఎవరికీ తెలుసు. మనం చూశామా?” అన్నాడు రామూర్తి.

“ఈ చుట్టుపక్కల ఎవర్నూ దిగినా చెప్పుతారు ఈ కథ మీకు. యాభయవందల సంవత్సరాల కిందట కింద కొండపక్కనే ఒక ఆశ్రమంలో ఒక యోగీంద్రుడుండేవాడుట. ఆయనని కనిపెట్టుకుని ఒక వెధవామే వుండేది. ఆమెకి ఒక కూతురు. ఆమ్మాయే శంభరు” అన్నాడు సీరియస్ గా మణ్.

“ఏమిటి? వైసున్న అమృతవారా?” అన్నాను.

“అవును, అప్పుడా మెడి పదమాణ్ణు. యోగీంద్రుడి సలహామీద తల్లి, కూతురికి పెళ్లి చెయ్యాలనే తొందర మానుకుంది.

శంభగ తోటలో పువ్వులకోసి దండలు కట్టేది. పూల్లో అందరికీకీ నల్లి పాటలు పాడి, కబురు చెప్పి వస్తూవుండేది.

పూల్లో అందరికీ ఆమె అంటే అమితమయిన ప్రేమ. అందులో యోగీంద్రుడు, ఆమె చాల గొప్పదని చెప్పడంవల్ల అందరికీ ఆమెని చూస్తే కొంచెం భక్తికూడాను.

యోగీంద్రుడి శిష్యులలో, చిన్నప్పటినుంచి ఆశ్రమంలోనే పెరుగుతున్న కుర్రాడికి, శంభగకి చాలా స్నేహం. ఒకరు ఒక నిమిషం కనపడకపోతే ఇంకొకరు నిలవలేకపోయేవారు!

“ఏమోయ్; మణ్, చంపక అనవోయ్.”

అన్నాడు రామూర్తి ఇబ్బందిగా. తోడా చంపా, ప్రభాకర్, ఇక్కడి కొచ్చి నీళ్లు తీసికెళ్ళేవారు ఆశ్రమానికి.

ఒకరోజు చంపా, ప్రభాకర్, నీళ్లకి వచ్చి ఆడుకుంటున్నారు.

“ప్రభా, అంతలివేపునవున్న రాయిమీడి ఎక్కుదామా?”

ఇద్దరూ, ఈ నీళ్లని దాటి, అవతలి గట్టు కట్టి, ఆడుకుని, తిరిగివస్తున్నారు. ఇంతలో చంప.

“ప్రభా మణిగిపోతున్నాను పట్టుకో.” అని అరిచింది. ప్రభాకర్ వెనక్కితిరిగి చూశాడు. నీళ్లలో చంప రెండుచేతులూ కనపడుతున్నాయి.

నీళ్ల అడుగునించి భూమి బద్దలయి విరిపోతున్నట్టు పెద్దశబ్దం. ప్రభాకర్ కి భయమేసి బిగ్గరగా అగిచాడుట. ఆమెచేతులు పట్టుకు పయికి లాగాలని ప్రయత్నించాడు. కానీ కుర్రాడు ఏం లాగగలడు? అతని చేతుల్లోంచి జాపలాగ జారిపోయింది.

ప్రభాకర్ కేకలకి చుట్టుపక్కలవాళ్లు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చారు.

ఏం లాభం? చంప అప్పటికే ఎన్ని మెళ్లలోతుకి వెళ్లిపోయిందో!

లోతులెని ఈనీళ్లలో ఎట్లా మణిగిందా, అనే ఆశ్చర్యంతో నీళ్లలో వెలికిారు. అక్కడక్కడ గంగాళం వెడల్పు సారంగాలు ఏర్పడి వున్నాయిట.

కూతురునీళ్లలో మణిగిపోయిందన్న వార్త వినగానే, తల్లిగుండె బాదుకుని ఏడ్చిందిట. ఆమె తోపాటూ పూరి వారందరూ చింతించారు.

అందరూ యోగీంద్రుణ్ని మట్టపించారు.

బంగారంలాంటి పిల్లని ఎందుకు మునగనిచ్చావు? నీకే మాహాత్మ్య ముంటే తిరిగి జీవించు” అని గోలచేశారు. అప్పుడు యోగి.

“ఈశ్వరి ఈ రూపంలో వుట్టింది మిమత్త్వి ఉద్ధరించడానికి. మనష్యరూపంలో, శక్తిచాలక ఆతారం చాలించి, దేవిగా వెలిసింది కొండ మీద.” అని చెప్పాడు అందరికీ. వెలిసిన చోటున గుడికట్టించారామెకి.” అన్నాడు మణ్.

“రాట్!” అన్నాడు రామూర్తి.

“నిదర్శనం చూపితే, ఏమిస్తావు?” అన్నాడు మణ్.

కొంతసేపయింది. అంతా నిశ్శబ్దం.

తిరిగి చూశాను ఎవరూ లేరు. మనుష్యుల, రామూర్తి, క్రిష్ణమూర్తి, అందరూ మామమయి నారు. చీకటిపడతూంది. ఒక్కణ్ణి ఆ గట్టు మీద కూచుని ఎదురుగుండా వున్న నీళ్లని చూస్తున్నాను. ఇంతలో గుప్పమని అగరువాసన, వెంటనే చంపకపువ్వుల వాసన వేసింది. తలెత్తి చూశాను. ఒక తెల్లని వ్యక్తి, అవతలి గట్టున రాయిమీద నుంచుని వుంది.

“ప్రభా, ప్రభా, నువ్వేనా?” ఎవరని కుందో నన్ను చూసి! ఆ మసక నీకట్లో ఆషా మోహం స్పష్టంగా కనబడటం లేదు.

చేతులు జాచింది. “ప్రభా, మునిగి పోళ్ల న్నాను, పట్టుకో.” అని కలకలమంటూ నవ్వుతూ నావేపు నడిచి వొచ్చింది. ఆమె దగ్గరి కొచ్చి కొద్దీ, ఒక పెద్దకత్తి నన్ను ఆవరించింది.

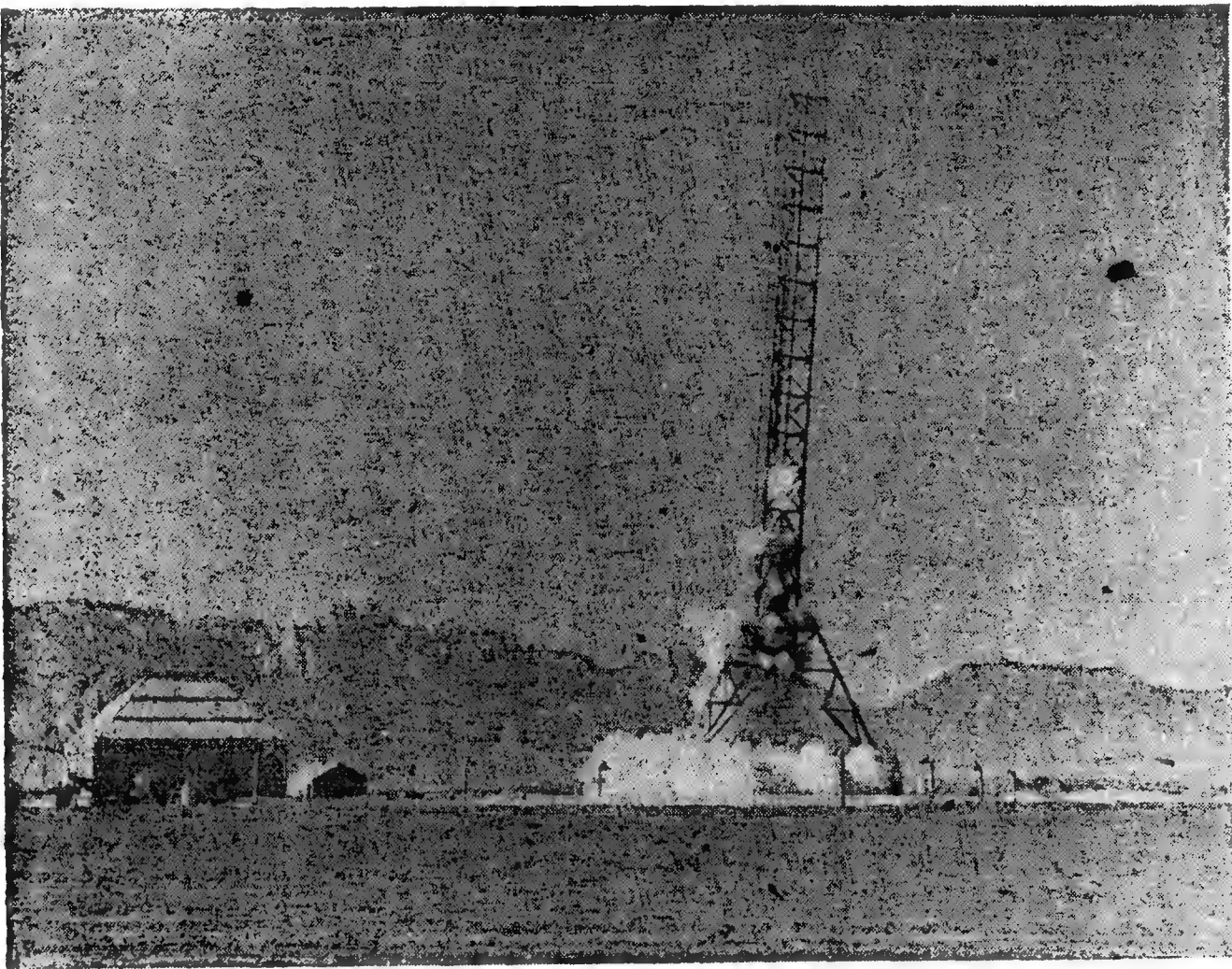
“ప్రభా, చూడు నీకోణం, అతి ప్రయాస మీద వొచ్చావు ఈ రూపంలో. చూడు నా పాదాలు, అలవాటు లేక ఎట్లా కొట్టుకుపోయాయో!” నా పక్కనే కూచుని చూపిస్తోంది. అప్పుడే పుట్టిన పసిపాత చేతుల్లాగు, పాదాల్లాగు వున్నాయి ఆమె తెల్లని పాదాలూ, చేతులూ. అప్పుడే గూడ్ లోంచి, బయటపడి, రెక్కలని ఎట్లా వుపయోగించుకోవాలో తెలిక, లోకాన్ని కొత్త దృష్టితోచూస్తూ, సంతోషంతో ఎగిరే కొత్త కోక చిలుక గుర్తు కొచ్చింది, ఆమె అల్లాడకళ్లనీ, చిరునవ్వుతో వొణికే పెదిమలనీ, కదిలే చేతివేళ్లనీ చూస్తే.

“ఎవరు మీరు? ఎట్లా వొచ్చారు? నన్ను ఎవరనుకుంటున్నారు? నా పేరు ప్రభ కాదు శంకరావు.”

నమ్మలేనట్లు చూశింది నావంక బెదురి కళ్లతో.

ఆ మసకనీకట్లో చెల్లు నీడల్లా గున్నాయి నల్లగా బీకరంగా వుంది కొండ. ఆరాతిమీద మేమిద్దరం.లోపల్నించి వోణుకుపుట్టింది నాకు

(17 వ పేజీ చూడుడు)

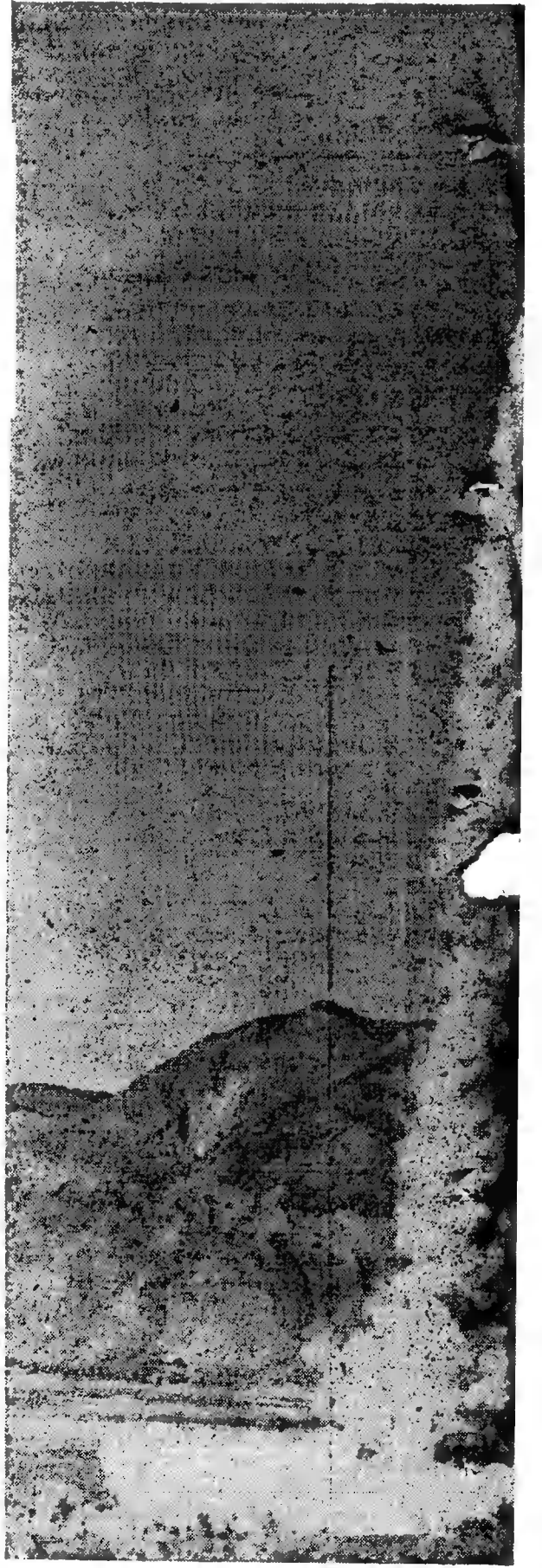
రాకెట్ కెడ్ 70 మైళ్ళవి భూమిచా

ఈ చిత్రంలో రాకెట్ ప్రయోగం ఆరంభించి
మంతా రాకెట్ వదలిన భూమంద్వారా తెలుస్తూ
అక్కడనుంచి క్రింద కనబడుతున్న భూ స్వరూపా
రెండు కెమెరాలు అమర్చబడి ఉన్నాయి. రాకెట్
ఆ ఎత్తున, సెకన్కు 4,400 అడుగుల వేగంతో, అప్పుడు
ఈ రాకెట్.

అమెరికాలో డాక్టర్ హాప్కిన్స్ విశ్వవిద్యాలయంవారు, అమెరికన్ నావికాశాఖలో కలిసి, భూతలాన్ని ఆకాశంలో చాలా
ఎత్తునుంచి చూచుచున్న తీవ్రపరిశోధనలు ఫలపటంలో "ఎన్సోబీ" అనే 'రాకెట్'ను నూతనంగా ప్రయోగించారు. ఈ రాకెట్ను "నూర్
మెక్సికో, లాస్క్రూస్లోని, "వైట్ కౌన్సిల్ ప్రెసింగ్" మైదానంలో నుంచు ప్రయోగించారు. రాకెట్ను ప్రయోగించాలంటే, చిత్రంలో
కనపడుతున్న, పొడుగుగొట్టంలాంటి కట్టడం, అడుగున రాకెట్ను వదులుతారు. కుప్పాకొండకు గొట్టం దోవమాపినట్లే, ఈ కట్టడం
రాకెట్కు సురమాపుతుంది. ఈ రాకెట్ ఇంకా గొట్టాన్ని వా పూర్తిగా వదిలేలోపలే, గంటకు 8000 మైళ్ళ వేగంతో ప్రయోగం
సాగించింది.

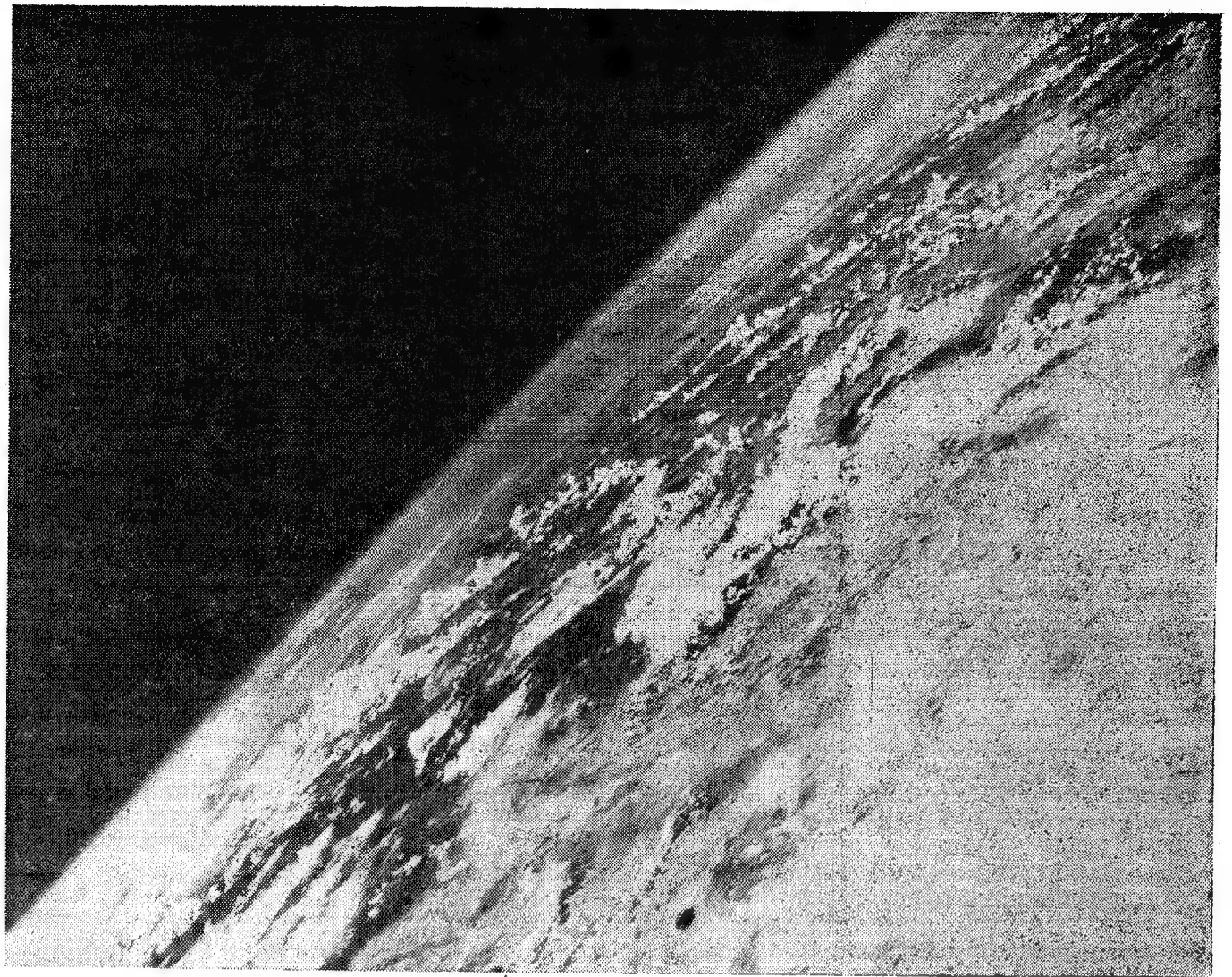

ఈ రాకెట్లో ఉపయోగించే రెండు రాకెట్ ఫిల్లు కెమెరాలను, హాప్కిన్స్ విశ్వవిద్యాలయం భౌతికశాస్త్రజ్ఞుడైన కెడ్, బి.
హబ్బి జే అనే ఆయన పరిశీలిస్తున్నాడు. చిత్రంలో ఎడమవైపున ఉన్న కెమెరాను "V-2" టైప్ రాకెట్లో వాడారు. చిత్రంలో కుడి
వైపున (హబ్బి జే ఎడమచేతివైపున) ఉన్న కెమెరాను, ఈ ఎన్సోబీ రాకెట్లో వాడారు. ఎన్సోబీ రాకెట్లో వాడిన రెండు కెమె
రాలూ, V-2, టైప్ రాకెట్లో వాడిన కెమెరా, మొత్తం నూదూకూడా, పట్టుకుని వీటి వీక్షాగ్రం పాడవుతుంది, భద్రంగా
అలాగే చక్కని పర్మింగ్ ఆర్డరులో మిగిలిఉన్నాయి. ఇలా ఆకాశంలోని భూతల చూచుచున్నా తీసి, ఈ కెమెరాల నిర్మాణమా
పరిశోధనా అంతా, ఈ లేబరటరీలోనే ప్రభుత్వ నావికాశాఖ (Navy Bureau of ordnance) వారి సహకారంతో, జరుపబడింది.

గారాతో, త్తునుంచి, నూచిత్రం

వాయుమండలం దాటిపోతూన్న మార్గ
ది. రాకెట్, వెళ్ళగల్గినంత వైకివెళ్ళక,
త్తునుంచితమే ఛాయాచిత్రాలు తీసేందుకు
భూమినుంచి 70 మైళ్ళ ఎత్తుదాకా వెళ్ళింది.
గంటకు 200 మైళ్ళ వేగంతో వెళ్తుంది

ఎయోబీ రాకెట్, భూమికి 57 మైళ్ళఎత్తుకు వెళ్ళినతర్వాత కెమిరాఫిల్ములో వచ్చిన చిత్రమిది. భూమి ఉపరితలపువంపు, ఆ పరి
సరాన్నంటిఉండే, మసకకాంతీ, అన్నీ ఈ ఛాయాచిత్రంలో స్పష్టంగా కనబడుతున్నాయి. అప్పుడప్పుడే గడులు కట్టాన్న మేఘాలనీడలు
కూడా భూమిమీదపడి చిత్రంలో స్పష్టంగా కనబడుతున్నాయి.

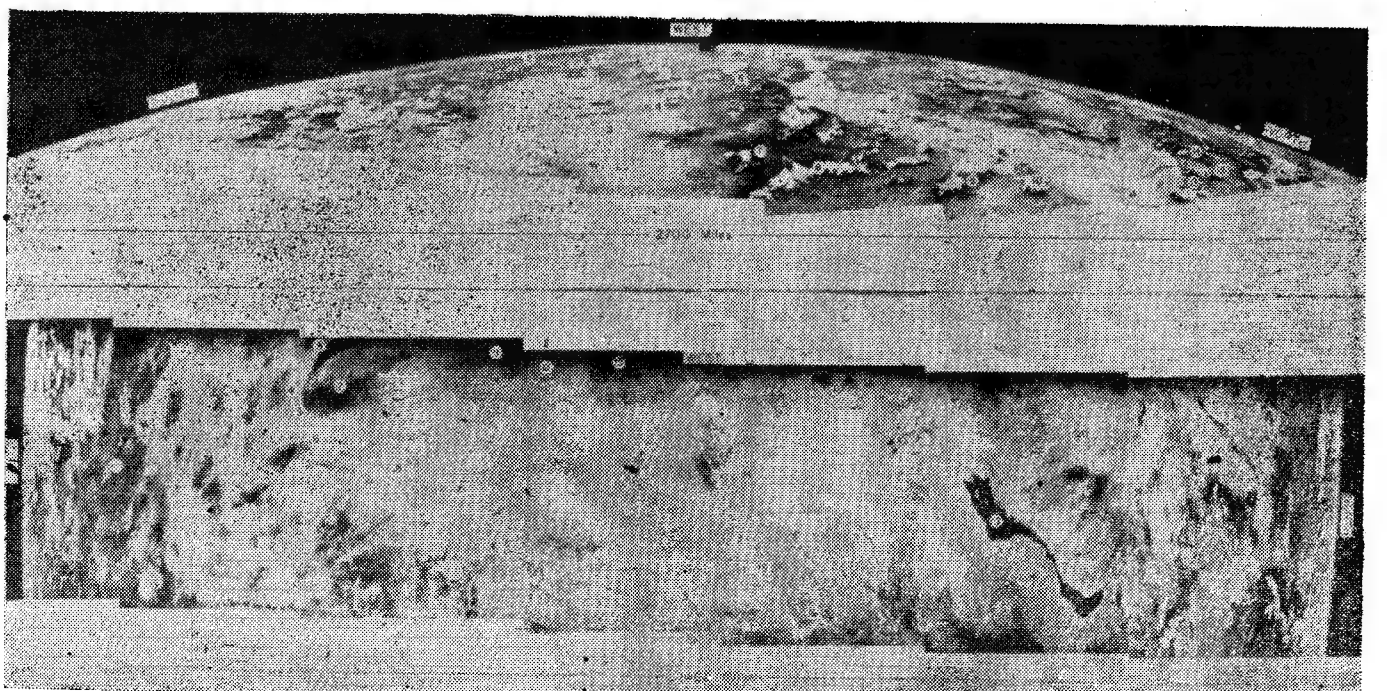
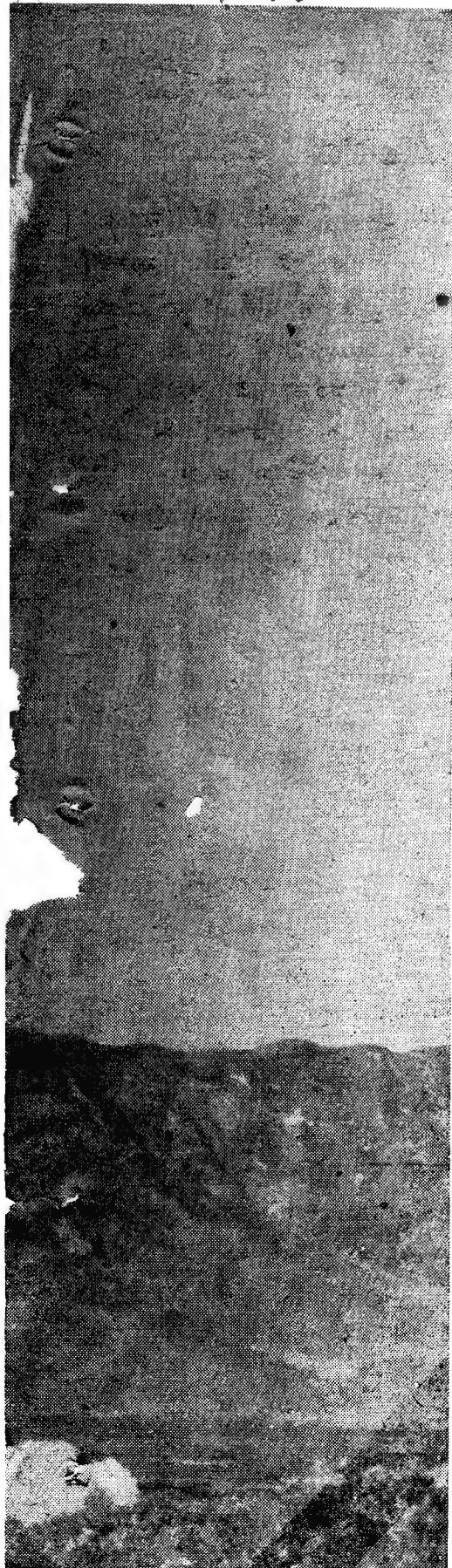
ఎయోబీ, వి-2 రాకెట్లు, రెండింటి కెమిరాలతోనూ తీసిన చిత్రాలవలనంచి, డెల్టా మైళ్ళ ఎత్తునుంచి భూమికనపడే స్వయాపాన్ని
సమకూర్చిచూపే ఛాయాచిత్రం. పై భాగంలో వి-2 రాకెట్ కెమిరాలతో తీసిన చిత్రాలవలనండి సమకూర్చిన ఛాయాచిత్రంలో, భూమి
వంపు—ఈ గోళాకారము స్పష్టంగా కనబడుతున్నది. అంచుమేరన 2700 మైళ్ళ నిడివి, అడ్డంగా 700 మైళ్ళ ప్రాంతంగా చిత్రంలో కన
బడుతున్నాయి. చిత్రంలో ఉన్న భూభాగ వైశాల్యము 800,000 చదరపుమైళ్ళు. క్రిందిసగంలో ఉన్న చిత్రం, ఎయోబీ రాకెట్లోని కెమి
రాలలోవచ్చిన చిత్రాలనుంచి సమకూర్చిన ఛాయాచిత్రము. దీనిలో కనబడుతున్న భూఖండం నడమధ్యన వెడల్పు 45 మైళ్ళు ఆవర్తము
ప్రాంతాలు 400 మైళ్ళు. కనబడుతున్న భూఖండం ఉపరితల వైశాల్యము 800,000 చదరపుమైళ్ళు.

ఈ చిత్రాలలో, ఉత్తరాన్న అమెరికాలోని వైమూహింగ్ రాష్ట్రంనుంచి, దక్షిణాన్న మెక్సికోరాష్ట్రంవరకూ ఉన్న భూభాగ
మంతా ఛాయాచిత్రమై చిత్రంలో కనబడుతుంది. పట్టణాలూ కొండలూ అది తెలిసేందుకు అంకెలు గుర్తింపబడి ఉన్నాయి.

పై సగంలోఉన్న చిత్రంలోని అంకెలగుర్తులివి—(1) మెక్సికో, (2) గల్లుఅఫ్ కాలిఫోర్నియా, (3) లార్డెస్సబర్గ్, న్యూమెక్సికో
నైరుతిభాగాన్న గనులదగ్గర పశుసంపదతో తూగుతూ 300 జనాభాగలపట్టణం, (4) పోలోస్నిల్లో కొండలు, (5) నైలానడి-అరిజోనా,
మెక్సికో రాష్ట్రాలలో ప్రవహిస్తున్న నది, (6) సెంట్రల్ అరిజోనాలోని సాకాకాల్ రిజర్వాయరు, (7) మొగొల్ గొండలు, (8) బ్లాక్
రేంజి, (9) సాకామాటియాకొండలు, (10) మ్యాగలినా కొండలు, (11) మాంటుటైల్ పర్వతశిఖరము, 11,400 అడుగుల ఎత్తుగలది. (12)
న్యూ మెక్సికో రాష్ట్రంలో కల్లా పెద్దపట్టణమైన “అల్బుకర్కు” ఇక్కడి జనాభా 35,000 లు మించి ఉంటుంది. (13) సాండియాకొండలు,
(14) వల్లగ్రంధి కొండలు, (15) రియోగ్రంధి నది. అమెరికాలోని మెక్సికో. పెక్వాన్ రాష్ట్రాలకు మధ్య ఈ నదీసరిహద్దు, (16) సాంగ్రో
క్రిస్టి రేంజి—

క్రిందిచిత్రభాగంలోని అంకెల గుర్తులివి—(1) మెక్సికో, (2) పెక్వాన్ రాష్ట్రము, (3) రియోగ్రంధినది—చిత్రంలో మూడుచోట్లా
దీని గుర్తు కనపడుతుంది. (4) సియూడాడ్ జాకెజ్—(మెక్సికోరాష్ట్రంలోది) (5) నైరుతి పెక్వాన్ లో ముఖ్యపట్టణమైన “ఎల్ పాసో” సియూ
డాడ్ జాకెజ్ అంచునేఉన్న ఈ పట్టణం జనాభా లక్షకు మించిఉంటుంది. (6) అమెరికా విమానాశ్రయమైనదానిపైన విగ్స్ ఫీల్డ్, (7)
ఫ్రాంకిన్ కొండలు, (8) సాత్ పసిఫిక్ రైలుమార్గము-ప్రక్కనే పొడుగునా రాచబాట, (9) ఓగ్గాకొండలు, (10) తులరోసా ఛేసిక్,
(11) “బరోబీ”, “వి-2”, రాకెట్లను వదిలిన మైదానము. న్యూమెక్సికో, (12) వైట్ కాండ్సుమైదానము న్యూమెక్సికో, (13) సాకాఅండ్రీస్
కొండలు, (14) వైట్ కాండ్సు శివనల్ మాన్యమెంటుస్థలము, (15) ఆర్మోగరోడో విమానాశ్రయము, (16) 4000 జనాభాగల ఆల్మో
గరోడోపట్టణం (న్యూమెక్సికో), (17) తులరోసాపట్టణం-జనాభా 1000, (18) సాక్రమెంటో పర్వతాలు, (19) న్యూమెక్సికో పశ్చిమ
రాష్ట్రంలో, పురాతన అగ్నిపర్వత భూములైన “లావా రటాలు”, (20) న్యూమెక్సికోలో మొదట “అటంబాంబు” ప్రయోగాలు జరిపిన
స్థలము, (21) అల్బుకర్కు పట్టణం న్యూమెక్సికో, (22) వ్యోమింగ్ రాష్ట్రభాగాలు.

(యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఇన్ఫర్మేషన్ సర్వీస్).

బాలానందం

అడవిలో సంక్రాంతి పండుగ

శ్రీ చె. శ్రీ. వెంకటరామయ్య

“త్తుమం, తుడుం, తుడుం!” అని తలారి తిమ్మయ్య అనే కోతి యిలా చాటిచినాడు: “ఇందువలన, యీ వనవాసులగు నకల జంతు జాతికి, పక్షి కులము, జలచరాలకు తెలియ చేయడ మేమనగా: రేపు మన ప్రభువులైన, విమారాండ, మృగపరి పాలక, అతిధీర, శూర, వీరపరాక్రమ శ్రీశ్రీశ్రీ శ్రీమత్ సింహేంద్ర భూప మహారాజులుంగారి కోటలో సంక్రాంతి పండుగ-అనగా పొంగలి పండుగ అనెదవముగా జరుగునుగాన మీరంతా, బంధుమిత్ర పరివార సహితంగా వచ్చి సూర్య భగవానుని పూజ చూచి ఆయనగారికి అర్పించిన ప్రసాదమును పొంగలి-చక్కెరపొంగలిని పుచ్చుకొని పోవలసిన దని మహారాజులుంగారి ఆజ్ఞ, దీని అతిక్రమించిన వారు సూర్యభాషమనకు, రాజు కోపమునకు పాత్రులగుదురు, తుడుం-తుడుం-తుడుం.”

ఈ వార్తను విన్న మృగాలన్నీ అరపులతో తమ సంతోషాన్ని వెలిబుచ్చినవి. త్రాగినవాళ్ళకు మల్లే తండనా లాడి వి. కోతులన్నీ తోకలను చెట్టుకొమ్మలకు చుట్టబెట్టి తలక్రిందులుగ వేలాడినవి చక్కెర పొంగలివార్త విన్నవికి మృగాలకంతా నోట నీ రూరినది. అయితే మంత్రిగారైన మతిమంతుడు అనే ఎలుగుబంటుకు మాత్రం యీ దండోరాదెబ్బ తలమీది దెబ్బలాగు బాధ కలిగించింది. ఎందుకు? పంచదారకు రేప నైనందున పదరాని బాధలు పడే పాపిష్టి రోజులలో రాజుగారు అడవిలో బలగాని కంతటికీ చక్కెరపొంగలి చేయించే భావం తనమీద మోపినాడు. కాదంటే కోపం వస్తుంది. వాదినీ బుట్టి పగిలి పోతుంది. రాజుగారు చండశాసనము.

రోజంతా తిండిలేక తిరిగి తిరిగి, అడగరాని చోట్లలో అడిగి, పోరాని చోట్లకు పోయి, గౌరవం గంగలో కలిపివేసుకొని, అతికష్టమీద ఒకటిన్నర బారువ చక్కెర పోగు చేసి నాడు మంత్రి మతిమంతుడు. అయితే అది యే మూలకూ చాలదు. ఇంకా చాలా చక్కెర తెచ్చి పొంగలిలో పెయ్యకుంటే రాజుతన నోట్లో మట్టి వేస్తాడు. ఇంకా ప్రయత్నిస్తామా అని నాలుగడుగులు నడిచేసరికి జిత్తుగాడు అనే నక్క తలదాగింది. మన మతిమంతుడు దాన్ని పిలిచి, “ఓరీ నక్కా,

మీ జాతివాళ్ళు మేం హం చూస్తే లాభం కలుగుతుందంటారు. రాజుగారింట్లో మనకంతా విందు కదా? అందుకు నలభై బారువల చక్కెర తెచ్చేభారం నాకు వచ్చింది. దీని కేదైనా పుపాయం చెప్ప.” అని అడిగింది. చాలా విచారంతో జిత్తుగాడు “దేవరా! ఇదంతా మీ దాయాది మేఘవర్షరావు చేసిన కుశంతం. ఇటువంటి పని మీకు కల్పిస్తే, మీరు విందు తియ్యా చేయలేకపోతారు. నభలో రాజుగారిచే అవమానం కలుగుతుంది. నాకతో మీ ప్రధాన మంత్రి పదవి, విశ్వాస రాహిత్య తీర్మానం తెచ్చి నెగ్గించి, కాశీయ వచ్చునని యోచించి, మీ తమ్ముడు రాజుగారికి “ధూపం” కేసి యీ పని మీ కిప్పించారు” అని చెప్పి యేదో పుపాయం రహస్యంగా మతిమంతుని చెవిలో చెప్పినాడు. “భలే యుక్తి! నీ కులగౌరవం నిలుపుకొన్నావురా!” అంటూ మతిమంతుడు జిత్తుగాడిని భుజంమీద తట్టి పంపినాడు.

మరునాడు సింహేంద్రభూపతి దర్బారు జరిగింది. సింహాసనంలో రాజు, రాణీలు, ప్రక్కన మంత్రిలు మతిమంతుడు, మేఘవర్షరావు తక్కిన వారు కొలువుతీర్చినారు. రాజపురోహితుడు చిలుకంభట్లు సూర్యభగవానునికి పూజ శాస్త్రోక్తంగా చేసినాడు. పూజకు పోకొద్ది చెరుకు తుండలు, లక్షకొద్ది పప్పు తేబడినవి. మహానైవేద్యం చేయవలసిన ఘట్టం రాగానే చక్కెరపొంగలి వచ్చింది. “బాగుండదు కదా” అని మేఘవర్షుడు నవ్వుకొన్నాడు. “బాగుండక పోదు గదా” అని మతిమంతుడు నవ్వుకొన్నాడు. నైవేద్యం. అయింది. మృగరాజు లేచి తన ప్రజలకు సంక్రాంతి సందేశాన్ని అందించి దీవించినాడు. తర్వాత మతిమంతుడు లేచి, “మహా మృగ పక్షి జాతులారా! మీరంతా నెమ్మదిగా లేచి, ‘కూర్’ పద్ధతి అవలంబించి ప్రసాదమును చెరుకు, పండ్లు, చక్కెరపొంగలి పుచ్చుకొందురు గాక. చక్కెరపొంగలిలోని తీపి వలెనే మీ జీవితంలో మాధుర్యం నిండియుండును గాక!” అని దీవించినాడు. వార్షధ్యములు చేలరేగినవి. మృగాలన్నీ లేచి, నోళ్ళలో చెరుకు గడలతో, కడుపులలో పొంగలితో, మనసులలో సంతోషంతో లాట్టలు

కొట్టుకొంటూ వెళ్ళినవి. ఎటు చూచినా పొంగలిని పొగడే వారే గాని తెగడేవారు లేరు. ఇదంతా అయోమయంగా తోచింది మేఘవర్షులవారికి. అన్నగారు ఏవిధంగా 639 గరిశెల బియ్యానికి చాలినంత చక్కెర తెచ్చిందీ యెంత తల బద్దలు కొట్టుకొన్నా బోధపడ లేదతనికి.

జరిగిన కథయిది. నక్క యుక్తి ప్రకారం మతిమంతుడు వంద యేనుగులను పిలుచుకొన్నాడు. మేఘ వర్షుడికి ఏరాళంగా చెరుకు నోటలు డన్నవి. ఆ వంద యేనుగులను పంపి పమ్ముని నోటలంతా వింతుకు రమ్ముని నాడు. యేనుగులకు ఆ పని యెంత మాత్రం! క్షణంలో నెర వేర్చినవి. రెండేసి యేనుగుల వంతున 50 జతలు చెరుకు కొనలను టిట్టి మెలి వేసి రసం

పిల్లల కథ:

“పుట్టిన బుద్ధి పుడకలతోగాని పోదు”

చి. జవటూరి శ్యామలాదేవి

పూర్వము ఒక జుగార్జీవద్ద ఒక మంత్రి వుండేవాడు. మంత్రి తెలివితేలికవాడు. చాకచక్యము చూపు తూరాజుగారికి, ప్రజలకు కష్టము లేకుండా వారి మనస్సులకు ఆనందము గలుగ జేస్తూ వారి పనులు చేస్తూ లంచాలు తీసి ఆ రోజు కంటే ఆరోజు భాగ్యవంతు డగుచున్నాడు. రాజుగారితో సరిసమాన భాగ్యము నక సంపదలతోను నిండి పోతున్నాడు.

ఒక రోజున రాజుగారు కొలువు తీర్చి వుండగా వైశ్యప్రముఖులు వచ్చి ‘మేము చేసే ప్రతి వ్యాపార వ్యవహారములోను మంత్రిగారికి లాభాలు పంచు సున్నాము. ఇంకా ఎక్కువ లాభములో భాగము ఇవ్వాలి. ఇవ్వని పక్షములో వ్యాపారము సంస్థానములో చేయ వీలులేదు. గ్రామము విడచి పోవలసి వస్తుంది తాకిడు ఇస్తారు గాన ప్రభువులు సత్యం గ్రహించి ధర్మము దయచేయాలని విన్నవించు కున్నారు.

రాజు సరిగా విషయాలు తెలుసుకొని న్యాయము చేస్తా నన్నాడు. ఇంతలోకే రైతులు బారులు తీరి ముతాలుగా వచ్చి వలినవారు ధర్మము గ్రహించి పేద రైతుల కష్టములు గ్రహించాలి. లేదా మేము మీ రాజ్యములో వుండలేము. మంత్రిగారికి మామూళ్లు లంచాలు ఇస్తున్నామండి. ఇంకా ఎక్కువగా మామూళ్లు ఇవ్వ వలసినది. లేదా, పన్నులు ఎక్కువ

పిండి న వి. రాజుగారి వంటసాలలోని పాత్రలంతా చెరుకుపాలతో నిండి పోయింది. మిగత చెరుకు యేనుగులు మింగివేసినవి. నీటికి బదులు, ఆ విధంగా నేకరించిన చెరుకు పాలలో బియ్యాన్ని వుడికించి పొంగలి తయారు చేసినారు. మామూలు విన్న వెయ్యి రెట్లు తీసిగా తయారైంది పొంగలి. సింహేంద్రభూపతి కూడా రాణి గారితో పొంగలినే పొగడినా రంటే దాని మజా మీరే వు హించుకోవాలి.

“చెరుకురా చెడదవు” అన్నట్లు అన్నకు ద్రోహం తలచిన మేఘవర్షుడతాను త్రవ్విన గోతిలో తానే పడినాడు. తన నోటల వంక పోయి చూచుకొన్న పుడు సంక్రాంతి తెలిసి గుండెలు బాదుకొన్నాడు. కాని, దొంగకు తెలుకట్టి నట్లు, పలకకుండా వుండక తప్పింది కాదు. [తమిళముండి అనుకరణము]

వేసి పొలాలు దేవిడికి కలిపేస్తా నని తాకిడు పంపారండి. పైగా మాలో కొరికరు రైతులు ఇదేంటి న్యాయము బాబూ అని అడిగితే వాళ్లను కొరజాలతో కొట్టించారండి. మహాప్రభో రక్షించండి! ఈ లంచాలు, ఈ మామూళ్లు చెల్లించలేము! అని కాళ్లు వేళ్లాపడుతూ వున్న రైతులును జూచి రాజు మంత్రిని పిలిపించి విచారిస్తాను అని చెప్పి, కొలువు చాలించెను.

మరునాడు రాజు మంత్రిని పిలిపించి ‘ఏమయ్యా, ఇదేమి పని? వర్తకులను, రైతులును పీడించి లంచాలు గడించు చున్నావు. జాగ్రతగా వుండాలని హెచ్చరించాడు.

తరువాత కొంత కాలానికి రాజు వంటరిగా గూఢచారియై మంత్రి విషయము యథార్థము గ్రహించాలని బయలుదేరి రాత్రులు సంకేతస్థలమున దాగి, నిజపరిస్థితి గ్రహించి రైతుల, వర్తకుల మొరనిజ మని తెలుసుకున్నాడు.

దర్బారు ఏర్పాటు చేసి రాజు మంత్రిని శిక్షించకుండా ‘సీవుద్రోహివి. నా ఆస్థానమంత్రిగా తగవు. లంచ గొండితనము మితిమీరి పోయినది. నిన్ను పదవినుంచి తొలగించాను’ అని పలికెను.

మంత్రి, ‘ప్రభువర్యా, తమ కొలువులో మా తాత ముత్తాతల నాటి నుండి మంత్రులుగా వున్నాము. నేన్న తమ ఆజ్ఞ శిరసా వహించి వెళ్లిపోతాను.

నేరకుండిలే, కాకుండిలే; లేర మరం గిక నేల.

ಎಡ್ ರೈ

(17-వ పేజీ చూడుడు)

జలపాతం

(11 వ పేజీ తరువాయి)

ప్రభా, ప్రభా, నన్ను మర్చిపోయావా అన్నది నీ చెప్పని నన్ను. ఎన్నివిధాలనీ నీ కోసం నా తపస్సు. ఇప్పుటికి, ఇన్ని జన్మలకీ, నన్ను కలగా మార్చిన కిక్కిరి, నామీద కరుణ కలిగింది ఈరాత్రి. ఇన్ని సంవత్సరాలూ, 'నా దూరం, నా అల్పం, నా హృదయం, పాపం, అంధం, అంధం, అంధం, ఏకాదశి, ఏకం, శుభం. అందరూ పూజించారు, ఆరాధించారు నన్ను కాదు, నా దూరం లోపు న్ని కలగ గ్రహించి.

ఎన్ను మాదాలనీ, నిన్ను కలుసుకోవాలనీ, నా ప్రయత్నం లన్ని వ్యర్థమయి వాయి.

ప్రభా! నా నవ్వు నీ కోరిక వధువుతో నా ముఖంపై దీపక, మోకరించినపుడు, నీ వధువు కోరిక సిగ్గు నా గుండెలో భగ్గుమంది. నీ వేపు ఆమె వాలుమాపులు నా నిరాల్పి పడించి వేధించాయి. నా హృదయంలోంచి చీల్చుకుని, చించుకుంటున్న ఆ ర్ర నా ఎల, కలలో గడ్డికట్టుకుంటుంది.

నా కోరిక అంతటితో, నా బలమంతటితో పెనుగులాడను.

ప్రభా, ప్రభా, అప్పుడే మర్చిపోయావా నన్ను? ఒక్కసారి నానొక మాడు" అని గొంతు చించుకుని అరిచాను. ఎక్కడో దూరం నించి లాగు వినపడిందిగావున నా పిలుపు, ఒక్కసారి కల ఎత్తి చూశావు నానొక. ఆ జీవం లేని వెండికళ్ళలోకి గొర్రెంతో, భక్తితో, విన యంతో ఒక్కక్షణం నీ కోరిక సంతోషమనించి ధ్యాన ముర్చి, తరవాత ఆ రూపంలో, ఆ జన్మలో చాలసార్లు చూశాను. జ్ఞాపకం లేదా నీకు? నా కళ్ళలోకి తన స్వప్నం లన్నిటికీ తన కళ్ళలోంచి ప్రవేశించేదామనే ఆమె ప్రయత్నం నన్ను మెలకెత్తించుచున్నది చేసింది.

నిజమా, కలా అని ఆమె వొణుకుతున్న చేతుల్ని ముట్టుకున్నాను. పరవశమయి, కళ్ళ నగం వార్చి నవ్వింది.

"ఈ స్వప్న, నీచేతి స్వప్న! యాభయించదల శంకర్పాల తపః ఫలితం." నాచేతి స్వప్న, యాభయించదల సంవత్సరాల తపఃఫలితం! నీ స్త్రీ అయినా, యంతింక నీ పురుషుడితో నయినా అనివుంటుందా అని నా ఆశ్చర్యం, నా గర్వం.

నిజంగా నాలో అంత విలువ వుందా, లేక ఆమె హృదయసామ్రాజ్యంలో కట్టుకున్న ఆరాధనా విలయమా?

"నాదేమీ, ఈవాత్సల్యం అనాదీంచి నేను కేసుకున్న పుణ్యఫలితం, నే ననగ్గుల్ని మీద యి, మీ ప్రేమకీ. మీరు న న్నెరవో పారపడు కున్నారు. నాకు ఏ స్వప్నంలు స్వప్నం రావ అంటేదు. నేను చాల సామాన్యిణి." అన్నాను. ఆమె లేజం ముందు నా అల్పత్యంలో ముడు కుకుపోతూ.

ఆమె గొప్ప గంభీరంతో నిండింది. కంకంలో పెద్దబాధ.

"పాపపాటా? సకల జనులూ దేవతగా తీరాధించుతున్న నేను, నాభకులకి నమస్కరమయిన వరాలు సంకల్పించే నేను, నీజీవ స్వప్నకాలనీ, నీ కొత్తజన్మలనీ, పరికిరిస్తూ, నీజీ విశాన్ని ప్రతిక్షణమూ ఆపదలూ, ఏ ఆటం కోటా, కలుగకుండా కాపాడుతున్న నీలో పాపపాటా? ఏచిచూచివి. జ్ఞాన వుత్తపచ్చి నాదేమి. ఆలోచన సాధారణ పోయినరోజు, నాపా చాలమీద పడి కన్నీళ్లు కార్పావు. తిగి జతి కింజుమీ ప్రాధేయపడ్డావు. నాచేతుల్లోకి తీసు కుని కీకార్పాలనీ, నా ప్రేమమాధుర్యం లో శర్యమా మురిపించాలనీ, నా ప్రయత్నం, నా ప్ర యాస ఆర మయిందా నీకు? యిప్పుడు ఆగ మవుతుందా?" ఆమె ప్రశ్నకి జవాబు చెప్పలేక కల పొంచుకున్నాను.

"తరవాత చిన్న లేడి పిల్లయి, నా ఆలయం చుట్టూ తిరుగుతున్నప్పుడు నీ కందని కొమ్మలని కొంచి, ఆకులన్నిటినీ, నీచేత తినిపించి, ఆ వచ్చని గడ్డిలో నీతో గంతులేసి, ఆడుకోవా తని ఎంత అనిపించేది.

నా కోర్కె ముందే ఆ ఆ మా వాస్యత రాత్రి ఆకలికొన్న ఒక ఆడుపురి నా మీదికి పురికింది.

పాపాణ విగ్రహంలోంచి, నా హృదయంలోకి చీల్చుకు పోయింది నీ మరణవేదన.

తరవాత పాపురమయి, నా ఆలయం లో గూడు కట్టుకున్నావు.

అతిరువాత రావిచెట్టు వయి, నా ఆలయా నీకి కిలమయిన నీడ కల్పించావు ఎన్నో సం వత్సరాలు ఈ నాటికి మళ్ళీ నూనవజన్మ ఎత్తిగానే, నాలో ఎన్నో ఆశలు మొలకెత్తాయి ఇప్పుటికయినా నిన్ను మళ్ళీ కలుసుకోలేనా అని. నా కోరికతో, నా తపోబలంతో, యీ రూపం తెచ్చుకున్నాను నీ కోసం, నీకోసం!

నన్ను మర్చి పోయిన నీ కోసం రా, దగ్గరి గా రా, కొత్త ఆనందాలకీ, కొత్త వెలుగుకీ, నాలో ఆనందం గా యుగ యుగాలు రగిలి, జ్వలిస్తున్న ప్రేమతేజస్సుకీ నీ కళ్ళు తెరస్తాను. మేలుకో! మేలుకో!" నా గుండెమీద చెయ్యివేసింది. నా దేహం పెద్ద విద్యుచ్ఛక్తితో భగ్గుమని రగిలింది. నా కళ్ళ ముందు గొప్ప వెలుగు వెలిగింది. అనందముతో ఆమె రూపం రకరకాలుగా, రంగురంగులూ స్వర్ణం చేసింది మధురమయిన నాదస్వరం చెప్పుకో వివరణతోంది

కళ్ళు తెరిచాను అతిప్రయత్నంతో. పసులు కుంకుమన్న ముగ్గుడి కిరణాలు కొలలలో నీళ్ళని బంగారంగా మార్చాయి.

దూరంగా వూళ్ళోనించి మధురమయిన సన్నాయి మేళం.

"ఏమిటి కలా? నిజ మనకున్నాను అంత నేత్రా" అన్నాను విగ్గరిగా. ఆశ్చర్యంతో నా ముగ్గురు మిత్రులూ నానొక మాణి.

"కలరాదా వచ్చిందన్నమాట ఆకాస్త కనకుకీ" అన్నాడు స్త్రోగూర్తి

"ఏమిటి కాస్తనీవా? ఒక యుగంలాగ తుంది నాకు."

"దేవీమాహాత్మ్యం." అన్నాడు షక్.

"ఏమిటాకల? మనం చూసిన జలగుండరుల మీదా?" అన్నాడు రామ్మూర్తి.

"కెప్పువోయ్." అన్నాడు కృష్ణమూర్తి కుతూహలంతో.

"ఎట్లా చెప్పుకు?"

"ఏం, చెప్పడానికి వీలులేనిదా?" అన్నాడు మూగు లిద్దరూ ఒకరి నువారి ఒకరు చూసుకుని.

"నాకు వచ్చినా వాపుండును." అన్నాడు కృష్ణమూర్తి

"వేళాకోళం చెయ్యకండి. ప్రాక్టేట్ ఏదో గొప్ప అంధం మనః తెలియదీ, అందుకోలేనిదీ అనుభవించాడు స్వప్నావస్థలో. అతని కళ్ళు చూపింది ఎట్లా మెరుస్తున్నాయో!" అన్నాడు షక్. ఇద్దరుమూర్తులూ నాకేసి చూశారు. వారి మొహం లో హాస్యం మామమయి, ఆశ్చర్యం వింత.

"నాకు చెప్తున్నా నీ కల?" చెప్పాను. శ్రద్ధతో, ఆశ్చర్యంతో విన్నాను.

"అదే, సద్భవం, నాకథలో నిజానికి." అన్నాడు షక్.

మహాత్మాగాంధీ సందేశం
(16-వ పేజీ తరువాయి)

"నాకు, 'సాధన', 'భరితము' వీటి రెంటి స్వరూపము ఒకటిగానే గోచరిస్తుంది. అసత్య సాధనతో, సత్యఫలితాలను ఏనాడూ పొంద లేము" అని అన్నాడు.

ఈ సాధనను, అంతర్వహితసాధనల రెంటి వల్లనూ సాధించవలె నని గాంధీ జీ అనుకో వాడు. తన్ను తను జయించలేనిదే, "భారత జాతికి" 'జయం' చేకూర్చుటానికి నాయకుడనై నడిపించలే ననే అనుకో నేవాడు.

నీరచిత్రం కావాలంటే, సంగపరిత్యాగం కావాలని, నీరచిత్రం లేనిదే, "సత్యము" చిక్క దనీ ముందే గ్రహించాడు. తన ఆహార విహార క్యరహారాల నన్నిటిని వి య మిత మొనర్చు కున్నాడు. ఆహారనియమం పాలించాడు. మత్తు పదార్థాలను తననుండి దూరం చేసుకొన్నాడు. 'తినదీ' అని వీడి ఉంచుకోకుండా వాగ్రత్త పడ్డాడు. బ్రహ్మచర్యాది అనేక నియమాలు అలంబించాడు.

"కుత్సితా! నీదృష్టిలోని స్థూలవరో ధాన్ని ముందు తొలగించుకో. నీ సోదరుని కంటిలోంచి చిన్ని నలుసును అప్పుడే తొలగించ

కోగలవు" (చెబిలు).

గాంధీజీ తన కంటిలోని స్థూలవరోధాలను తొలగించుకోగలిగానని ఏనాడూ చెప్పకో లేదు. తనను "మహాత్ముడు"నని ఏనాడూ ప్పు కోలేదు. అతని సోదరమానవులే ఆ మహా త్వన్ని గుర్తించి, ఆయనకు మహాధికారతీ క్తిని అంకితం చేశారు. తన కా అధికార ముం దని కూడా ఏనాడూ ఆయన అనుకోలేదు.

గాంధీజీ బోధలలోనూ, రచనలలో నూ, ఎక్కడా అబద్ధాలు కనబడవు. నైచ్యము, పర నింది, సంఘచిత్త్యము, కుత్సితత్వము, భయము, దుర్గర్వము, దంభము, ద్వేషము, దురభిమానము కనబడవు. "ఎది ఇంతే తిరుగులేదు" అని చెప్పిన క్లక్కడా ఉండదు.

ఆయనలో అంతర్వాణి—భగవంతుడంటే, సర్వాంతర్యామి అనిర్వచనీయమైన ఒకమహా శక్తి, ఆయన భావించాడు—ఆ అంతర్వాణి, అతనినియంతో, న్యుదులంగా సర్వదా పలు కుతూ ఉండేది. ఆయనలోని సస్వత్తాదర్ప ణంలో, ఇతరులలోని సత్యము ప్రకాశించి, ప్రతిఫలించి, పెరిగి పెద్దదై మహాశ్యాతిగా కన బడేది. మహాశ్శయ్యలను, ఫలితాలను సాధిం చేసుకు గ్రేమవిధానాన్ని, అలంబించుటలో "భోధిసత్త్వం" అ కరించాడు.

"సత్యమునే ఎంచు. ఆగ్రహాన్ని ప్రేమతో జయించాలి అన్యవాదాని సత్యముతో లాంగ దీమకురాలా" అని బుద్ధుడు చెప్పాడు.

లోకాన్ని పరిత్యజించి, ఆత్మోపలబ్ధికి, నిర్జనప్రదేశాలలో ముక్కుముసికొని కూర్చున్న చాలామంది సన్యాసులవలెగాక, బుద్ధినివలెనే, గాంధీకూడా, మామలమయ్య సుంకీ మానవుని విముకుని చేయటానికి ప్రయత్నించాడు. ఆయనను యోగి అని, పిచ్చిచదర్చనాది అని జెక్కిరిస్తూ అపారాలు చేసేటం పాశ్చాత్య లోకంలో పరివృత్తి అయినాయింది. కాని "స్వధర్మ" (Religion) వార మై రాజకీ మాలురముపశతత్వంవైపుకే మొగ్గుచూచాడు.

ఏమీ అరం లేనివిగా నాకు గో చ రీ స్తా యి ఆయన అన్నాడు. ఆ ధర్మమూత్ర పూర్వకతా లను సాకల్యంగా, ప్రత్యక్ష ఆచరణప్రయోగం వల్లసాధించి చూపించాడు. ఆయన యథాశ సంఘసంస్కారి. సరియైన పరిణామనుత్రేతాల్లో చూసుకొంటే, మహావిప్లవ వీరుడు. సత్యాగ్రహ, సత్యలితమా రెంటినీకూడా, సజీవరూపంలో, సమన్వయ మొనరించుకొంటూ, తనలో తీవ్రత చేసుకొని తత్వసూపంగానే గాంధీ నిలిచాడు.

గాంధీని అనేకమార్లు అనేకవిధాలా, అపారాలు చేసుకొన్న పెక్కుమందిలో నోకపేసి. బలవంతులూ, కల్పమలూ ఆయన భగిని స్వామియైడ సహనం చూపుతూ, నాతి కొన్ని ఉసులు బాట్లుకూడా కలిగిఉన్నాడని ఆయన్ను అపారం చేసుకొన్నాను. కాని ఈ మాటు భారతదేశం వచ్చి చూచినపుడు, ఆయన ఎల్లప్పుడూ, పీడితులూ, అభివలతులూ ఆయన వాళ్ళ పక్షమే ఆకలంబిస్తూ వచ్చాడని గ్రహించాను. ఆయన గత చర్యల నన్నిటిని ఒక్కసారి సింహాపలోకనం చేసుకొని చూస్తే, ప్రజల విస్తృత కేమా న్నభిలషించి తదవసరార్ మెచేసే పట్టతప్ప, అగన ఎప్పుడూ అధికారార్థంతోడే, భరికాంతోటి—బ్రిటిష్ గానీ, భారతీయమూ గానీ—ఎప్పుడూ లాలూచీ పడలేదని స్పష్టంగా తెలుసుంది. అనేకవైవిధ్యాలలో, అనేకవిజ్ఞతాలలో, క్లిష్టతలలో ఉన్న భిన్న భిన్న సాంఘిక శక్తులన్నిటికీకూడా, కేంద్రసానంలో నిలిచి, వాటిని అన్నిటిని కూగట్టకొచ్చి నడిపించ వలసిన గుగుతిరవైన బాధ్యత వహించిన మహా జాతీయనాయకునిగా, గాంధీని అవగాహన చేసుకోగలిగితేతప్ప, ఆయన్ను సరిగా అర్థం చేసుకోటం కష్టమవుతుంది. ఒకసారి ఆ జాతీయ స్వాతంత్ర్యాన్ని సంపాదించగలిగాక, ఆయన తన కృత్రిమబాన్ధులను, సర్వమానవాతి సంస్కరణకూ, పునరుద్ధరణకూ ఆయన అశక్తి

డాల్డాలో ప్రయత్నం
జిలేబిలంటే పిల్లలకు మహా వజ్రము!

పోషక గుణములు
నాశనము చెందకుండా
కూరగాయలను
ఎట్లు వండవలెను?

ఉచిత సలహాకొరకు ఇవ్వకో
—లేక ఏరోజై ననువ్రాయండి!

ది డాల్డా
అడ్ వై స రీ
స ర్వీ సే

పోస్ట్ బాక్స్
నంబరు 353.
బొంబాయి 1

RVM-44-172 TL

నేటి భారతదేశపు వ్యవసాయదారుని నిజరూపము

(7-వ పేజీ తరువాయి)

కున్నాడు. కొన్ని ప్రాంతములు ప్రతిపక్షంగా కై ననముచేసుకున్నారు. కొన్ని ప్రాంతములను సం తానములేనందువల్ల స్వాధీనపర్చుకున్నారు కొంత భూమి మూల్య మిచ్చి కొన్నారు. ఈవిధముగా, నయాన్ని, చూపి భయాన్ని, మాయాపాయముల చేత, సంపాదించి గుడికట్టుగా చేసుకున్నారు. పిటి అన్నిటిలో చాలాభాగము, వీ రాక్రమింపక మునుపే వ్యవసాయ యోగ్యమై, వ్యవసాయ దారుల ఆధీనమై యున్నది. అది వరకే రయితాధీనమైయున్నాటిలో పాతవిధానమునే వలంబిస్తూ వచ్చారు. క్రొత్తభూముల అమరకం తమ విధానములను ప్రవేశపెట్టుతూ వచ్చారు. యావిధముగా దేశకాల పరిస్థితులనుబట్టి యెప్పుటి క్షేది ప్రస్తుతమో ఆ విధానమును జోస్యిస్తూ వచ్చారు. తుదకు లార్డు కార్నోవాలీసు ప్రభుత్వ కాలమునాటికి, అతని సెటిలమెంట్ పడినది కాద్యధ. ఇతడు, బ్రిటిషుసామ్రాజ్య మహామంత్రి యగు విల్లియంపిట్ కు ఆవుడు. ఈ సమయములోనే బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు అమెరికా ఖంపము నందలి ఆధిపత్యము పోగొట్టుకొన్నది. భారత సామ్రాజ్యముపై సంపూర్ణాధిపత్యము సంపా దించినది. అమెరికాను పోగొట్టుకొనుటలో చేసిన తప్పిదములను దిద్దుకున్నారగుచుకనే హిందూదేశపు సామ్రాజ్యమును సాధింపగలిగి నారు త్వంద్వసమయముగనుక జాగరూకతతో వ్యవహరించవలసినదని, ఇండియా గవర్నర్ జన రల్ లార్డు కార్నోవాలీసు ప్రభుత్వము హెచ్చు తించాడు. అంతదనుక, భారతదేశపు భూమ్యా దాయ విధానముయొక్క పరిష్కారము అగమ్య గోచరముగానే కనిపించిన దాయనకు. ఎటూ పాలుపోక, అక్కరు విధానము ననుసరించి, కొంతకాలము అమానపద్ధతి నలంబించాడు. కార్యకారి కాలేదు. మరికొంతకాలము ఫిరుక్ షేరు వద్దటి నలులలోబెట్టు భూమిని ఖండభండ్ ములుగాతేసి, ఇజారాల కిచ్చేవాడు. ఇజారా కాలమువరకు దున్నుకొని, భూమియందలి సార మంత లాగివేసి, తిట్ట తగలేసి, లేచిపోయేవారు. ఈ విధానముకూడ లాభకారి కాలేదు. తరు వాత రి సంవత్సరములు గడుపుపెట్టి కవుళ్ల కిచ్చే వాడు. దీని పేరే క్వింకెనియర్ సెటిల్ మెంటు. ఈయన తాను, దేశము దుండు వివిధ ప్రాంతము లందలి వివిధవిధానములను తెలుసుకొనలేనని వర్యాత్తు కొనసాగించి, క్వింకెనియర్ సెటిల్ మెంటును 10 సంవత్సరములకు పొడిగించి, దిసినియర్ సెటిల్ మెంటును, తుదకు వర్యాత్తుతో నేలించేమనగా, జమిందార్లు తమ స్వాధీనము దున్న భూములకు తాము ఖామందుల మన్నాడు. గ్రామస్తులు, గ్రామగుడికట్టు భూమి గ్రామస్తుల సామదాయపు హక్కు అన్నారు. వ్యక్తిగతముగా నేద్యము చేయువారు తాము తాడుకొట్టి పొడుకొచ్చి భూమిని, వ్యవసాయ యోగ్యముగా చేసినాము గనుక మా భూమికి మేమే ఖామందుల మన్నారు. ఎవరి వాదమును వారు, లిఖిత వాగ్దానములుగా సహేతుక మైన కారణములతో సమరించుకున్నారు. తుదకు ఈయనకు వెరైర్లింది. అప్పట్లో దున్నుకొనే వానిని శుకపెట్టుకొని వ్యవహరించుటవలన సంక్రమించే సాకర్షము కంటే జమిందార్లతో నిరోధం పెట్టుకుంటే సంభవించే ప్రమాదమే హెచ్చుగా నుండేట్లు కనుపించింది. వీరంతా కలిసి కైరీ వర్షములో చేరి తమవైకే యెదురు తిరుగుతారని కోచియుండవచ్చు. ఇదియును ఇంగ్లాండులో యాయనా ఒక జమిందార్, అలాగింది, ఆలాగించి జమిందార్లతో కాళ్ళర ఘోషలయితి చేసుకుంటే బాగుం డుందని నిశ్చయించాడు. ఆ పద్ధతికి ఇంగ్లాండు లోని తన కైరీకారుల అనుమతి నందినాడు. తుదకు ప్రాణంబిగి, 22-8-1793 సంవత్సరము తేదీన జమిందారులతో కాళ్ళర ఘోషలయితి విధానమును డిక్లర్ చేసి నాడు. కాని కొంత కాలము గడించిన తరువాత యీ విధానవలంబ నము త వున్నాడు.

కాళ్ళర ఘోషలయితి దరిమిలాను ఎదురుతిరిగే తెగ లన్న చోట తెగ ల్వరి సెటిల్ మెంటు అన్నారు. దీనినే మహల్వారి సెటిల్ మెంటు అంటారు. గ్రామస్తులు కట్టుబాట్లతోవుండి,

వారి కలయికను విడగొట్టి పీలులేని చోట విరేజి వారి సెటిల్ మెంటు అన్నారు. వ్యక్తిగత స్వాతంత్ర్యము పెచ్చుపెరిగి, స్వాధీనపర్చుము మితిమీరిన చోట రయితాధీ సెటిల్ మెంటు అన్నారు. దీనినే సెజంటు ప్రాప్రయిటరీ అంటారు. దీనిని తొలగి సర్థామస్ మన్రో ప్రవేశపెట్టినాడు. కాని, కిస్తు రేటు మార్పు లేకుండా ఒకే విధముగా ఉంటుందన్నారు. దీని పేరు పెర్ పెచ్చుయల్ సెటిల్ మెంటు. ఈ విధానమును కల్చర్ లీడు దొరవారు సేలంబిల్లాలో ప్రవేశపెట్టినారు 1796 లో. ప్రజల పెర్లెవంగ లాయతనము కనిపెట్టి యిది కూడ పారపాలే అన్నారు అప్పటి రాజనీతి ధురంధరులు. ఎందు కల్ల ననగా, రాబోయ్యే అధికారదాయంగా, ప్రభుత్వమునకు రాబట్టు కొనుటకు వుండే హక్కును కోల్పోవలసి వస్తుందని, దానికికూడ స్వస్తిజెప్పి ఆకాస్యత ఘోషలయితి సమం జన మన్నారు. దీనిపేరే కెంపరీ సెటిల్ మెంటు అన్నారు. దీనికి కూడ కాలపరిమితి వుండాలన్నారు. ఆకాలపరిమితియైనా 30 సం వత్సరాలకు దాటకూడ దన్నారు. తక్కువ వుండ వచ్చునట. ఎదురుతిరిగేచోట నిర్బంధిస్తే తట స్థించే పరిస్థితులు వారికి ఉండునట. ఎట్లనగా, ఒకప్పుడు జావాద్విసము బ్రిటిష్ వారి ఆధిపత్యము క్రిందవుండేది. అప్పటికికూడా ఆ ద్వీపము, దుచ్చివారికి కళపగవబడలేదు. అక్కడ బ్రిటిషు వారి తిర్రువు 1811 లి 1816 వరకు, సర్ప్లాఫగు రాఫిల్సు అనే ఆరున గవర్నరుగా వుండేవాడు భారతదేశములోవలెనే. రయితాధీనపు భూము లను యెవరివి వారికి విడిచి వచ్చుకట్టి పూ లను యిస్తాను, దానితో యెరిమిట్టు వారి ప్రాప్రయిటర్ల వుత్తారన్నారు. ఈయన విడదీసి పట్టాలను యిచ్చాడు. వారు ఆ పట్టాల నన్నిటిని కట్టుకట్టి ఒకమూలపెట్టి ఈయన సర్వీచేయించి డిశూర్క్మెంటు చేయించిన, ఆనవా తన్నింటిని తుడిచివేసి, ఎప్పటికైనా యొకంచేసి, తమ ఆచారసంప్రదాయముల ననుసరించి, వారిలో వారే భూమి పంచుకొని, వ్యవసాయముచేసు కొన ప్రారంభించినారు. గ్రామగుడికట్టు భూమిని పరాయివాళ్లు పంచిపెట్టడం తటస్థిస్తే తమలో తమకు వుండే సమర్థిభావం చెడుకుం దనిన్ని, కలహములకు కారణమవుతుందనిన్ని వారి నమ్మకం. ఇంత రహస్యము యందులో యిమిడి యున్నదిగదా, యిది మద్రాసు రాజధానిలో యెందుకు విజయవంతముగా కొనసాగిందంటే, అక్కడి ప్రజలకు స్వాధీనపర్చుము పెచ్చుపెరు గుటవలన, యీ ప్రాప్రయిటరును సుస్వాగతము సమకూరినదని సమాధాన మివ్వబడిన దని Ude-lavel అను చరిత్రకారుడు వచించియున్నాడు. వైపెచ్చు బ్రిటిషువారి పరిపాలనలో జరిగిన మరి యొక విచిత్ర పన్నాగ మేమిటంటే, తినుటకు చాలినా చాలకపోయినా యెసెంటుభూమి వున్నా వూరి నంటిపెట్టుకొని వుండవలెనే మమ కారముకొరకు, సర్వ సెటిల్ మెంటులను చేసి పట్టాల నిర్వహమనే పద్ధతి సృష్టించారు. ఇతర దేశములకు వలసపోకుండా ఆవుచేయుటకు భూమి యందు అమ్ముకొనే హక్కు లిచ్చారు. ఇతర రాజులు యిచ్చిన 'యానాంభూములు, తమనని క్లయించేయకుండా వుండుటకు, యానాంభూరుల హక్కులను రికగ్నయిజుచేస్తూ, తమ కా హక్కు కలదని నిరారణ గావించుకొనుటకు క్వింకెంటు లును కట్టినారు. ఇందుకు అంగీకరించని బాపలే Not agreed (నాట్ అగ్రిడ్) యీనాములు. ఈ బాపతులుగాక, యెన్నడూ దుక్కి మొగ మెరుగని, అరణ్యప్రాంతములలో జమిందారి లను సృష్టించి, ప్రతిగ్రామమునకు ఒక ప్రాప్ర యిటరు హోదాను తగిలించి, వీరందరివైనా మరి యొక పెర్లెందారును నియోజించి, చిన్నవారిని ఇక్ ఫీరియల్ ప్రాప్రయిటర్లని, పెర్లెందారుని సుపీరియర్ ప్రాప్రయిటర్ అనే బిరుదు తగి లించి, దానికి మల్ నజారి సెటిల్ మెంటు అనే నామకరణము చేసినారు.

అంతటితోనైనా తృప్తిపొందారా? భారతదేశమందు భూమి హక్కు మాడే అన్నారు. ఇంగ్లాండులో లాగిండులాదన కెట్టి హక్కు కాద్యధ లంటాయో, అట్టి హక్కు

భాగ్యతలనే, భారతదేశమందు ఇండియా గవర్న మెంటువారి కున్నవన్నారు. ఈ దేశపు నాగరి కత, విశ్వవ్యము, యీ దేశపు వ్యవసాయాభి వృద్ధికి నాధారపడి యుంటుందన్నారు. భారత దేశపు వ్యవసాయదారుభాగ్యత యెంతవర కంటే బ్రిటిషు దీవులలోని కర్మాగారములకు కావలసిన ముడిపదార్థముల నందిచ్చుటయేనట వీరి భవిష్యదభివృద్ధి. వీరు పండించు పదార్థముల పరిమాణాభివృద్ధిని నాణ్యము ననుసరించి వుంటుందన్నారు. వీరు పండించువన్నియు పారిశ్రామికోపయోగములకు పదార్థములుగా నుండినవనట ఇటువంటి విషయములలో వ్యవ సాయదారుతో సహాసరియైనట్టియు సన్నిహితమై నట్టియు బాంధవ్యముగల ప్రభుత్వము ప్రపంచ మందు మరే దేశమునందును గానరాదు. ఇండియా గవర్న మెంటు కేవలము పరిపాలనాధికారియే గాక, ముఖ్యముగా భూస్వామి కూడానట. ప్రభుత్వ మిప్పుడు వసులుచేయుచున్న భూమి కిస్తు తమకు న్యాయముగా రావలసిన ఆదా యములలోని భాగమేగాని, వ్యక్తిగతములగు భూమిని దున్నువార లిచ్చునదికాదట. వ్యవ సాయదారు, తన స్వాధీనము దుండు భూమికి చేసిన అభివృద్ధి కాస్తదమన పనులన్నీ ప్రభు త్వపు ఆర్థిక అదనపు విలువ చేర్చినట్లైనట. ఈ విషయం సుభాషితముల సెన్నిటినో, 1870 సంవత్సరములో ఇండియాగవర్న మెంటువారు సెక్రటరీ ఆఫ్ ది ట్రిబ్యునారి కోక్ నివేదికను పంపుకుంటూ తమ ఆంతరంగికమును వెల్లడించి యున్నారు.

ఇట్టి అవస్థల నన్నిటిని సమన్వయించి విలో కించినవో భారతదేశమందలి వ్యవసాయదారుని స్థితి పరాధీనత నొందిననాటినుండి నేటివరకు యెట్టి పరిణామ మందనదో, వ్యవ సాయ ము యెంతనిగత్తుహమున కెర చేయబడినదో, భూమి నుండి ఫలించు పదార్థము లెన్నిరకముల అవ తారము లెత్తినవో తేటతెల్లము కాగలదు.

ఇట్టిచిక్కులను విడదీయుటకు కాంగ్రెసు మహా సంధి పూనుకొన్నది. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు ముందంజ వేసినారు. తె నెపట్టుకదలింది. ఈగలు రెచ్చకుండా తే నె వృధా కాకుండా అందలి సుధారసమును సద్వినియోగపర్చుభాగ్యత పాలక పాలితులయం దుండుననిన కొదమవారుండరు. కాని దేశమంతటా ఒకే, సమత్వమును విధానా కలంబను సాగ్యమా అనునది ఆలోచించవల సిన విషయము. భూమి తరహాలు పేరు, పోష్ట పరి స్థితులు ఒకేరీతిగా నుండవు. వ్యవసాయదారుల డెనా, మనో, దాగ్యాల తీరకూడ భిన్నమే. లోగడ ప్రభుత్వాలవారు వేసిన ముడులలో, ఏమగపెరికలు వున్నాయి. జారు ముక్కు వున్నాయి. చుట్టపెట్టి పెనివేసినది వున్నాయి. మడలిపెట్టి అంటగట్టినది వున్నాయి. ముడి విప్పే నెర్చరితనం పాలకులలోను విప్పినదాకా వేచియుండే సహనం పాలితులలోను వుండాలి. అట్టిసహకారసహనములు లేనినాడు యిప్పిత్తార్ మీజెరదు. మనోరధసిద్ధి నందలేదు.

భిన్నాభిప్రాయములు ఆరికాస్త్రవేత్తలలో కొందరు. కలెక్టివు వ్యవసాయము లాభదాయక మంటారు. అది మన దేశానికి పనికిరాదంటారు కొందరు. మరికొం దరు కాక ఆపలేలేవు వ్యవసాయము మంచి దంటారు. మరికొందరు, భారతదేశపు వ్యవసాయ దారులలో సహకారమంటూ వుండవలెనేది వట్టి భ్రమ అంటారు. కొందరు పెద్దపెద్ద ఖండము లుగాచేసి వ్యవసాయము చేయుట లాభదాయక మంటారు. మరవాగళ్లు, పెద్ద పెద్ద ఖండములు వ్యవసాయము పెట్టుబడి రెస్సగా నున్నదేశము లకేగాని, భారతదేశమువంటి వీదదేశమునకు పనికిరాదంటారు. వ్యవసాయదారునకు శాస్త్ర పరిజ్ఞానము రెస్సగా నేర్పితే బాగుపడతాం టారు. ఇంగుళిజ్జై ప్రత్యేకము విదేశముల నుండి రప్పింపబడిన శాస్త్రజ్ఞులు భారతదేశపు వ్యవసాయదారులన సేగ్గుకొనవలసిన విష యము లనేకము లున్నవే కాని, మనము వారికి నేర్పేపరిజ్ఞాన మేమియు లేదని, 1889 సంవత్సర ములో, ఇంగ్లాండులోని రాయల్ అగ్రి కల్చు కల్చరల్ సొసైటీవారికి సలహాదానైన, రసా యశాస్త్రసారంగుడును జే, ఏ, వొలెక్కర్ (J. A. Voelker Ph. D.) వారు తన

రిపోర్టునందు సహేతుక ము గా సమర్పించి యున్నారు. వీరిని ఇండియా గవర్న మెంటు వారు ప్రత్యేక మీసరిశోధనకై కోరి భారత దేశమునకు రప్పించినారు. ఆయన భారత దేశముయొక్క వివిధ ప్రాంతములందలి వ్యవసాయ విధానములను పదమూడుమాసములు పర్యటనచేసి తమ అనుభవములను, "ఇంప్రూవుమెంటు ఆఫ్ ఇండియన్ అగ్రి కల్చర్" అనే మకుటముతో ఒక రిపోర్టును ప్రకటించినారు. ఇట్టి అభి ప్రాయమునే, యీదేశమందు తమజీవితమంతా గడపి, కలెక్టరుఉద్యోగము లగాయతు, గవర్నరు పదవివరకు నధిష్టించిన, సర్ బాక్స్టర్లీన్ దొర వారివలన ప్రచురింపబడిన "ఇండియా అండ్ ఇట్సు ఆర్మిస్ట్రీస్" అను గ్రంథమునందు వెలి ముచ్చియున్నారు. కొందరు పెర్లెవంటు సెటిల్ మెంటునాటి రేటుకు తగ్గిస్తే, వ్యవసాయ దారు బాగుపడతారంటారు. ఆకాలపు తోడ్పా నిర్మితమును నాణెములే? ఒకవేళ నిజలోహపు విలువగల వెండి, బంగారునాణెములు, యిప్పుటి నవలోహపు నాణెములకు ప్రతిపదాగా ముద్రింపించి ప్రచారములో పెట్టుకో యితని వృత్తికి, జీవితానికి కావలసిన యితరపదార్థముల విలువ తగ్గునానమే? సహవాసవోమమువలన యితనికలవడిన విభాసము స్వీకరణాభిలాష, యితరవ్యసనములయం దాసక్తినుండి, మరల్లు పెట్టు?

నేటిభారతదేశపు వ్యవసాయదారుని అవస్థ యీవిధముగావున్నది. వీని బాగుకు మూల మెక్కడో తెలియుటలేదు. తీగలగితే గొంకం తా కడులుతుండేమా? అనుభవసిద్ధమును పాండిత్య మున్నవానికి శాస్త్రపరిజ్ఞానము కొరతయగు చున్నది. శాస్త్రపరిజ్ఞానమున్న వానికి, అనుభవ సిద్ధమును పాండిత్య ములక జేసుకొనెదమనిన అవకాశ ముండుటలేదు. కుశాగ్రములగు చదు వరులూపించి పత్రికామూలమున ప్రచురింపె స్తారా? నాకు వోపినంతవరకు, బుద్ధి రత్నం తనవకు వివరించమంటారా? మీ అంజ్ఞ.

NEW CONSIGNMENT
All watches of high class Swiss craftsmanship and fitted with plastic band EACH GUARANTEED 3 Years

No 1 Size 7 1/2"ape
5 Jewels Chrome 32/- Rolled gold 40/-
7 " " Sup 35/- Rolled gold 45/-
15 " " 52/- Rolled gold 62/-

No 2 Size 6 1/2"
5 Jewels Chrome 36/- Rolled gold 42/-
7 " " Sup 38/- Rolled gold 48/-
15 " " 55/- Rolled gold 65/-

No 3 Size 10 1/2"
5 Jewels Chrome 24/- Rolled gold 30/-
7 " " Sup 28/- Rolled gold 35/-
15 " " 70/- Rolled gold 85/-

No 4 Size 11 1/2"
Chrome case 16/- with second 14/-
Centre second 20/- Superior 32/-
15 Jewels Chrome 30/- Superior 35/-
ALARM TIME PIECE 16/-
Superior 20/-, Best 25/- Postage extra.
12 1/2% discount on order for any 3 watches at a time

H. DAVID & CO
POST BOX NO 11424 CALCUTTA

(22 వ పేజీ చూడుడు)

ఆంధ్రబ్యాంకు రజతోత్సవము

డా॥ పట్టాభి సీతారామయ్యగారు

ఆంధ్రబ్యాంకు చారిత్రాత్మకముల క్రితం ముద్రపట్టంలో స్థాపించబడింది. ఈ గొడు రాష్ట్రమునటా శాఖలు కలిగి రాష్ట్రీకర ప్రధాన కేంద్రాల్లో కార్యాలయాలను స్థాపించుకొని దిన దిన ప్రవర్ధమానమగుచున్న ఈ ఆంధ్ర ద్రవ్య వ్యాపారసంస్థ స్థాపకులు డాక్టర్ పట్టాభిగారు. ఈవారం ముద్రపట్టించిన కులో బ్యాంకు రజతోత్సవం జరుగుతుండెది. సందర్భంలో రాష్ట్రీకీ పట్టాభిగారు ఈ సంస్థస్థాపన, అభివృద్ధి ఈ వ్యాసంలో వివరించారు.

ఆంధ్రదేశంలో ద్రవ్యవ్యాపార సంస్థ (కమర్షియల్ బ్యాంక్) ఒకటి స్థాపించా లనే ఆలోచన నాకు 1923 సెప్టెంబర్లో కలిగింది. అప్పుడు ఢిల్లీలో కాంగ్రెస్ ప్రత్యేక సమావేశానికి వెళ్ళాలని సకల వీర్వాణ్ణు సిద్ధంచేసుకుని, ఆఖరుక్షణంలో అది తప్పిపోవడంతో, అ ను కో కుండా లభించిన పదిహేనురోజుల వ్యవధిని ఇటు వంటిసంస్థ ప్రారంభించువంకోసం వినియో గించడం మంచిదనుకున్నాను. సరే, ఊళ్లో కొందరు మిత్రుల్ని చేర్చిసి ఒక సాయం కాలం సభచేశాను. కాని చెప్పకో దగి నంత ధనం కట్టిరావడానికి ఆట్రేసుంది సిద్ధపడకపోయే సరికి ని రు త్సహం కలిగింది. మొత్తం అంతా కలిపితే పదివేల రూపాయలయింది. చాలా ఆశాభంగ మయింది. అప్పటికి ఆ ఆలోచన మాని వేశాను. కాని మాడునాలుగు దినాల్లో మా పొరుగు నంబూరి వెంటటసుబ్బారావు గారు [వీరు గౌరవ కార్యదర్శిగా పది సంవత్సరాలు పనిచేశారు] నా వద్దకు వచ్చి నా ఆలోచన ఎంతవరకు ఫలించిందని ప్రశ్నించారు. ఊళ్ళోకొన్న వర్తకుల కోసమే అసలు ఈ సంస్థని తలపెట్టినా, ఏవేవో కారణాలవల్ల పారికే సంస్థపట్ల ఉత్సాహం లేకపోయిందో లేక ముంద డుకు వెయ్యడానికి ఎవరికివారే సంకోచించారో, కాబట్టి ఆ ఆలోచన మానుకొన్నా నని ఆయనకి తెలియచేశాను. ఆయన తాను రు 8000 ఇస్తానని చెప్పారు. ఇద్దరంకలిసి ఇద్దరు మిత్రులవద్దకువళ్ళి ఉదయం పది న్నరకల్లారు 10,500 తీసుకొచ్చాం. ఈ లోగా ఓచిన్న సంఘటన సంభవించింది. ఉత్తరోత్తరా దీని అర్థం విస్ఫుటమయింది. ఊళ్ళోకెల్ల కొంత విద్యావంతుడు, వివేక వంతుడు అయిన శ్రీ ఉదయగిరి గోపాల రత్నంగారు స్వయంగా మాడువేలరూపా యలు అడ్డగానే ఇచ్చి, నేను కూడా వాటాలు తీసుకోవాలని నిర్బంధపెట్టారు, ఈ సంస్థ కేవలం వర్తకుల కోసమేననీ, వ్యాపారానికేననీ మొదటినించీ నాతలంపు. ఇందులో నాకేమీ ప్రమేయం ఉండకూడ దనుకున్నాను. కాని ఈ పరిస్థితిలో, గోపాలరత్నంగారిని తృప్తిపరచువంకోసం వెయ్యిరూపాయల విలువగల వాటాలు నేను తీసుకోవలసి వచ్చింది. ఆయనకు లోలోపల పెద్ద ఆలోచన ఉన్నదని అప్పు డు నేను కనిపెట్టలేక పోయాను. ఆ విష యం మనవిచేస్తా. ఆ రోజుమొదలు అది క్రమక్రమాభివృద్ధిచెందింది. పది హే ను రోజుల్లో అనుకున్న దానికంటె రు 18 వేలు ఎక్కువగా వసూలయింది. ఆ వ్యవ థిలో సంస్థ నిబంధనలు, నివేదిక తయారు చేశాను. వాటాలధనం ఇవ్వబోయే వారం దరం సమావేశ ము వ గా నే వానిని చది వారు. నిబంధనలు తరవాతనే అచ్చయి వందునట్ల వానినన్నిటిని వాటాదార్లు తృప్తిగా చదివే అవకాశం కలిగింది. ఆ సమావేశంలో అందరి ఉత్సాహం ఎంత

ఇనుమడించిందంటే కావలసిన దానికంటె అధికధనం ఇవ్వడానికి అందరూ ఆత్రుత పడం ఆరంభించారు. వద్దని వారించడానికి తరవాత కృత్యాద్యక్ష అయింది. అయినా వాస్తవంగా డబ్బు చెల్లించే క్షణంలో కొందరు వెనుతగ్గతారని నాకు ఇంకా అనుమానం గానే ఉండేది. ఎవ రెన్ని వాటాలు కావాలన్నా అప్పుడు నిరుత్సాహ పరచలేదు. అనుమా నించినట్లు కొందరు వెనక తగ్గారు. మొదట తీసుకొంటానని మాట ఇచ్చినన్ని వాటాల వారు తీసుకోలేదు. బ్యాంక్ 1928 నవంబరు 20 వ తేదీని రిజిస్టరయింది.

ఇంఫీరియల్ బ్యాంకు ఏజంటు ప్రతికూల వైఖరి

అప్పు డారంభమైనాయి మాతృప్వలు. ఇక్కడున్న ఇంఫీరియల్ బ్యాంక్ ఏజంటు-ఆయన యూరోపియన్ - ఈ సంస్థతో ప్రమేయమే పెట్టుకోవద్దని రహస్యంగా వర్తకుల్ని నిరుత్సాహ పరచినట్లు తెలిసింది. ఆ ఏజంటు ఎవర్ని వాటాదారుగా ఉండనివ్వడు. డైరెక్టరుగా అసలే ఉండనివ్వడు. డైరెక్టరుగా డైరెక్టర్ల స్థానాలకి వాటాదారు పోటీ చేసే ఆశుర పడవలసింది పోయి, ఎదురు వెనుకంజ వెయ్యడం ఆరంభించారు. అప్పుడు గోపాలరత్నంగారి యుక్తి బోధ పడింది. ఆయన ఈ విషయం మొదటి రోజునే ఆలోచించి ఉండాలి. మేనే జింగ్ డైరెక్టర్ పదవి నాకు బలవంతంగా కట్టపెట్టారు. తరవాత ధనాన్ని ఎలా వినియోగించాలనేది పెద్ద చిక్కిచ్చింది. నిజానికి ఈ బాంక్ వర్తకులకోసం స్థాపించినది. మరి వర్తకులే డబ్బు తీసు కోరు. తరవాత ఎలా చేసేం రు. 30 వేలు అక్కడ వర్తకులకే ఋణాలిచ్చాం. అప్పుడు నేను కాకినాడ కాంగ్రెస్ కి వెళ్ళవలసి వచ్చింది. కాకినాడ కాంగ్రెస్ సమావేశంలో ఒక శాఖ స్థాపించాలను కున్నాను. ఉత్తరోత్తరా జరిగిన సంఘ టనలవల్ల అది అవసరం లేకపోయింది. తరవాత బ్యాంక్ చాలా చురుగ్గా పై కొచ్చింది. ఇంఫీరియల్ బ్యాంక్ లోనే శ్రద్ధ వహించిన రాజభక్తి గలవారుకూడా క్రమంగా ఈ బ్యాంక్ ను ప్రోత్సహ పరచ నారంభించారు. వారు స్వయంగా ఇక్కడ ఋణాలు తీసుకుని ఇంఫీరి యల్ బ్యాంక్ లో ఇవ్వలసిన ఋణాలు చెల్లించేవారు. ఇంఫీరియల్ బ్యాంక్ ఒక సారి 1926 లో దాదాపు నీళ్ళు వొదులు కోడానికి సిద్ధపడినప్పుడు లక్షా పాతికవేల రూపాయలు వారికి ఇప్పించాను. దాంతో అంతవరకు నేను కాంగ్రెస్ వాది నవడం వల్ల ఆ ఏజెంటు గారికి నాపైన ఉన్న అనుమానం అంతా తీరిపోయి, నాకు అవసరమైనప్పుడెల్ల సహాయం చేస్తానని ఆయన వాగ్దాన మిచ్చాడు. నాకేమీ సహాయం చెయ్య నక్కరలేదుగాని, నేను ప్రారంభించిన సంస్థాద్యారా సహాయం చెయ్యాలనిందని ఆయన్ని కోరాను. ఆయన కిట్టపైన హామీ పైన (సెక్యూరిటీ) కొద్దిగా, 50 వేల రూపాయలు ఓవర్ డ్రాఫ్టు ఇప్పించవలసిం దని ఆయన్ని కోరాను. ప్రాత్యూర్యంగా

మహాత్మా గాంధీ

(6 వ పేజీ తరువాయి)

దుఃఖాలకూ, దారిద్ర్యాలకూ, కృతక కారణాలూ కల్పించి, ప్రతి పాపాతీయునీ వానికి కారకునిగా రూపిస్తూ, జాతి విద్వేష బీజాలను సర్వ ప్రపంచ ప్రజల హృదియా లోనూ చల్లి, జాతివిద్వేషం పైశాచిక రూప మంగుకొనేట్లు చేశారు. ప్రపంచజాతులన్నిటి లోనూ ఈ పరస్పరజాతి వ్యతిరేకత, అపారంగా పెరిగిపోయి, హద్దుల నన్నిటిని తొలగించుకొని, వికృతతాండవ మొనర్చు సాగింది. జాతులను, జాతులను ఏక మొత్తంగా నిర్మూలించుకొనే "జాతి వ్యతిరేకత", "జాతినిర్మూలనము" - ప్రపంచ జాతులన్ని అవలంబనగా చేసుకొనే దుష్కారము ప్రాప్తించింది. అంతకుమునుపు స్వర్గ, ద్వేషము, పగా, ఇత్యాదిగుణాలు సామాన్య మానవులమధ్య కారణసహితంగా తప్ప ఉండేవి కావు. అవైనా పరిమితులలోనే, చిన్న చిన్న పరిస్థులలో మాత్రమే ఉండేవి. కాని, ఏ ఒక్కజాతిలోనో జన్మించటమే, తండ్రులతోనా రంద్రుని నదికి కేయటానికి తగ్గంతకారణముగా మానవుడు అవగాహన చేసుకోసాగిన దుర్మనాలు వచ్చాయి. ఆ దౌష్ట్యన్ని అహింసాయుద్ధంతో ఎదిరించటానికి మానవ ప్రకృతి గాంధీఅంతటి పురుషుణ్ణి సృష్టించుకొంది. ఆ అకారణజాతి విద్వేషమునే దుష్టశక్తిని, హింసాతాండవాన్ని, తన అహింసాయుద్ధంతో, నాకాలిలో గాంధీ ఎదిర్చి జయించాడు. చిరకు ఆ ద్వేషానికి బలి అయిపోయాడు. కాని ఆ విద్వేషవిశ్వంఖలా చరణాన్ని తన మృతితోనే సాధించి జయించాడు. గాంధీ చరిత్రోపసంకల్పాత్ విస్తృత భారతాన్ని ఆ జాతివిద్వేషము తన వికృత తాండవాన్ని సంహరించుకొంది. తక్కిన ప్రపంచము, మృతితో ఆయన సాధించిన మానవ సౌహార్దాన్ని చూసి, ఆ ప్రవక్తబోధలకై ఇప్పుడు తపాతపా చూపిస్తోంది.

"మానవుని ఆత్మగీతం పాడవలెకంటే, అత డెంతటి నికృష్టుడైనా, నీచుడైనా సరే, ఆ ఆత్మగీత ఒక మహాకావ్యమై సర్వపురాణ సారసంగ్రహాన్ని పుణికించుకొన్న రసకావ్యమై విలసిల్లుతుంది." అన్నాడు విక్టరు హూగో. గాంధీ ఆత్మకథలో, లోకోత్తర పురుషుని ఆత్మ గతు లేవో, ఆయన జీవితంతో మనకంది, సర్వ పురాణాలకన్న అన్ని కవితాత్మకకన్న కూడా శ్రేష్ఠ మైన కావ్యమొకనుకు శాశ్వతసంపదగానిలచాయి. మనకున్న ప్రకృతిస్వభావసంపద తోనే, "సత్యగఢాన్ని" ఆజీవితాంతము నడవగలిగిన వ్యక్తి, యుగ యుగాలకూ దేశదేశాలకూ లోకోత్తర పురుషుడుగా ఎల్లా అవగలడో గాంధీ చూపించాడు. ఈ ప్రాకృతికమానవ స్వభావం లోని విశాలావకాశాన్ని ప్రపంచ సర్వస్వానికి చాటిచూపిన గాంధీవంటి "సంపూర్ణమానవుడు" ఇంతవరకూ "స భూ తో న భ వి వ్య తి" మాత్రము కాకుండు గాక !

అఖిలఆసియా మహాసభ

(9వ పేజీ తరువాయి)

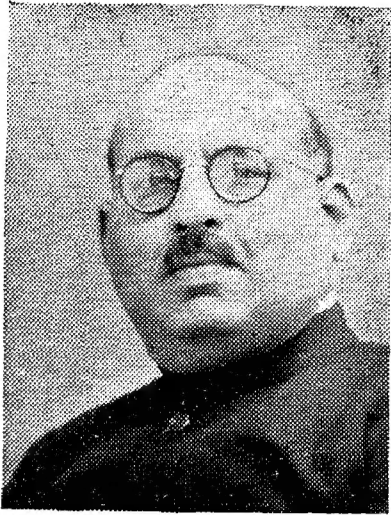
లికి ఒక అవ్వనాత్ర ప్రణాళిక సమర్పించబడు తుంది. అందులో, ఇంపీనీషియా రిపబ్లిక్ నాయకులను వెంటనే విడుదలచేసి; మార్చి 1949 లోగా, రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వము స్వేచ్ఛగా వ్యవహరించగలిగేట్లు (డిసెంబరు 18 కి పూర్వము రిపబ్లిక్ వారి చేతుల్లోఉన్న ప్రదేశాలలో) సాగు కూలవరచటం ; తాత్కాలిక ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పరచటం ; తాత్కాలిక ప్రభుత్వానికి పై న్యూనైస్ హా సర్వాధికారాలూ ఇవ్వటం ; విదేశాంగ వ్యవహారాల్లో, సామరస్యసంఘము, డచ్చిప్రభుత్వము, భద్రతామండలి ఏర్పరచగల వారే యితర వ్యవస్థా, వీటితో సంప్రదించి, రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వం వ్యవహరించగలందుకు అవకాశం ఇయ్యటం ; 1949 అక్టోబరులోగా కొత్త ఎన్నికలు జరిపి, రాజ్యాంగపరిషత్తు ఏర్పరచటం, 1950 జనవరిలోగా ఇంపీనీషియా యావద్భూ భాగాన్ని ఆ ప్రభుత్వానికి అప్పచెప్పటం— ఇవి, ఈ ఎనిమిది సూచనల సారాంశాలు.

ఇందులో ఏపక్షమైనా వీటికి ఒప్పుకోక పోతే, ఒప్పుకొని తీరేందుకు కావలసిన చర్య లన్నీ భద్రతామండలి అనుసరించాలని కూడా సూచించబడ్డది.

గనోక్స్
అన్ని పెగలకు గంటలలోగుడము
ఈశ్వరపార్వతిరాజమండ్రి

ఆంధ్రాబ్యాంక్ లిమిటెడ్ రజతోత్సవం

1949 జనవరి 23 ఆదివారము, 24 సోమవారము జరిగినది.

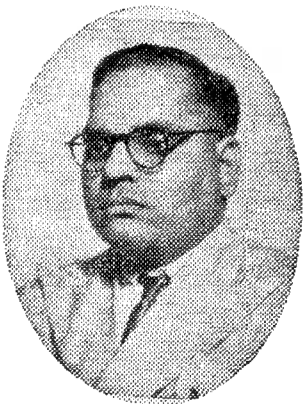
శ్రీమంతు రాజా యార్లగడ్డ శివరామ ప్రసాద్ బహదూర్, జమీందారు, రాజా సాహెబ్ ఆఫ్ చల్లపల్లి, అధ్యక్షులు

రాష్ట్రపతి శ్రీ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు వ్యవస్థాపకులు

శ్రీ తాడేపల్లి శ్రీరాములుగారు మానేజింగ్ డైరెక్టర్

శ్రీ యి. రామచంద్రమూర్తిగారు, యం. ఏ., సి. ఏ. ఐ. ఐ. బి. అసిస్టెంట్ మానేజరు

శ్రీ వారణాసి కృష్ణమూర్తిగారు యం. ఏ., సి. కాం., యల్. యల్. బి. సి. ఏ. ఐ. ఐ. బి, జనరల్ మానేజరు

గౌ. రఘునాథ్ కిదార్ ముగారు భాగ్యవంతుల వాణిజ్య సంస్థ ఆంధ్రాబ్యాంక్ రజతోత్సవ సందర్భమున ప్రధాన అతిథులుగానూ జనవరి 24 సోమవారమునాడు రాష్ట్రపతి భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారి చిత్రపటము నాగిస్తుంది.

శ్రీ కె. యం. మునీగారు భారతప్రభుత్వము మాజీ సాధారణాధికారి, జనరల్ మానేజరు. ఆంధ్రాబ్యాంక్ రజతోత్సవ సందర్భమున సోమవారమునాటి సభలకు, అధ్యక్షత వహించిరి.

ఆంధ్రాబ్యాంక్ లిమిటెడ్.

(ఆంధ్రదేశములో ప్రథమముగా స్థాపించబడిన బ్యాంకింగు సంస్థ.)

ప్రధాన కార్యాలయము: మచిలీపట్టణము

స్థాపితము 1923—24

రజతోత్సవము 1948—49

చెల్లింపబడిన మూలధనము రు. 25,00,000
మూల నిధి 9,00,000
అమలులోనున్న వ్యాపారము 5,00,00,000

బ్రాంచీలు:—అనకాపల్లి, బరంపురం (గంజాం), ఏలూరు గుడివాడ, గుంటూరు, కాకినాడ, నువ్రాసు, మచిలీపట్టణము, నెల్లూరు, రాజమహేంద్రవరము, తెనాలి, విజయవాడ, విశాఖపట్టణము, విజయనగరము (బి.యం. రైల్వే).
సబ్ ఆఫీసులు:—ఆమదాలసల (నైజాగ్ జిల్లా), ఆమలాపురం, ఆరండ్లపేట (గుంటూరు), భీమవరం, చల్లపల్లి, చికాకోల్, చీరాల, దుగ్గిరాల, గొల్లపూలు, గవర్నరుపేట (విజయవాడ), గూడూరు (నెల్లూరుజిల్లా), జగ్గయ్యపేట, జయపురం (ఒరిస్సా), మహారాణిపేట (విశాఖపట్టణము), మైలపూర్ (మద్రాసు), నర్సరావుపేట, ఒంగోలు, పాలకొల్లు, పార్వతీపురం, పెడన (కృష్ణా), పెద్దాపురం, పితాపురం, రామరావుపేట (కాకినాడ), సాలూరు (బి. యం. రైల్వే), సామర్లకోట, త్యాగరాయనగర్ (మద్రాసు), తిలారు (నైజాగ్ జిల్లా), తుని, వినుకొండ (గుంటూరు జిల్లా).

లండన్ ఏజెంట్లు:—బార్క్లేస్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్.

బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్స్.

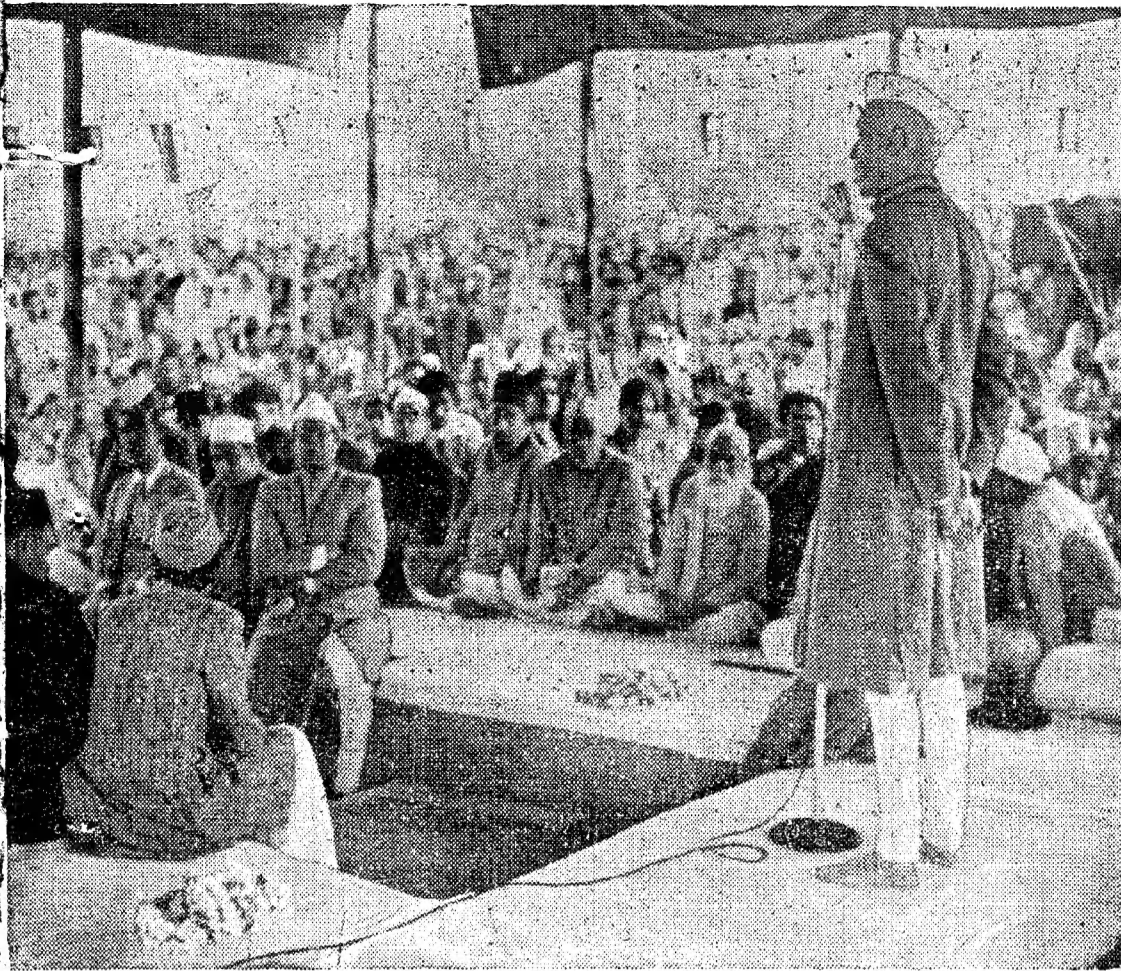
1. జబ్బుతుల్ అక్రూఫ్ శ్రీ రాజా యార్లగడ్డ శివరామప్రసాద్ బహదూర్, జమీందార్, రాజా సాహెబ్ ఆఫ్ చల్లపల్లి, (ఫ్రెంచ్.)
2. శ్రీ తాడేపల్లి శ్రీరాములుగారు - మానేజింగ్ డైరెక్టర్.
3. శ్రీ పిల్లారెడ్డి పార్వతరాధి నాయుడు,
4. శ్రీ తిరునాథ్ నాగభోజరావు,
5. శ్రీ చంటు నూర్యారావు,
6. శ్రీ మద్ది సుదర్శనము,
7. శ్రీ మాజేటి శేషగిరిరావు,
8. శ్రీ దారా విశ్వేశ్వరరావు,
9. శ్రీ పాలకుర్తి శోభనాద్రి,
10. శ్రీ జిల్లి మాణిక్యం రావు,
11. శ్రీ రేపాక సత్యనారాయణగూర్తి,
12. శ్రీ కాకర్లమాడి సుబ్బారావునాయుడు.

అన్ని విధములైన బ్యాంకింగు వ్యాపారములు నిర్వహించబడును.

(శ్రీ) నందివాడ కృష్ణమూర్తి

గాన వేద, ఎవన మేనా మహాకవిత్వము, శ్రుత్యమును మోక్షమును జూచి విధి
 వ్యవధి కల్పించు అనునది
 29 వేదము 34.0 ప్రాంతము 16 ల
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 8

వార్తలు

అలహాబాదులో కాందిశికులవలన ప్రారంభోత్సవమును ప్రధాని నెహ్రూ జరపుట

ఇంగ్లండ్ నీషియా మాజీ ప్రధాని, సోకల్లో అంతర్జాతీయ సలహాదారుడు అయిన డాక్టర్ సురీ ఇదివరలో భారతదేశము వచ్చినపుడు బండిలో నెహ్రూతో ఇంగ్లండ్ నీషియా సమన్వయ చర్చించెను. ఆ సమయము లో తీసిన చిత్రము.

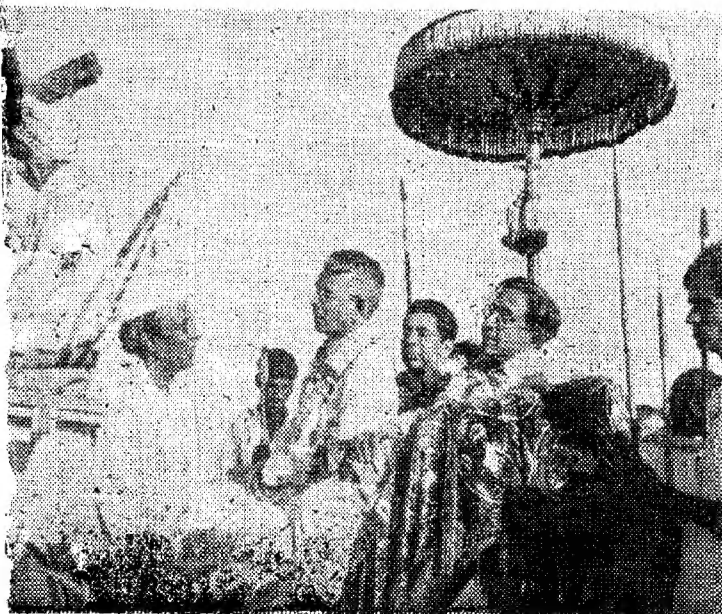
పాకిస్తాన్ సర్వదేవాని సర్ డిగ్లస్ గ్రేసీ, కర్నూల్ కెల్టెక్ గారంటు ఢిల్లీలో కర్నూల్ జనరల్ రాజాజీ ఆధిభ్యమిచ్చినపుటి చాయాచిత్రము

ఇటీవల అలహాబాదు వచ్చినప్పుడు ప్రధానామాత్యుడు నెహ్రూ హరిజనాశ్రమమును దర్శించెను. ఒక హరిజనబాలిక పుస్తకమున చేత్రాలు చేయుచున్న నెహ్రూ ఇందు కానవసను. ప్రధానామాత్యుని సంతకమునకు మిగత బాలికలు నిశ్చీంతులుచున్నారు.

న్యాయమంత్రితో గలపొందిన లేడీ ఇన్స్పెక్టర్ కళాశాల (ఢిల్లీ) విద్యార్థినికీ భారతసేవాని జనరల్ కరియప్ప బహుమతి నిచ్చుచున్న దృశ్యము.

ఆంధ్రనాటక కళాపరిషత్తు

అధ్యక్షులు: శ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారు, ప్రారంభకులు శ్రీ గౌ. పా. వెం. రాజమన్నుగారు, నాటక ప్రదర్శన ప్రారంభకులు, శ్రీ హరిం ద్రనాథ చట్టోపాధ్యాయగారు ఏలూరు పురపీఠం లలో ఊరేగింపజడట

ఏలూరులో గతవారం 15-న ఆంధ్రనాటక కళా పరిషత్తు అధ్యక్షులు శ్రీ నటకాశ్రంస స్థానం నరసింహారావుగారికి ప్రారంభకులు శ్రీ గౌ. పా. వెం. రాజమన్నుగారికి, నాటక ప్రదర్శన ప్రారంభకులు శ్రీ హరింద్రనాథ చట్టోపాధ్యాయ గారికి పరిషత్తుభావంబుప సమీపమున స్వాగత మొసంగబడినది.

భారతి

రజతోత్సవ సంచిక

ఉత్తమోత్తమమైన వ్యాసాలతో,
మంచి మంచి కథలతో,
రమణీయమైన చిత్రాలతో,
అందమైన కూర్పు తీర్పులతో,
500 పేజీల ఉజ్వల సంపుటము.

వెల రూ. 2-8-0

చంపా రజతోత్సవ సంచికతో సహా 6 నెలలకు 4-0-0,
12 నెలలకు 7-0-0. తపాలాఖర్చులు 0-6-0 ప్రత్యేకము
వేసే జరు

భారతి

తంబు చెట్టి వీధి మదరాసు 1.

ఆంధ్రపత్రిక

శ్రీ విరోధినామ సంవత్సర పంచాంగం

శుభానికగాని, అశుభానికగాని పంచాంగము చూడని హిందువు ఉండడు.

ప్రతి హిందూ గృహానికి తప్పనిసరి వస్తువు పంచాంగము.

బ్రహ్మశ్రీ పిఠపర్తి కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిలు
గారిచే గుణింపబడినది.

1000 కి రు. 175/- 100 కి రు. 20/- వెల 1-కి రు. 0-4-0.

ప్యాకింగు, పోస్టేజి ప్రత్యేకము. ఆర్డరుతోపాటు, సగం వైకం అడ్వాన్సుగా పంపవలెను.

(1000 ప్రతులకు ఆర్డరిచ్చువారి చిరనామా ముఖపత్రముమీద ముద్రించబడును.)

వివరములకు మేనేజరు,

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయం, మద్రాసు.